

311444

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ సం॥ డిసంబరు నెల 23-వ తేది గురువారము } No. 222
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనందన తర్క మార్గశిరమాన బహుళ చవతి. } సంచిక ౨౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు వాందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి, కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తల పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పాపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటపల శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి పిహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనంధిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

చెన్న పురి రాయల్ థియేటరు నందు

9-12-1926 తేదినండి 9-1-1927 తేదివరకు ప్రతిదినము

మధుర ఒరిజినల్ బాయిస్ కంపెనీ వారు
రు. 1,50,000 ఖర్చుచేసి తయారు చేసినట్టి.

దశావతారము ను ప్రదర్శింతురు

పగటినాటకములు:—సోమ, బుధ, శుక్ర, ఆదివారములందు సాయంత్రము 5 గం-30 నిమిషములకు ప్రారంభించబడును.

రాత్రినాటకము:—మంగళ, గురు, శనివారములందు రాత్రి 9 గంటలకు ప్రారంభించబడును.

టిక్కెట్ల ధరవివరములు:—రు. 3, 2, 1 అణాలు 8 మాత్రమే

ముఖ్యగమనింపు:—మొదటి రెండుతరగతులు మాత్రమే టి 1-కి రు 0-8-0 చొప్పున అధికముగా చెల్లించిన రిజర్వచేయబడును.
3257 ఎస్. ఎం. సచ్చిదానందస్వామి, ప్రొవైటరు.

కుదుర్పుటకంటే ఆటంకపరచుట మేలు

ఈ ప్రకారము చేయుటకు లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను

Regd
TradeMark

జిప్టియందుంచుకొనుడు

ప్రతిదినము తాంబూలముతోగాని, విడిగాగాని లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను 1-2 సు నేవించు
చుంపిన జీర్ణశక్తిని క్రమపరచి గాలి, నీళ్ల చెడుపును అంటునీయక కాపాడును. అనుపానపత్రము మేరకు ఇచ్చుట
వలన పిల్లలపడికము, నగ్గప్రక్కలకడుపు, అశీర్ణము, అశీర్ణశ్లేషి, జ్వరము, చోజ్వరము, స్థేను, ఇన్ ఫ్లెంజా, కడు
పుబ్బరము, బలహీనత, పెద్ద గారినగ్గ, జలుబు, అగ్నిహింసము, వలబడము, అశీర్ణము గలుగుకడుపునొప్పి, శీత
వాతమువల్ల గలుగుసంధివాతము మొదలగువ్యాధులకు సిద్ధామృతము. వ్యాధింతలకు కస్తూరికిబదులు దీనిని వాడవచ్చు
ను. సంజీవిసమానమైనది. వ్యాయామములేనట్టి ఘోషాస్త్రీలకును ఆరోగ్యవృద్ధికారి. 250-300 మాత్రలుగల సీసా
1 కి పోస్టుఖర్చుతో 0-8-0, 6 కి రు 1-8-0, 12 కి రు 2-18-0, 25 కి రు 5-3-0. రిజర్వచేయబడిన మా
త్రలకగురువును గమనించితిసిన మోసముండదు. అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

పాళ్ళపు వెంకటాచలపండితులు ప్రొవైటరు.

శ్రీ సీతారాఘవవెద్యశాల, మైసూరు.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3108

Apply to:—

Imperial Telegraph Collage, Delhi

సువర్ణ సుందరరసము సవామేహములకు సం
జీవి. కి|| శ్రీ|| వేటూరి
కుందరకాస్త్రీగారే కవిపెట్టబడినది. ఎటువంటి సవామేహ
ములపైను సుదుర్మను. ఇకాశెన్లు అననసము. 50 మాత్రలు
రు. 5/ వాడువిధము మునుతో పంపబడును. 2126
4 ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

ఆరూఢము

3268

ధర్మవ్యాయంబర ప్రశ్నలును, లేఖ వ్రాయుకాలము
తో సహా, పంపించిన, బదులంపడును. 1 ముదల్లు 5. ప్రశ్న
లకు రు. 1-0-0 పై ప్రతి ప్రశ్నకును రు. 0-4-0. వి. పి.
ఖర్చులు ప్రశ్నకము. బాలశ్యామిపాలయము,
Vengapet, Sholinghur (P. O.)

ఆయుర్వేద హృదయ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాసానము రు. 3

ఆయుర్వేద హృదయ రత్నా కరము రు. 2, భస్మపకాళిక రు. 1
0264 దాక్షుడు శ్రీచంద్ర కృష్ణమూర్తికాస్త్రీ, చెన్నపట్.

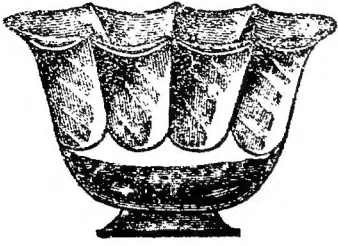
గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించి భర్తవ్యాయంబర 5 ప్రశ్నలు
వ్రాసిపంపిన ఎవరి సరియైన బదులు వ్రాసిపంపెదము ప్రశ్న
వ్రాయుకాలము లేక జాతక ఫలాలను తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్న
లకు రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకును రు. 0-4-0 వి. పి.
ఖర్చులు 0-4-0 అవును. 2598

ఆంధ్రదేవ స్యామి వ్యాధిపాలయము

0 ట ర్ల టి

నవీనయుంత్ర సహాయముచే వెండినగలు,
ఇతర సామాను తయారు చేయబడుచున్నవి
మొత్తముగా తీయునట్టివారికి, వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయములుగలవు

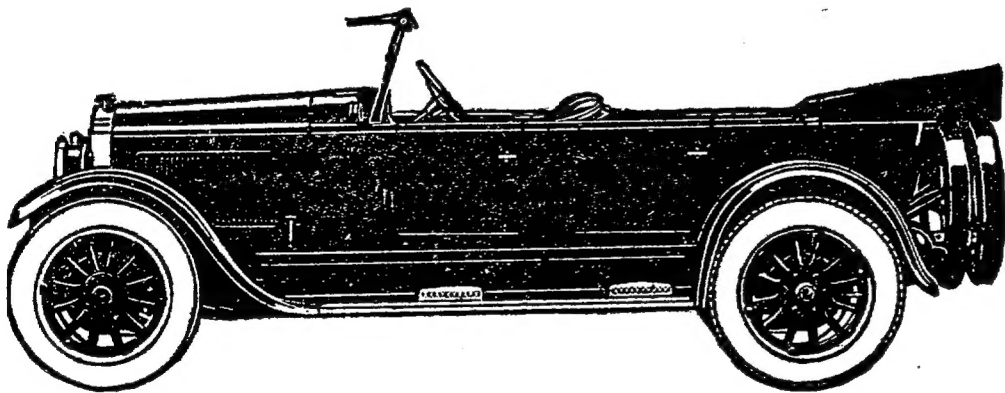
తంబిలిలాసము "ఉమ్మిడియాన్"

ఈ విషయమై యిదివరలో మాతో లావాదేవీచేయుచున్న వర్తకులకు బాగుగా తెలియును. మరియు వారికి లాభకారిగా నున్నట్లు తెలిపిరి. యేలాటి శ్రమ, కష్టము, యిబ్బంది లేక మీ కెంత వెండిసామానులు యే సైజున కావలసినను సరఫరాచేయగలము. ఇదిగాక బంగారు, పువ్వురాగము, కంపులు మొదలగు ఆభరణము లన్నియు సిద్ధముగా నున్నవి.
ముఖ్యగమనింపు :—ఆక్రలేనివో తీసికొనివైకము వాపసిచ్చెదము. సవరం బంగారుకు సీమనెడికి పూచి నిచ్చెదము. ప్రజలకు తృప్తి కలిగించుటే మాముఖ్యోద్దేశము.
ఉమ్మిడి రామయ్యచెట్టి గురుస్వామిచెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు 25, చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

యిదివరకెప్పుడు తయారు చేయబడనట్టి
చాలగొప్ప

బ్యూక్

వచ్చియున్నది.

మూయబడునట్టి మోస్తరుది దర ర్పు 5750 నుండిగలదు.

తెలువబడినట్టి మోస్తరు ర్పు 5250 నుండిగలదు.

ఇప్పుడు వచ్చు 1927 సంవత్సరము
బ్యూక్ ఇంజనెనందు గలుగు శబ్దము
నమ్ముటకు తరముకాదు.

ఈ నూతనకారు కంటెను అందమైనట్టి
దియు, అగ్రస్థానములకరించినట్టి, బ్యూక్
గడచిన 22 సంవత్సరముల నుండి తయారు
చేయబడియుండలేదు.

దక్షిణ హిందూదేశమునకు ఫోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు.

సింప్సన్ అండు కో, లిమిటెడ్.,

మద్రాసు.

ఉదకమండలం.

‘గ్రాండ్ కాండ్’ వజ్రము దొరుకుట

దొంగలు పట్టుపడుట

దొంగలు దొరికినవిషయము

పూర్ణిమ, డిసెంబరు 20—దొంగలు అవ్వ క్షమగ ఒక హోటెలులో మాట్లాడుటచే గుట్టు తెలిసినది. పోలీసువారు దొంగలను బట్టుకొనిరి. వజ్రమును కొన్నవారిని బట్టుకొనిరి. కాఫరు అనువాదు వజ్రమును ప్రతి ఉన్నిలో యుండగా జూచెనట. అతనితోజేరిన సపుటరును గూడ బట్టుకొనిరి. వీ రిద్దరును ఆశ్రేయములే. నిచ్చెనతో కందకమునుదాటి గోడల నెక్కి బాటలో ప్రవేశించిరి మని ఒప్పుకొనిరి.
అన్ని నగలు చెక్కుచెదరకుండ దొరికినవి. కాని దొంగలు తమ సామానులను నదిలో వారైచిరి.
ఈసాత్రును దీసికొన్నది ఒక శ్రీ. ఆమెపేరు పిల్. ఇందులో ఇంకొక ముఖ్యవర్తిగూడ యుండెనట. మరియొక నక్కుచలాళము ముట్టెనట. దొంగలకు 80,000 పూతలములు మట్టినవి. ఇదంత కాఫరు ఉంతుడుకైదగ్గర యున్నవి.

పాలుగారి యువస్వాసములు

వారి స్వరాజ్యదర్శము

నాగపూరు, డిసెంబరు 21:—పూర్వాధునిక హిందూ దేశములందు స్వరాజ్య మను విషయముపైకి ఉపస్వాసములు ను చేదములు ఉపనివత్తులు పురాణములు అనుమాడింటియందు గల మతభావముల కలలుకనుగూర్చి రెండుపస్వాసముల నిచ్చి విసిన చంద్రపాలుగారు నాగపూరు నుండి కలకత్తాకు వెళ్లిరి. మొదటి తరగతి యువస్వాసములకు అభయంకరుగారును రెండవతరగతి యువస్వాసములకు డాక్టరు మాంజీగారును అధ్యక్షత వహించిరి. మతమును రాజకీయములను వేరుచేయుటకు పిలుకాదని చెప్పుచు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పనిచేయుటయు జనసామాన్యముయొక్క పేదరికముతో పోరాడుటయు దేశీయుల ఆభానమును పోగొట్టుటయు తమమతమని మామూలుమాటలతో ఉపస్వాసములను ముగించిరి. సాంఘికముగాను రాజకీయముగాను వ్యక్తులందరికిని సమానత్వముగలిగి మాట్లాడుటకును విచారించుటకును అందరికిని సమానస్వాతంత్ర్యము గల స్వరాజ్యమును స్థాపించవలెనని యున్నదని చెప్పిరి. (ఫీ. ప్రెస్)

డాక్టరు సి. వి. రామన్ గారు

నాగపూరు, డిసెంబరు 21:—నాగపూరు విశ్వవిద్యాలయోపస్వాసముల సంబంధమున డాక్టరు సి. వి. రామన్ యఫ్. ఆర్. యస్. గారిచ్చటికి వచ్చినపుడు సోత్ యిండియా క్లబ్బు వారు విందుసంగిరి. తమ ఆమెరికా దేశయాత్రనుగూర్చి డాక్టరు రామన్ గారు మ్యాజిక్కులాంతరు సహాయముతో ఉపవ్యసించిరి. (ఫీ. ప్రెస్)

ప్రాణసంరక్షణకు బహుమతి

మణికర్మిక ఘాటునందు గంగానదిలో పడి కొట్టుకొని పోవుచున్న ఆమెరికా దేశపు శ్రీని కాపాడినందుకు జాననారాయణసింగు అను యువవనకు “గయ ప్రసాద జీవరక్షణనిధి” నుండి బహుమతిని సర్టిఫికేటును ఆదివాతమునాడు సభలో కలవరుగా లొంగిరి. (ఫీ. ప్రెస్)

శతావధాని సంవత్సరము 3188

సింగరాచార్యులగారి గ్రంథములు

అమృతము:—ఇందలి పద్యములు నిజముగా నమృతమే అ 4
శ్రీహరిశతకము:—భక్తిరసపూరితము నెల అ 1
నక్షత్రమాల:—వేదాది, మట్టపల్లి, యాదగిరి, యక్ష్మి స్వసింహస్వామి స్తోత్రము. నెల అ 1

ప్రత్యేక గ్రంథములు

గీతావళి:—మతత్రయవ్యాఖ్యానవిశిష్టము ఇందు శ్రీ భాగ్యవతాంకశతములను దుదగీత, త్రుతిగీత, గోపికాగీత, భ్రమరగీత, ఆపహరణగీత, భిక్షుగీత యనునాఱుగీతలు గలవు. ముముక్షువుల కవశ్యపకనీయగ్రంథము. నెల అ 12
శ్రీ భాగవత ప్రథమపద్యము:—ఇందు ద్వైతా ద్వైక విశిష్టాద్వైతమతసహస్యములన్నియుఁ జక్కగా వివరించు గొప్ప వ్యాఖ్యానముగలదు. నెల అ 6
నరస్వరీకార్యాలయము, జగ్గయ్యపేట, కృష్ణాజిల్లా.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

(దిట్టకవి రామకృష్ణయ్యగారు బి. ఏ.)

(1)

నేడు మనదేశము దేవప్రాంతమున జూచినను గ్రామ పునర్నిర్మాణ మనుటయే మనకు వివచనమైనది. దేశము నకు పునాదిగ్రామ మనియు గ్రామ జీవితము పునరుద్ధరించిన నే గాని దేశభ్యుదయము కలుగదనియు యెల్లరు గ్రహించిరి. 1920 సంవత్సరమునకు పూర్వము కాంగ్రెసునకు యొకొలది ఆంగ్ల విద్యార్థికులలో కులాసాగా కలెవులలో పోయి ఉపన్యాసములిచ్చి తిరిగి తమ పట్టణములకు చేరుకొని తిరిగి మరల కాంగ్రెసు వచ్చువరకు అచ్చట చేయబడిన తీర్మానముల నింతకు యైనను తలపక తమ తమ వృత్తులలో నిమగ్నులై యుండెడి వారు. పల్లెటూరువారికి కాంగ్రెసునకు చెక్కుడు ప్రాముఖ్యము. అది జాతీయసంస్థయను విషయము వారెరుంగరు. కాని గాంధీ మహాత్ముడు భారత భూమిలో రాజకీయ రంగరంగమునందు కాలిడి నిజమైన కాంగ్రెసు పల్లెటూర్ల ప్రజలని చాటింది కాంగ్రెసునకు పల్లెటూరువారికి ఒప్పగించెను. ప్రజలతో సంబంధించిన మహాద్యమమును బయలుదేరినెను. ఆనేకు హిందూ చలవరంధ్రము స్వాతంత్ర్యశ్రేణులు పూరించెను. ఎక్కడెక్కడ నిదురించుచున్నవారును మేల్కొనిరి. కాంగ్రెసునకు సేవొయెరుగని పల్లెటూర్ల ప్రజలకు స్వరాజ్యాభిలాష మిట్లుట మాయెను. యేవిధముగానైన స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలయునని ప్రజలు నడుములుగట్టిరి. మహాత్ముని యాజ్ఞానువర్తన నడచిరి. మహాత్ముడు కారాగృహప్రవేశము చేయక మునుపు ప్రజలందరు యెక్కుడు దీక్షతో పనిచేయగలిగిరి. కాని ఆ మహాత్ముడు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానము నాక్రమించిన పిదప దేశములో నాయకులలో భేదములేర్పడి అనేకపక్షములకు లోనై ప్రజలలో వున్న ఉత్సాహమును పట్టుదలయును కొంతతగ్గినది. మహాత్ముడు కారాగృహములోవున్న రెండు సంవత్సరములు దేశములో పరస్పరభేదము లేర్పడుటచే యెట్టి కార్యమును జరిగియుండలేదు. నేటికిని ఆ కక్షలే దేశమును పాడుచేయుచున్నవి. నాయకులలో యిన్ని భేదము లేర్పడుటచేతనే ప్రజలకు ఉద్యమమునందు విశ్వాసమును ఉత్సాహమును సన్నగిల్లెను. కాని ప్రజలకు యంతవరకును కాంగ్రెసు యందు గాఢభక్తి కలదు. ఇందులకు శాసనసభలకు జరిగిన యెన్నికలే తార్కాణము.

గ్రామములో కాంగ్రెసు సంఘములు నశించిపోయినవి. ప్రజలు పుండ్రముతో అప్పుడు సంఘములు స్థాపించిరి. 1921 28 సంవత్సరములలో ప్రతి పల్లెటూరిలోను ప్రతియింటను రాటుము పనిచేసినది! ఇప్పుడు యేగ్రామమునకు పోయినను రాటుములు అటకలమీదనున్నవి. ప్రజలు శేవలము తాత్కాలిక ఉండ్రముచే చేసినవని యెంతకాలము నిలుచును. ఈసంవత్సరము లన్నియు క్రితశేషులయిన దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు గుర్తించి గ్రామములో నిరంతరము ప్రచారముచేసి శాశ్వతమైన సంఘ సేవరచిననేగాని స్వరాజ్యము సంపాదించుట దుష్టమని ఖండితముగా పలికియున్నారు. తత్కార్యనిర్వాహము నకై వలయు పరికరములన్నియు తయారుచేయ నిశ్చయించుచున్నారు. మహాత్మునితో కూడా యీవిషయమై సంప్రదించినారు. కాని, మనదురదృష్టవశమున పరమేశ్వరుడు దేశబంధుని తనకడకు తీసుకుని పోయినాడు. ఆమహనీయుని నిర్వాణమైన పిమ్మట గ్రామపునర్నిర్మాణము విషయమై శ్రద్ధ తీసుకొనినవారే లేరు. ఎంతసేపటికి శాసనసభలు, ఎన్నికలు, చర్చలు వాగ్దానములు వీటిలో నాయకులు ప్రజలుకూడా తమ యావత్తు కాలమును శక్తిని వినియోగించి చిరి. పునాదులు గట్టలేని యిట్లు కట్టినచో అవి నిజమనా? దేశమునకు గ్రామము పునాది అయినప్పుడు గ్రామ జీవితమును గట్టిచేయక స్వరాజ్యము స్వరాజ్యమని పట్టనములలో యెన్ని పునాదమును లిచ్చినను శాసనసభలలో యెన్ని తీర్మానములు ఉపపాదించినను నిజమైన ప్రయోజన ముండదు. ప్రజల నిర్వాణశక్తిని అభివృద్ధి చేసిననేగాని శాసనసభలవల్లను, తీర్మానములవల్లను, ఫలితమేమాత్రము కనుపించదు.

గ్రామము లెంతయో అధోగతిలో నున్నది. కలకత్తా కాంగ్రెసు నాటినుండియు దేశములో మహాసంక్షోభము కలిగినది. ప్రజలలో ఉత్సాహము యెక్కువయినది. దేశీయనాయకులు ప్రజలను నడుపుటలో నున్నది. నాయకులు గ్రామములనే సురచిహ్ని వృథా తర్కవాదములతో కాలమునంతయు గడుపుచున్నారు. కక్షలు నిర్వాణమునకు పరమశత్రువులు. దేశమంతయు అన్ని కక్షలవారికి సమ్యేళనము చేయవలయునని చూచుచున్నది. సమ్యేళనము చేయుటెట్లు? అందరికీ ఒకేకార్య ప్రణాళిక యున్నచో విక్రమ సంఘటించును. అట్లుగాక ప్రతి నాయకుడును తనయిచ్చవచ్చిన కార్యక్రమమును తయారుచేసి ఇ

తరులు దాని నవలంబించ వలయునని తలంచినచో దేశమునకెట్టి ఉపకారమును చేసినవాడు కాదు. దేశభ్యుదయమును గోరువారు పదిమంది చెప్పినప్రకారము పోవలయును. బహుసంఖ్యాకుల అభిప్రాయమునకు యెప్పుడును స్వల్ప సంఖ్యాకులు లొంగి యుండవలయును. అట్లుచేయక తమ మొండి వాదననే నెగ్గవలయునని తిరుగబడినచో దేశసేవగాక దేశద్రోహము చేసిన వారగుదురు. దేశములో నాయకులందరిని సమ్యేళనముచేసి కార్యోత్సాహము పురికొల్పగలిగిన కార్యక్రమము గ్రామపునర్నిర్మాణమే. ఈతత్వమును అందరు గ్రహించిరికాని కార్యచరాయందు పెట్టుటకును కార్యప్రణాళిక తయారుచేయుటకును యెవ్వరును శ్రద్ధపుచ్చుకొని ప్రయత్నింపలేదు. అక్కడక్కడ కొందరు వ్యక్తులు తమ శక్తికొలది పనిచేయుచున్నారగాని అందరూ జేతులు కలుపుకొని పనిచేయుట మాత్రము లేటప్పించలేదు. ఇది కేవలము విచారకరమయిన విషయము. అందరూ కలసి యీకార్యమును నెరవేర్చుటకు పూనుకొనకుండుట దేశదురదృష్టముకాని వేరుకాదు. దేశములో ఉత్సాహము ప్రబలియున్నప్పుడును, ప్రజలలో నిర్వాణశక్తి అభివృద్ధిచేయుటకు ఆనకాశములున్నప్పుడును, దేశములో కార్యదీక్షాపరులయి నడుపగలిగిన సమర్థులగు దేశనాయకులుండగా గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు దిగినచో యెప్పుడు యీపనివిషయమై తలచుటలో లోచకున్నది. కాలముగతించినకొలది ప్రజలలో ఉత్సాహముతగ్గెను. అప్పుడు మనము చేయునది యేమియులేదు. మహాత్మునిదయవలన కలిగిన యీమహాప్రభావమును సరియైనకాలములో ప్రసారంపజేసి నిర్వాణశక్తిని అభివృద్ధిచేసి గ్రామజీవితమును పునరుద్ధరింపజేసినచో స్వరాజ్యము మనకు అచిరకాలములోనే పొందగలమును. క్రితశేషులైన దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారియెడల మనకేమాత్రమయిన ప్రేమయున్న యెడల, ఆమహామహుని త్యాగము సేమాత్రమైనను మనముగ్రహించినయెడల అతడు మనకై ఆత్మార్పణము చేసినని మనకేమాత్రము గోచరించినను వెంటనే మనయావచ్చుకొని గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు వినియోగించకలేవదు. దాసుగారు మరణకాలముందుచెప్పిన యీక్రిందివాక్యములు ప్రతిభారతీయుడును స్మరించినచో యీపనిత్యరలోకాగలదు. "ఇప్పుడు నేను మృతినొందకుండునచో ద్విసంవత్సరాల త్యాగముతోను, శక్తితోను మరల దేశసేవను చేయగలుగుదును. అప్పుడు ప్రచారకులందరు మండలములలో ప్రచారముచేసి ప్రతిగ్రామమునను గ్రామసంఘముల సేవరచి స్వరాజ్యముకొరకు పనిచేయవలసియుండును" దాసుగారు అకాలమృత్యువు వాతబడినను జీవించియున్న మనకందరకును ఆసంకల్పమును నెరవేర్చుట విధియైయున్నది. ఈ కార్యమును నెరవేర్చుటకు అన్ని పక్షములవారును చేతులు కలుపవచ్చును. ఈవిషయములో భేదాభిప్రాయములుండుటకు ఎంతమాత్రము వీలులేదు. 40 వ దేశీయమహాశభకు అధ్యక్షతవహించిన శ్రీమతి సరోజినీదేవి తన అధ్యక్షోపన్యాసములో యిట్లుచెప్పియున్నది. "దేశబంధుదాసుగారి భావములకునుగూర్చుగా గ్రామపునర్నిర్మాణ విధానమును ఆచరణయొగ్యముగా నెరవేర్చుట ముఖ్యతమమని నాకు లోచించుచున్నది. భారతదేశమందంతటను ఆత్మగౌరవ ఆత్మవిశ్వాసములను

ప్రజలకు బోధించుటకును అందులకు ముఖ్యధారములగు నాగలియు రాట్టమునని ప్రజలనుబోధించి ప్రధానావశ్యకములగు అన్నవస్త్రముల సొసంగగల యీరెండువృత్తులను ప్రజలందరూ అనుసరించునట్లు చేయుటకును, వ్యాధిఅనుపిశాచములను మారణముచేసి యిప్పుడు డుదాతురులై యున్న బీదలకు సౌఖ్యము కలిగించుటకును సర్వసంగపరిత్యాగమును చేసిన దేశభక్తులు పలువురు పనిచేయవలసియున్నది. కాన్పూరుకాంగ్రెసులో రాజకీయకార్యవిధాన తీర్మానములో యీక్రిందిభాగమును మనము పరికింపవలయును. ప్రజలకు వారికిగల రాజకీయస్వత్వములను తెలియజేయవలయును. ఆస్వత్వములను సంపాదించుటకు కావలసిన బలమును నికోధ శక్తిని సంపాదించుటకు కాంగ్రెసు నిర్వాణకార్యవిధానము ననుసరించుచు ముఖ్యముగా రాటుమును ఖడ్గమును, ప్రచారముచేసియు సర్వముత్యమును, అస్పృశ్యతానివాహమును, నిమ్మజాతువృద్ధులను, మద్యనిషేధమును గ్రామపునర్నిర్మాణమును, స్థానికసంఘముల నాక్రమించుటయు, జాతీయవిద్యావిధానమును, వ్యవసాయక పరిశ్రామిక కార్యవిధానమును, కార్మికులకు యజమానులకు భూస్వాములకు రైతులకు సర్వసంఘమును, దేశముయొక్క జాతీయ, సారస్వత, ఆర్థిక, పరిశ్రామిక, వాణిజ్యాభివృద్ధియు మనస్సునందెడుకొని పనిచేయవలయును. ఈ తీర్మానమును చూచిన నే స్వరాజ్యము లభించుటకు ముందు గ్రామపునర్నిర్మాణము గావలసియున్నదని యెల్లరును గ్రహింపకమానరు. వృథాగాకక్షలు పెంచుకొని నాయకులందరు యే కార్యమును కొనసాగించకయుండుట కన్నకక్షకు యెడవీయని యీకార్యమును దిగుటమంచిది. ప్రస్తుతపరిస్థితులచూచినచో రాజ్యాంగవ్యవహారములకన్న గ్రామపునర్నిర్మాణమే అత్యంతావశ్యకమైనపని. దేశభ్యుదయమునకు గ్రామజీవితమును పునరుద్ధరించుట యెంతఅవసరమో యిప్పుడు చర్చించితిని. తత్కార్యవిధానమును అది యెట్లు ఆచరణయమో ముందు విచారితము.

గోపాలపురం ఎన్టీటు జమీందారువారగు శ్రీరాజా ఉప్పలపాటి వేంకట విజయగోపాలరాజుగారు, 26 నవంబరు లేదని వారి ఎన్టీటు రాజధాని అగు గోపాలపురం దయచేసి ఎన్టీటు ప్రజల కల్మషతాహారమును కలుగజేసిరి. మరునాడు పెదపూడి గ్రామమును విజయంచేసి అచట నూతనంగా ప్రతిష్ఠించబడిన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి ఆలయమును సందర్శించి పేదలు వగైరాలకు పలవిధములయిన దానధర్మము లొసంగిరి అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఆది మాంప్ర మాతంగ మహాశభ యీనెల 10 వ లేదిన బిక్రవోలుగ్రామమున జరుపబడెను. శ్రీయుత మానుకొండ గంగరాజుగారి రధ్యక్షత వహించిరి. ఆ కల్ల వ్యాఘ్రపుగారు, పంచమాభివృద్ధిమార్గములను గురించి ఉపన్యసించిరి. దానియేలు, దావీదు మున్నగు పలువురు సంఘస్థులు ముచ్చటించిరి. సంఘాభివృద్ధికిగాను, తేబడిన మద్యపాన నిషేధము, విధ్యాభివృద్ధి మున్నగు తీర్మానము లేకగ్రీవముగా నామోదించబడెను.

నేటితో 10 దినములు వరకు మాత్రమే

సి. కన్నయ్యకంపెనివారివలన

చెన్నపురి ఎస్సినేడు థియేటర్లో

దశావతారము ప్రదర్శించబడును

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి సంగళవారము, గురువారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 9 గంటలకు

వగటి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంకాలము 5 గంటలకు

నాలుగు యుగములలోనున్న క్రిమినా రాణిలుడు అవతరించిన పది అవతారములును నాలుగు సంవత్సరములుగా

యక్ష యక్షిణి రూపాయలు ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడి నాలుగు గంటలలో జరుపబడును.

టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రూ. 3, 2, 1, అణాలు 8.

సుప్రసిద్ధిచెందిన లాహోరు చిత్రకారుడు హుస్సేన్ బక్ష్సగారిచే వ్రాయబడిన కర్తవ్యము, సీమలు మొదలగునవి విక్రయించబడును. మహాభారతము, శ్రీకృష్ణలీల మొదలగువాటిలోని ప్రత్యేక సీమలు కూడ విక్రయించబడును. వీటిని కొనుటకు యిష్టము గలవారు మద్రాసు, ఎస్సినేడు నాటకకాలకు 3-1-1927 లేదినండి 13-1-1927 లేదినరకు వచ్చి చూడవచ్చును.

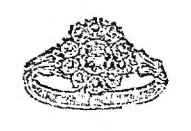
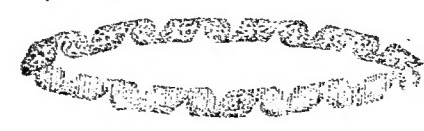

2-1-1927 లేదిన ఈకంపెనివారి యాజమాన్యముక్రింద ఎస్సినేడు నాటకకాలయందు శ్రీమతి సరస్వతి బాయిగారిచే "రామదాసు చరిత్ర" కాలక్షేపము చేయబడును.

C. CUNNIAH, Proprietor.

కానుబంగారమునకును, నుంచి వెండికిని గ్యారంటీ చేయగలము.

కరంచందు చబిల్దాసు, బంగారు వెండినగల

వర్తకులు 437/3 టంకసాలపేడి, సాహుకారుపేట మద్రాసు. 3137

దరఖాస్తును పంపిన క్యాటలాగును ఉచితముగ పంపబడును.

మైసూరు శాసనసభ

మైసూరు, డిసెంబరు 21— 1926 డిసెంబరు 20 వ తేదీన మైసూరు శాసనసభయందు దివాను దినవ వివరించిన అంశాన్ని పాఠాన్ని గావించెను. ఆరుదినములనుండి యిచ్చులు మనము సమావేశమయ్యుంటిమి. ఎడెండాలో చాలభాగము బరిష్కరించితిమి. ప్రశ్నల పుస్తకములు యివ్వబడెను. 42 తీర్మానములలో 18 తీర్మానములపై చర్చ జరిగెను. ఒక్కటితప్ప ప్రభుత్వముచేయించిన మేజర్లు సభ్యుల మోదించినందులను తనివించితిని. అసభికారసభ్యుల బెంచీలనుండి కార్డులపై రైట్లు బిల్లు గురించి సభ్యులు ప్రతిపక్షము జూపిరి. బిల్లుపై వారంత ప్రతి పక్షుల భావము జూపక దానిని యీ సమావేశమందు ప్రవేశ పెట్టుటకు అడ్డుపెట్టిరి. చట్టముగరించి మోచించుటకు తనివంత వ్యవధి యుండెననియనని వారు గోరుచున్నారు. సంస్థానవ్యవసాయదారులకు యీ చట్టము మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఈ చట్టము పోస్టుపోను జేయరాదని మరికొందరు అసభికారసభ్యులు గోరుచున్నారు. బిల్లు గురించి మోచించుటకు వ్యవధిచాల దని తెల్పుటకు సమంజసము కారణములు లేకని గవర్న మెంటు తలంచి, పోస్టుపోను చేయుట కంగీకరింపజేరి. కాబట్టి బిల్లుపై విచారణ ప్రారంభ మయ్యెను. చర్చయందు ప్రతిపక్షులును పాల్గొనిన దినప నది విచారణ నిమిత్తము సెలవు కమిటి కంపబడెను. మార్పులు గావించుటకు తగినన్ని అవకాశముల నొసంగిన దినప చట్టము సెలవు కమిటి సభ్యులచేమార్పుగావించుటకుని తెల్పుటవావశ్యకము. వారు, మార్పులు గావించిన చట్ట మెల్లరి అంగీకారమును బడయవచ్చునని, విశ్వసించుచున్నాను. చెన్నయ్య తప్ప వ్యవసాయదారులఉపశమనచట్టముప్రవేశ పెట్టవలదని అసభికార సభ్యులు గోరిరి. కొంతవరకు నిలుపు జేయవలసినవని వారి అభిప్రాయము. దొరతనమందుల కంగీకరించెను. రాబోవు అసెంబ్లీలో వారు దానిని ప్రవేశపెట్టువలెంచిరి. తదనంతరము శాసనసభయందు ఉపపాదించబడును. కాబట్టి యీ మధ్య చట్టము విషయమై విచారింపలేనింత సావకాశము కలదని నేను చంపుచున్నాను. రైతుల ఋణవిముక్తులజేయుటకు తోడ్పడవలయునని మనమెల్ల తలంచుచున్నాము. చాలకాలమునుండి వారలను మనము నిరాదరించితిమి. ఆరిక కత్తులు యిచ్చేవారు వారియెడ సంచరించెను. కాని వారందువలన సంతోషము లభింపలేదు. అయినప్పటికి వారలతోడ్పడుటకు మన మంత ప్రమాదకరమును మేజర్లు ప్రవేశపెట్టుటలేదు. వ్యవసాయ దారుల ఉపశమన చట్టము, రికార్డు ఆఫ్ రైట్లు చట్టము కొన్ని తాలూకాలందు మాత్రమే అమలు నందు పెట్టుచున్నాము. మనచట్టముగల రాష్ట్రములందు యీ చట్టములు కొంత కాలమునుండి అమలులో గలవు. అతిజాగ్రత్తగాడ లోపముగ పరిగణించును. ప్రమాదములు సంభవించునని ఖీతినిజావులు చే కష్టములకంతులేదు. విశ్వాసముగల హృదయముతో మనము ముందరి జేయవలయును. చిరకాలమునుండి ఆవసరమనితలంచుమేజర్లు జయప్రథముగ కొనసాగింప సాగ్యముకాదాయని మనముప్రయత్నమునకు గడంగవలయును. మునిషిలు రిగ్యులేషనులతయారు జేయుటకు సాగ్యమైనంత శ్రీమముగ దొరతనము ప్రత్యేక కమిటీ నియమింపవచ్చు. అసరమని కమిటి తలంచినయెడ చిన్న చిన్న మునిషిపాలిటీల ఉపయోగము నిమిత్తమై ప్రత్యేకముగ రిగ్యులేషనుల రచన చేయవచ్చును. కొంతకాలమువరకైనను మరి రిగ్యులేషనుల శాసన సభలో ప్రవేశపెట్టుకుండ యుండుట కమిటి ప్రయత్న తీసికొనునని విశ్వసించవలయును. విద్యా శాఖయందు నుపాధ్యాయుల జేర్చుకొనుట గురించి కనికరము గల్గింపవలయునని నంజాడయ్యగారు తీర్మానమును సభలో ప్రతిపాదించెను. అభ్యర్థుల పెన్నులుయందు అక్షర మిశ్రాణములైనను సమర్థుడే ప్రజల హేతువుగ నుండవలయునని ఆయన నుడివెను. గవర్న మెంటు ఆ మాత్రమే అనులించుచున్నారనియు, సమగ్ర మాత్రమును మరువరియి దొరతనము నుడువుచున్నది. ప్రజాభియందు ఉద్యోగుల జేర్చుకొనుటకు అనులించుచున్న విధానమును విద్యాశాఖ యిన్స్పెక్టరు జనరలు నున్నకము జేసెను. కాని సమగ్రత అనడమి యను ప్రశ్నకు జవాబు విచారింపవలసియున్నది. సీనిలు సర్వీసునకు అభ్యర్థుల నియమించు నాచారము మానవయుననియు పోలి సరీక్షలో ఆరితేరిన వారిని జేర్చుకొనవలయుననియు వెంకట కృష్ణయ్యగారు అనువదించిన తీర్మానము గురించి వారి అభిప్రాయములలో సంపూర్ణముగ సేధింపబడుట సాగ్యముగావనియు ప్రకృతపరిస్థితులందు నియామకముగొంత కాలమువర కనసరవని తెలియజేయుచున్నాను. పబ్లిక్ సర్వీసు ఉద్యోగులందుగల అసమానత్వముల దిద్దుట కిదియే యుపా

యము. ప్రజాహిత సంస్థలందుగూడ యీ ఆచారము యుండవలసియున్నది. ఉభయ సంస్థలందును మాత్రము ఒక్కటే. అది న్యాయమైనదని నా నమ్మకము. ఈ విధానము ప్రతిపక్షులకు సెలవుజేయు అభ్యర్థులయొగ్గులగు రింపకుండ నియమించుట లేదని యీసందర్భమున విన్నవించుచున్నాను. ఇందులకు వ్యతిరేకముగ ప్రతిపక్షులే తలంచవలయునో నాకు దురూహ్యముగ నున్నది. మన తేమములు పోరాటములందు గాక సుహృద్భావంతో వర్తించుటయందు గలనని బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, అధికారులు, అధికారేతరులు గుర్తించెదరుగారు. నిష్పాపత్వమును సహకారావలంబనయే మన అభ్యుదయమునకు రాజబాట. కాబట్టి గవర్నమెంటును జేరుటకు ఉత్తమ సాధనముల అవలంబించి స్నేహము, పరస్పర సౌభ్రాతృత్వము, విశ్వాసము పెంపొందింపవలయునని గోరుచున్నాను. (అ. ప్రె.)

దేవుని రథము విరుగుట

కుంభకోణంలో ఆరుద్ర ఉత్సవము
కుంభకోణం, డిశం 20:— నేడు ఆరుద్ర ఉత్సవము జరుగుచుండ వేపుని వెండెరథము విరిగి నటరాజు, శివకామసుందరివిగ్రహములు సేల పడిపోయినవి. పోలీసులుగూడ కొద్దిగ దెబ్బలు తగిలెను. ఇతరలెవ్వరికి హాని కలుగలేదు. విగ్రహములను సంప్రక్షణ మొనర్చినపిదప మరల ఉత్సవము సాగించిరి. (అ. ప్రె.)

చిత్రకళా ప్రదర్శనము

బొంబాయిలో నేర్పరుపబడెను
బొంబాయి, డిశంబరు 21.— “భారతీయ చిత్రకళను ఆధునిక పద్ధతులపై నభివృద్ధి పరచుటే మన ముఖ్యోద్దేశముగ నుండవలెను” అని లేడి కాపసీ జహాంగీరు పెటిటూగారు చిత్రకళాప్రదర్శనము ప్రారంభింపవలయు జరుపుచు పలికిరి. ఈ ప్రదర్శనము జె. జె. ఆర్టుగ్యాలరీ చిత్రముల విక్రయించి చెల్లివిల్లను ఆస్పత్రికి సహాయము జేయుటకై ప్రదర్శనము స్థాపింపబడినది. బొంబాయిగరములోని చిత్రకారులందరు తోడ్పడి బొమ్మలంపినందుకు కాసజీనతి కృతజ్ఞత తెలిపెను.

బొంబాయి వాణిజ్యసంఘము
సర్ వెస్లీ హెడ్జనుగారు (మెకాంజీకంపెనీ) బొంబాయి వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడిరి. (ప్రె. ప్రె.)

శిరోమణి అకాలిదళము

శిక్కు-ఖైదీల విడుదలకోరుట
లూడియానా, డిశంబరు 21:— శిరోమణి అకాలిదళ రాయబారమువారు నిన్న యిచ్చుటికివచ్చిరి. స్థానిక శిక్కు-జతవారు సన్మానపత్రమును శిరోపాసు నొసంగిరి. సుమారు 5000 అకాలీలు సభకు వచ్చిరి. శిక్కు-ఖైదీలను విడుదలజేయమని గోరుచు ఉపన్యాసము లాసంగిరి. రాయబారవ్యవస్థకు జయముగోరుచు తీర్మానింపబడినది. (అ. ప్రె.)

పెనామా వలస నిర్బంధములు

విచారించుటకు కొక సంఘ మేర్పాటు చేయబడుట
హైదరాబాదు (సింధు) డిశంబరు 22:— దక్షిణాఫ్రికా ప్రశ్ననుగూర్చి హైదరాబాదు కరాచీ, సుమారు, మరి కొన్ని పట్టణములలో ప్రార్థనలు సలుపబడినవి.

హైదరాబాదులో జరిగినసభలో పెనామా ప్రభుత్వమువారి ద్వారా వలస నిర్బంధములనుగూర్చి అసహ్యులని డెలుపుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడినది. సింధుదేశ వర్తకులు చెప్పుకొన్నప్రకారము శాసనములు జేయుటకు పెనామా ప్రభుత్వపు అధ్యక్షుడు నిరాకరించెననియు కాని అసెంబ్లీ వారు రెండవమా రామోదించిన కాని అది లా కాదనియు చెప్పిరి. ఈ ప్రశ్నను పూర్తిగా విచారించి అసరమైన ప్రయత్నములను జేయుటకొక కమిటీ నియమింప బడినది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి ఇంజనీరింగు కాంగ్రెసు
కరాచీ, డిశంబరు 22:— వచ్చే సంవత్సరమునకు బొంబాయి ఇంజనీరింగు కాంగ్రెసునకు కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీ ఫీచు ఇంజనీర్ విశ్వమిత్రగారు (ఓ. బి. ఇ.) అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. సాంవత్సరిక సమావేశము బొంబాయిలో జరుగును. (అ. ప్రె.)

అధ్యక్షునకు సన్మానము

శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారికి
విశాఖపట్టణమున స్వాగతము
శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి, రావుబహదరు ఓ. కలదసామిచెట్టి, ఆంధ్రకేశరి టంగుటూరి ప్రకాశం, డాక్టరు పట్టాభిశీతారామయ్య, దేశోద్ధారక కాశీ నాధుని నాగేశ్వరరావుగార్లు మున్నగు కాంగ్రెసు నాయకులు పలువురు 21 వ తేదీని మొయిలులో వారేరుమీదుగా కలకత్తాకు వెళ్లిరి.

ట్రేయిను వారేరుకు వచ్చుసరికి విశాఖపట్టణమునందలి ప్రముఖులగు శ్రీమంతుల పురుషులను పెక్కుమంది రైలుస్టేషనుకు వచ్చి నాయకులను సందర్శించిరి. శాసనసభాధ్యక్షులగు హానరబులు శ్రీనరసింహరాజు శ్రీకృష్ణమాచ వెంకటపతిరాజు శ్రీయంతులు బుచ్చి సుందరరావు, రామచంద్రశాస్త్రిగార్లు మున్నగు వారు వచ్చిరి. పట్టా కాంగ్రెసుసంఘమువారి పక్షమున కార్యదర్శి శ్రీయంత విశ్వనాథంగారు సన్మానపత్రమును చదివి సమర్పించిరి. పిమ్మట శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు సముచితముగ ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. ఐకమత్యము ముఖ్యమనిరి. (స్వకీయ సేఖిరి)

వై. ఎమ్. సి. ఎ. నేపనల్ కన్వెంషన్
బొంబాయి, డిసెంబరు 22:— డిసెంబరు 30-వ తేదీమొదలు జనవరి 3 వ తేదీవరకు యిచ్చుట వై. ఎమ్. సి. ఎ. నేపనల్ కన్వెంషన్ జరుగుచున్నది. ఇండియాసిలోనుదేశముల భిన్న భాగములనుండి డెలిగేటులు కన్వెంషనునకు వచ్చెదరు. ప్లీనరీ సెషను, గ్రూపుకాన్ఫరెంసులు గాక ప్రతిసాయంత్రము నను బహిరంగసభ జరుగును. గవర్నరు కన్వెంషన్ ప్రారంభింపవలయు జరిపెదరు. హెత్ పింగుఫోర్న్ సందేశముగురించి అప్పుడు కె. టి. పోల్ గారు రుపన్యసించెదరు. ప్రకృత హిందూమత సిద్ధాంతములు, క్రైస్తవసందేశములపై ప్రాఫెసరు రాధాకృష్ణన్, భారతదేశాంతర్జాతీయ పరిస్థితులగురించి డాక్టరు ఎస్. కె. దత్త గారు రుపన్యసించెదరు. (అ. ప్రె.)

జపాన్ చక్రవర్తి దేహస్థితి
కలకత్తా, డిశంబరు 22:— జపాను రాజుగారి ఆరోగ్యస్థితి నిగూర్చి జపాను కాంగ్రెసు జనరలు నేడు తెలియజేసిన వార్తలవలన మిశ్రాభావము కలదిగా కనిపించెను. నిద్రపట్టినదనియు సందిలో దగ్గును ఏదో మాట్లాడినదియు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పల్లెపాలిక నెత్తుకొనిపోవుట

ముద్దాయిలు పట్టుపడుట, కాని బాలిక దొరకకుండుట
హైదరాబాదు సింధు డిసెంబరు 22:— ఒక భాగ్యవంతుడైన మహమ్మదీయుడు మరి 12 గురితోపోయి ఒక పల్లెయింటిపై బడిరి. ఒకనిని చంపి ఇరువురను గాయపరచిరి. కాని ఇంట్రిలోని ఆడది పారిపోయెను. ఆ మహమ్మదీయుడును అనుచరులును మరియొక బాలిక నెత్తుకొనిపోయిరి. ముద్దాయిలు పట్టుపడిరి గాని బాలిక దొరకలేదు. పోలీసువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. (ప్రె. ప్రె.)

హైదరాబాదు సింధు డిసెంబరు 22:— ఉబాల్ తాలూకానుండి మామూలుగా జరుగుచున్న టువంటి దారిదోళ్లు కటి జరిగెను. నేయినమ్మ కోమటి నొకని దోచిరి. (ప్రె. ప్రె.)

పాట్నా, డిసెం 22:— గవర్నరు సర్ హెన్రీ టి. దంపతులు పాట్నానుండి డిసెంబరు 23-తేదీన పాలమూరుకు బయలుదేరి జనవరి 2 తేదీకి తిరిగివచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

ప్రశస్తమైన “ట్రైట్ స్టార్” యెలెక్ట్రిక్ లైట్లు

(Torch and Flash lights)
ట్రైట్ స్టార్ అమెరికాదేశములో చేయబడినవి. ధరలు చాల చౌక.
సోల్ యింపోర్టర్లు అండు ఏజంట్లు,
Manufacturers Exchange
Post Box 10 Madras.

అనుబంధము 4-వ పేజీ తరువాయి

మన కెల్ల నింతవరకు అగ్రస్థానము నధిష్ఠించి నేడత్యంత దీన దశలో నున్న రెండు గ్రంథాలయముల గురించి మాత్రము మీ ఎదుట నిపుడు ముచ్చటించఁ దలంచినది. తక్కినయిట్టి గ్రంథాలయములన్నిటి నేనుస్వయముగ నెఱుంగఁజాలమిచే వానిగూర్చి ప్రస్తావించునందులకు నన్ను మన్నింతురుగాక. ఇందుమొదటిది-మాపురమునందలి గౌతమీ గ్రంథాలయము. రెండవది-ఈపురమునందలి యువజన గ్రంథాలయము.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయము లన్న నేమియె యెఱుంగని కాలమున గౌతమీగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. సుమారు 15 వత్సరములవఱకు ఈ భాండాగారము తలదాచికొనుటకు సాంత భవనము లేక అలాడినది. అప్పు డొక మందభాగ్యుఁడు భవనము కట్టించుటకై గోదావరీ తీరమున నొకస్థలమును కొని గ్రంథాలయమునకు దానము చేసెను. గోదావరీతీరమున భవనము నిర్మించినయెడల అమితవ్యయప్రయాసలకు లోనగునని యెంచి గ్రంథాలయమువా రాస్థలమును విక్రయించి వేరొక చోట భవనమును కట్టించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అంత కొంతకాలమునకు శ్రీ కందుమర్తి వేంకట సీతారామ చంద్రరావుగారను దాత భవనముకై ఆఱువేల రూప్యములు విరాళమిచ్చుటకు వాదనాము చేసిరి. అప్పుడు రాజమహేంద్ర వరమున కొకప్రక్కనున్న పేటలో నొక స్థలమును, వేటొక ప్రక్కనున్న కోటలో నొకస్థలమును అమృతమునకు వచ్చినవి. పేటలో నున్నది 1500 గజముల కాలీస్థలము. కోటలో నున్నది వి శాల భ వ న ము తో నున్న మా డు వేలు గ జ ము. లు గ ల స్థ ల ము. ఇం దు పేటలోనిస్థలములో భవనము కట్టునెడల తాము విరాళమిత్తుమనియు లేనిచో తామిచ్చినసొమ్ము వడ్డీతో తిరిగియిచ్చువలసియుండుననియు మున్నగు వరతులతో ఆంధ్రభీష్ములగు శ్రీ న్యాయతి సుబ్బారావు పంతులుగారు గ్రంథాలయమునకు వేరొక ఆఱువేలరూప్యములు విరాళమిచ్చిరి. అంత గ్రంథాలయభవనము పేటలోనా కోటలోనా అనువాదము సభ్యులలో చలరేగినది. కార్యనిర్వాహక సంఘమువా లేమిచేయుటకు నిర్ణయింపఁజాలక రామచంద్రరావు గారిచ్చిన భవనముతో కోటలోని భవనమును సుబ్బారావు పంతులుగారి భవనముతో పేటలోనిస్థలమును కొని పిదప సాధారణసంఘమువా రెట్లు నిర్ణయించిన నట్లు చేయవచ్చునని నిశ్చయించి, మొదట కోటలోని భవనమును పిదప పేటలోని స్థలమును కొనిరి. పిమ్మట సాధారణసంఘసభవారు కోటలోని భవనమున భాండాగారమును నెలకొల్పుటకును, పేటలో స్థలమును విక్రయించి సుబ్బారావుపంతులుగారిచ్చిన విరాళమును తిరుగ వారి కిచ్చుటకును ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. అంతటితో పేటలోనివా రూరకుఁడక కోటలోనిభవనమును అమ్మి పేటలో భవనము కట్టనలెనని రెండుసంవత్సరములవఱకును తీవ్రమైన ఆందోళనము సర్పిరి. కాని యిటీవలజరిగిన సాధారణ సభలోకూడ కోటలోని భవనమునందే గ్రంథాలయమును నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపఁబడినది. అంత శ్రీ సుబ్బారావుపంతులుగారు తమవరతులను గ్రంథాలయమువారు చెల్లింపనందున తామిచ్చిన ఆఱువేల రూపాయలను వడ్డీతో కలిపి తమ కిష్కింప

వలయునని గ్రంథాలయముపై కోర్టులో దావాదెచ్చిరి. వారు తెచ్చిన నావాప్రకారము అసలును వడ్డీయు కోర్టుభర్త్యులను కలిపి సుమారు 8300 రూపాయలు గ్రంథాలయమువారు ఇచ్చు కొనవలసియున్నది. ఇది గౌతమీగ్రంథాలయముయొక్క ప్రస్తుతస్థితి. ఇంక ఈపురమునందలి యువజనగ్రంథాలయమునుగూర్చి యింక చప్పలసియున్నది.

యువజనగ్రంథాలయము

ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథాలయములలో గౌతమీగ్రంథాలయముతరువాత నీయువజన గ్రంథాలయమే ద్వితీయ స్థానము వలంకరింపఁగలదు. గౌతమీగ్రంథాలయము తరువాత నీ గ్రంథాలయముదససేనాక సేక కారణములచే నభిమానము మెండు. ప్రస్తుతము ఈగ్రంథాలయము చిక్కుకొనిన దురవస్థలనుగూర్చి మన యాహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు శ్రీ మాగంటి బొప్పినిగారు మీకు నివేదించియేయన్నారు. నేను మరల దానింగూర్చి చెప్పుట చర్చితచర్యముగను. మనమీ రెండుగ్రంథాలయములన్నిటిని తొలగించుటకు ఏమిచేయవలసియున్నదో తెస్సగయోచించి తగినవిధానము నన్నేర్పింపవలసినభారము మనపైనున్నది. ఇట్టి మహాసభల నేఁజేటగావించి ఏవేవియోతీర్మానములఁ జేయుట తో ప్రార్థువుచుటకన్న పడిపోయినఇట్టిగ్రంథాలయము నొక్కదానిని లేవనెత్తుట మా విధ్యుక్తధర్మము. కావున పినినిగూర్చి మనము పర్యాయించి తగినవిధానమును ఆచరింతుముగాక యని హెచ్చరించుచు విరమించుచున్నాను.

సర్వేశ్వరుడు మాన గ్రంథాలయోద్యమమును సకలవిధ ముల సంతోషించునుగాక! గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులారా!

నాయావాక్యములను శ్రద్ధతో నాలించినందులకు మీకు కృతజ్ఞుడనై యున్నాను. గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వజీవనమున కొకచిహ్నముగా నున్నది. అనేకముఖముల వ్యాపించి విజయయాత్ర సాగిన ఆంధ్రమహాద్యమకల్పవృక్షమున నీయుద్యమ మొకశాఖగానున్నది. ఈశాఖయందు పూచిన పూవులును, కాచినకాయలును, పండినపండ్లును ఆంధ్రమహాజనుల కతిక్రమింపగ విలసిల్లినవి. ఈకల్పవృక్షమునకు దోహదము చేసినమహాపురుషులకందటికిని మనకృతజ్ఞతావందనము లర్పింపవలసియున్నది. ఇందుఁ బనిచేసినవారిలో కొందరిపేర్లు పైకి వినఁబడినవి. కొందఱు నిరాదంబరముగ పనిచేసి యాత్మ తృప్తి నొందియున్నారు. అట్టివారిలో యాలిగిరి లక్ష్మీవేంకట రమణగారికరు. ఇట్టియుత్సాహవంతులగు యువకుల నిరంతరప్రయత్నములవలన కొండలు పిండికా గలవు. ఆటంకమహా సముద్రములకు వంతెనలేర్పడగలవు. అపవాదప్రభంజనములు శాంతిల్లగలవు. ఆత్మశక్తియందు విశ్వాసము, విశ్వాసమునకు తగినయుత్సాహము, ఉత్సాహమునకు తగిన యోధ్య, ఓర్పుకు తగినకృషి, కృషికి తగిన ఫలాపేక్ష, ఫలాపేక్షకు తగిన కార్యసిద్ధి ఇవియన్నియు నసినాంధ్రలోకమున విస్తృతములయినవి. కావున ఆంధ్రుడగునాతనప్రపంచము తలయెత్తుకొని తిరుగుచున్నాడు. సాటివారిలో మేటి యగుచున్నాడు. ఇట్టియీగుణము లాంధ్రునియందు నిలిచియుండి యాతనిమూలమున లోకమునకు మంగళము చేయఁగలగాక! సర్వజనులను సుఖానుభూతిచే నలరారుదురు కాక!

ఓమ్. తత్. సత్.

హిందూదేశ ప్రతినిధుల ఐదు వెండి పతకములు

(1) శ్రీయుత మహాత్మాగాంధీ (2) సి. ఆర్. దాసు, (3) పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ (4) అజిమత్ ఖాన్ సాహెబు (5) ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు. దేశీయమహాసభయందు జరుగు ప్రదర్శనములకు సంబంధించిన నాయకులు. జాతీయ మహాసభకు ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు దయతో నిచ్చిన ఉత్తరువుమేరకు స్వచ్ఛమైన వెండియందు తయారుచేయబడిన పతకములను తక్షణమే తెప్పించుకొనుడు. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

టి. వి. పిచ్చయ్యఆచారి అందుసన్ను, తిరువళ్ళిక్కేణి, మద్రాసు.

డాక్టర్ సి కారు

దీనిని ఉపయోగించిన తక్షణమే నమ్మికను గలిగించును. నదరు నమ్మికనే మీకు కడవరకు కూడ కలిగించును. మొదటిదఫా దీనిని ఉపయోగించుటకు మీ కేమియుఖర్చులేదు. మాకు తెలియజేసి, ఎన్ని గంటలకు ఏర్పాటు చేయవలసినది తెలిపిన చాలును. తరువాత ఏలాటి కష్టములేక యే నిదర్శనములు చూపుటకు యేర్పాటుచేయబడును.

మాడలలు రు 3950 నుండి గలదు

యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నది

Sole Agents:- R. PATEL & Co, Madras. Sole Agents also for westinghouse Batteries.

కష్టవతారతత్వము

ఇది పురాణరాజము లన్నింటినుండి మహాభారత హరివంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి ఎరుసగా సులభతైలిన నవనగూడఁచున వ్రాయఁబడును. సంకీర్ణములు తొలగునట్లు కాశ్మీరసమాధానములు వ్రాయఁబడును. స్తోత్రము లక్లెముద్రించఁబడును. 850 పుటలకు దక్కువగాకుండఁ, జక్కని బైండుచేయించి 3 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారులకు వీసిగాఁ బంపఁబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకులుగాఁ బ్రకటింపఁబడుదురు. 1, 2, 3 సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. 2208

జనమంచి కేషాద్రీశర్మ, ఆంధ్రప్రధానపండితులు, మునిసిపల్ హైస్కూలు కడప.

ప్రాచీనార్యక థావళి గ్రంథమండలి

పూర్వప్రాంతవవిజ్ఞానముపై పుగోష్ఠసంహితలోకము అష్టదశపురాణములలోనున్న యద్యుతకథలు మట్టుకు సుబోధమున వచనములో ప్రకటింపబడుచున్నవి.

‘భారతకథావళి’ ప్రథమగ్రంథము

తెలుగు భారతములో లేనివిహాద మూలమునుండి తీసి 28 కథలను సులభతైలిన వ్రాసితిమి. సమస్తవీరులును, యుద్ధులును, ధర్మములును గలవు. నెల చందాదారులకు 0-8-0. యితరులకు 0-10-0. చందాదాల్లన ప్రవేశదారుము 0-2-0. రాబోవుగ్రంథరాజము భాగవతకథావళితయారసమన్నది. వలయువారు: కం. పి. బసవరాజుగారు, ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యా లయము-కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలయు

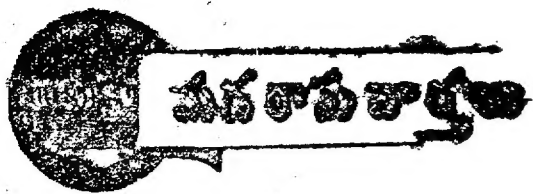
1927-వ సంవత్సరము జనవరి సంచికతో నాలుగవ సంవత్సరము ప్రారంభ మగుచున్నది.

Complex block containing an illustration of a woman and child, and a table with subscription rates.

ప్రతిమాసము	సంవత్సర చందా
7-వ తేదిన తప్పక ప్రకటితముగచున్నది.	రూ 6-0-0;
	ఆరుమాసములకు రూ 3-0-0;
	నిజీప్రతిక ఆ. 0-10-0.

సుప్రసిద్ధు లగు చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన రంగులచిత్రపటములు, ఇతర చిత్రపటములు, ప్రాచీనశిల్పములకు సంబంధించిన చిత్రములు, ప్రచురింపబడుచుండును. విద్యాధికులచే వ్రాయబడిన సర్వకళలకు సంబంధించిన వ్యాసరాజములు చిత్రవిచిత్రము లగునట్టియు, నవీనభావ పరంపరలతో నిండినట్టియు పద్యములు కథలు ప్రచురితము లగుచున్నవి. జనవిహీనాసమనుండి ప్రకటింపబడు ప్రతివ్యాసమునకును వ్యాసకర్తయొక్క ఛాయాపటము కూడ యుండుగలదు. నూతన సంవత్సర ప్రారంభమునుండి కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన శ్రీనాథుడు (అను నాటకమును) కొత్తసల్లి సూర్యారావుగారిచే వ్రాయబడిన ఆనందకందము (అను నవలయును) ప్రతిమాసమునను కొంతభాగము ప్రకటింప నుండును. చందాదారులుగ చేరువారు వెంటనే నాసికానుట యుత్తముము. విలాసము:- భారతీ కార్యాలయము, తపా పెట్టె 212, మద్రాసు.

నాగపూరు డిసెం 22—నామినే తెడు సభ్యుల పట్టిక ప్రకటింపబడినది. వెనుకటి సభలో 16 మందియేనామినే తెడు సభ్యులుండిరి. ఈసారి ఆ సంఖ్య 18 చేయబడినది.నిమ్మజాతులకును కార్మికలకును రెండు స్థానములు క్రొత్తగా నీయబడెను. జనవరి 7 వ తేదీన అధ్యక్షుని యెన్నిక జరుగను అప్పుడు సి. యు. విల్లుగా రధ్యక్షుత వహించురు. (ప్రీప్రెస్)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

రాకపోకలు:— రైల్వేబోర్డు మెంబరు పి. సి. పెరిటనుగారు గతరాత్రి మద్రాసునుంచి కలకత్తా వెళ్లిరి.

చెన్నై పురి ఆర్యసేవాసంఘమువారు:— 1926 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 24-వ తేదీ శుక్రవారం రాత్రి 9-30 ను 10 ను “చిత్రామణి” అను నాటకమును ఆంగ్లమున సీ ర్యముపాటలో ప్రదర్శింతురు. మ-రా-రా-శ్రీ. కడప కే. వి. రాధరావుగారు చిత్రామణిపాత్రమును ధరింతురు.

దొంగనాణెము:— యు. ఎ. — టిక్కిలేను పోలీసువారు ఆహంతముగా నొక స్త్రీ యింటిలో ప్రవేశించి పోదాచేసి దొంగతనముగా నికిలు రెండు అబాబిల్లలను తీయారు చేయుచున్న ఆమెను అరెస్టు చేసితి. కొన్ని నాణెములను ఆ నాణెపు అమ్మముద్రలను పట్టుకున్నారు.

మద్రాసు ఎలక్ట్రిక్ ట్రాంవేబు:— పార్కు ఫ్రెయిట్ ప్రదర్శనములు జరుగునంతకాలమున్ను ట్రాంవే కంపెనీవారు ఎక్కువ ట్రాంకారులు ఎక్కువ మోటారు బస్సులు నడిపించెదరు. అవసరమైనంతవరకు రాత్రిల్ల చాలాసేపునరకు కంపెనీవారి బస్సులు, ట్రాంకారులు నడచుచుండును.

నేమవరపు రామదాసుగారు — అకడెమిక్స్ కాన్ఫరెన్సు:— టీచరు ఉద్యోగములో పనిచేయునట్టివార తరపున సిండికేటులో సభ్యులుకానట్టివారి తరపునయున్న అకడెమిక్స్ కాన్ఫరెన్సుకు ఎన్నుకొనబడవలసిన 5 స్థానములలో నొకదానికి మద్రాసు యూనివర్సిటీ పెనెటువారిచే ఎన్నుకొనబడుటకు నేమవరపు రామదాసుగారు నొక అభ్యర్థిగా నిలిచివారిని తెలియజేయుచున్నారు.

శ్రీ లెక్కలి రేంజీ ప్రాథమికోపాధ్యాయ

సంఘ ప్రథమవార్షికసభ

లెక్కలి (గంజాం జిల్లా)

డిసెం 26:— ఈసభయున్న శ్రీకాకుళం డివిజను లోకల్ బోర్డు టీచర్ల సంఘస్థాయిసంఘసమావేశమున్న 26-12-26 తేదీని మ.రా. రాయసాహెబు సామినేని ఆదివారాయారావు నాయకుగారి అధ్యక్షతక్రింద లెక్కలిలో జరుపబడును.

మద్రాసు క్రిష్టియనుకాలేజీ

విద్యార్థుల పండుగదినము

ఈ కాలేజీ విద్యార్థుల పండుగదినము జనవరి 18 వ తేదీని జరుపబడును. ఉదయం 7-30 గంటల ప్రారంభము. వ్యాయామప్రదర్శనము- స్కాటుభటుల ప్రదర్శనము- భౌతిక శాస్త్రప్రదర్శనము- అర్థశాస్త్రము- మలయాళ దేశాచారములనుసూర్చి యువస్వాసములు చేయబడును. సంగీతము పలు విధవిలోదములు జరుపబడును. సాయంకాలము జరుగబోవు సభకు కంభకోణం కాలేజీ ప్రెసిపాలుగారు పి. వి. శేష అయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. ఈకాలేజీలో పూర్వము పండితుడై పనిచేసి స్వదేశమందు అబద్ధతగరములోనున్న రెవ. డాక్టరు పిట్టెన్సింగ్ గారివద్ద నుండి రాగల లేఖ సభలో చదువబడును.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

(పోర్టు నెంటుబార్నిగెజెటు)

ఈ క్రిందితాలూకాలు జనవరి 1 తేదీనుండి పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో జేర్చబడినవి.

డివిజనులు	తాలూకా	పాడోకార్వర్తన్లు
1. నిడదవోలు	నిడదవోలు కామవరపుకోట	నిడదవోలు
2. భీమవరం	తాడేపల్లిగూడెం భీమవరం	భీమవరం
3. వర్నాపురం	వర్నాపురం రేణుకు	వర్నాపురం
4. ఏలూరు	ఏలూరు	ఏలూరు

ఎం. సి. సి. క్రికెటు జట్టువారిరాక

వైక్రికెటు ఆటగాండ్ర జట్టు మద్రాసునకు జనవరి 17 తేదీ సోమవారం వచ్చెదరు. క్రింది ఆటలు ఆడబడును.

జనవరి 18-19 తేదీలు ఎదిరి. ఇండియన్ 11 జట్టు వారిలో

21 తేదీ ,, యూరోపియన్ 11
23, 24, 25 ,, ఇండియన్ యూరోపియన్

యనులు కలిసిన 11 జట్టువారిలో

ప్రతిదినము ఉదయం 11 గంటలకు ఆట మొదలుపెట్టబడును. సాయంత్రం 5-20 గంటలకు గెల్వీన్ గెల్వీన్ లెక్కచూడబడును. అఖిలభారత సాయంకాలం 4-20 గంటలకు ఆట ముగింపబడి పంచెములు లెక్క చూచుకోబడును. వారు ఆసాయంకాలం బోటు మెయిలుమీదనే సింహళమునకు వెళ్లవలసియుండుట వల్ల ఆట త్వరగా ముగించబడును.

క్రికెట్ మేతురుల టిక్కెట్లు

క్రిడాంగమనకు ప్రవేశము 0-8-0

జనసామాన్యము నిలుపుండి చూచుటకు 0-8-0 (ప్రవేశము గాక) టిక్కెట్టు

డిల్లీ రు 2, 3, 5

మెంబర్లు-ఆయాక్రిడా సంఘములకు రు 10 (అన్ని ఆటలకు కలిసి) రు 2 (ప్రతి

నియామక ప్రదేశములకు ఆటకు ప్రత్యేకము)

క్రిడాసంఘసభ్యులు కానివారిని సభ్యులు రు 15 (అన్ని ఆటలకు)

లు నిఫార్మచేసి ప్రవేశపెట్టిన యెడల రు 3 (ప్రతిదినం)

స్త్రీలు-సభ్యుల ప్రదేశములోనికిగని రు 5 (అన్ని ఆటలకు)

క్లబ్బులయొక్క ప్రత్యేక ప్రేక్షకులకు రు 1 (ప్రతిదినం)

సానములలోనికిగని, వెళ్లి కూర్చుండుటకు

జనసామాన్య ప్రేక్షకుల ప్రదేశములకు సమష్టిగా అన్ని ఆటలకు ఒకే టిక్కెట్టు యివ్వబడును.

సాయంత్రం 4 గంటల పైన తర్వాత టిక్కెట్టులకు సగము టేటు చొప్పున యివ్వబడును.

మం గ శ వారం 25 తేదీన మాత్రం సదరు ఆర్థికే టు టి క్ క్ టు సాయంకాలం 3 గంటల నుంచి అమ్మబడును. మెంబర్లు కానివారై యుండియు, స్పెషల్ క్లబ్బు ప్రదేశములో కూర్చుండు వారికిగని రు 5, 2 లు

ప్రాంట్సులోనికి వచ్చువారికిగని వారి మోటారుకార్లు నిలబెట్టుకొనుటకు ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేయబడును. ఫలము కొద్దిగానుండుటవల్ల అట్టి ఏర్పాట్లు కావలసినవారు ముందుగా మద్రాసు క్రికెటుక్లబ్బు గౌరవకార్యదర్శిగారికి 48 గంటలుపూర్వమే దరఖాస్తుచేసి తెలియజేసికోవలెను. మోటారుకార్లు నిలబెట్టుకొనుటకు ప్రతిదినము మోటారు 1-కి రు 1 చొ॥ చార్జీ చేయబడును. అన్ని ఆటలకు కలిసి టిక్కెట్టు ఒకేసారియైనయెడల మోటారు కారు 1-కి రు 3 చొ॥ చార్జీ చేయబడును.

ఏర్పాట్లన్నియు పూర్తిగా చేయబడినవిమృదు తిరిగి ప్రకటనచేయబడును.

దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివర్ధనసభ, మద్రాసు

వైసభవారి కార్యనిర్వాహక వర్తమవారు సర్ కే. వి. రెడ్డి నాయకుగారి కచ్చేరియందు సమావేశమై చేసిన తీర్మానములలో ముఖ్యమైన యీ క్రింది తీర్మానముయొక్క ప్రతులు

(1) గవర్నరుగారికిని, (2) విద్యాశాఖ కార్యదర్శిగారికిని, (3) మద్రాసు యూనివర్సిటీ వైసు చాన్సలరుగారికిని 14 తేదీని పంపబడినవి.

తీర్మానము

ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మొట్టి సా.వి. పబ్లికేషన్లు మద్రాసు యూనివర్సిటీయొక్క సెనెటు సభలో ఆంధ్రసాహిత్యమునకు గవర్న మెంటువారు నియామకము చేయబోయే సభ్యుడు మద్రాసు యూనివర్సిటీయొక్క యధికారప్రదేశ మైన యీ దక్షిణ దేశములోనుండి యే ఏర్పాటు కాబడవలెను గనుక యీసభవారు యీక్రింది ప్రముఖులలో నొకరిని నియామకము చేయవలసినది ఏకగ్రీవముగా కోరుచున్నారు. (1) పి. వి. రంగారాం నాయకు వి. పి. వి. యల్. కారు, (2) పి. వి. నరసింహం పంతులుగారు.

ఈ దక్షిణ రాష్ట్రములోని ఆంధ్రసాహిత్యాభివృద్ధికై యభిమానముతో కృషిచేయగలవారినే మద్రాసు యూనివర్సిటీ యధికారులు నియమించెదరని యీసభవారు నమ్ముచున్నారు.

ఈ దక్షిణరాష్ట్రములోని యాంగ్లముల సంఖ్య 36 లక్షలు అయి యున్నది. కనుక నిర్లక్ష్యముతో త్రోసివేయదగినదిగాదు.

చెన్నై పురి అన్నదానసమాజము

గత నాలుగు వారములలో ఈ క్రింది అన్న దానము జరిగినది.

శ్రీ బాలసుబ్రహ్మణ్య చెట్టిగారు కాలింత్తు చెట్టి కాలి తాయమ్మగార్ల సాంఘికకమల సంస్థమున 200 మందికి అన్నదానము చేయించిరి.

దాధా అంతులో నాథా నంబెరుమాళ్లచెట్టి పశ్చిమపు ధర్మాదాయ ధర్మకర్తలు. వీరు ఒక్కొక్కరు 200 మంది చొప్పున వీరలకు అన్నదానము చేయించిరి.

పి. రంగయ్యచెట్టి అంతుసమ్మచెట్టు అంతు సమ్మ, టి. నంబెరుమాళ్ల చెట్టి అంతు సమ్మ, రవ్వా పార్థసారధిచెట్టి, కే. బాలకృష్ణ, లుక్మానుర్ల క్రిష్ణచెట్టి, చినపాల చెట్టి గూగు, వి. కుమారస్వామి మొదలగువారు, పి. మురుగప్ప చెట్టుగూగు, ఎగం. నాగమొదలియారు, ఎం. అర్. పార్థసారధి నాయుడు, పున్నావ రుక్మిణమ్మ వీరిలో ప్రతివారును 100 మంది చొప్పున వీరలకు అన్నదానముచేసిరి.

సి. రాధాకృష్ణచెట్టి, రావుబూద్దురు జంబరంగం మొదలియారు, కలవల వెంకటచలం చెట్టి, పి. కే. అర్. వెంకటసులం మొదలగువారు, (పైదాబాదు) ఆరొకై నుజన్మలుసేటు, ఏ. రత్నవేలుచెట్టి, ఎన్. రాజమ్మగార్, సి. వెంకటలక్ష్మయ్య వీరిలో ప్రతివారును 50 మంది వీరలు చొప్పున అన్నదానం చేసిరి.

ఎం. లక్ష్మీపతి నాయుడు, డబ్లియ. వీరాస్వామి మొదలియారు (వెల్లూరు) సి. రాజగోపాల మొదలియారు (విక్రమాగూలూరు) ఒక్కొక్కరు 30 మందికి అన్నదానం చేసిరి.

వి.పార్థసారధి నాయుడు, పి. వేలాయుధమ్మదలియారు, విశ్వబ్రాహ్మ ఆనందన సభ వీరిలో ఒక్కొక్కరు 25 వీరలు చొప్పున అన్నదానం చేసిరి.

వైశ్య సంఘ సంస్కరణసంఘముగూడలూరు

సోదర సంస్కర్తారా!

విశేషావివాహములకై చేయుచున్న కృషి మీ రెరిగియే యుండును. బాలికల నిర్బంధవైధవ్యమునెడి దురాచారశిక్షాసము మనదేశములో చిరస్థాయిగా నున్నది. దానిని పారదోలుటకై మేము సమకట్టినాము. మేముచేయునది గర్భసంసాపనమనియే విశ్వసించి పనిచేయుచున్నాము.

ఇప్పటికాలపు స్థితిగతులు మనసంస్కరణమునకు అనుకూలముగానే యున్నవని కృషి ప్రారంభించినాము. సంఘాస నిందయనుభయము పూర్తిగాపోయి తలెదలడం తమ కన్యకలతో తమవిశేష బాలికలవలెగూడ తమయింటనే నిర్భీతిగా వివాహముచేయగల పరిస్థితులు దేశములో ఏర్పడినందున మన సంస్కరణకృషి ఫలించినదనిచెప్ప వీలుకాదు.

ఇది వరలో మేము జరిపించిన వి రెండు వివాహములేయైనను ప్రజలలో మార్పుకలగకపోలేదు. విశేషము వధువును స్వకలంకం దైన వరుస కిచ్చి చేసిన వివాహములలో పంక్తిభోజనములు చేసి యామోదించుటలో తక్కువయియు లేదని సంఘసభ్యులు బాగుగా గ్రహించగలిగిరి. ఇది గొప్పగా పరిగణించదగిన మార్పు యయియున్నది. పూర్వసంస్కర్తలు కలుగజేయజాలకపోయిన యీ క్రొత్తమార్పును మేము కలుగజేసితిమి. మీకందరకును యీయువ్యులమునెడల యాదరణకలదని నమ్ముచున్నాము. ఒకటి రెండు వివాహములకు సంస్కర్తలు ఏకముఖముగా పనిచేయవలసియున్నది.

ఈడిసెంబరు 26 తేదీని జరుగనున్న మాదవ విశేషావివాహమునకు మనమందరమును గంటూరులో సమావేశమై, యీసంస్కరణసభవారి సహాయ వనసరములేకుండ తలెదలడం తమ విశేషావివాహములకు తమ స్వగృహములయందే వివాహములను జరుపుటకు వీలగునట్లు చేయుట కట్టికృషి చేయవలెనో నిరారణ చేయుదము.

ఓ చదువరీ!

నీధర్మమును నీవు నిర్వర్తించుట నీవిధియని నమ్మెనవా? లేదా? నీవు నమ్మెయెడల, ఈ వివాహమునకు తప్పక దయచేయుము.

ఇట్లు మానవసేవకులు.

- (1) దర్శి చెంచయ్య.
- (2) మోతే నారాయణరావు.
- (3) మాజేటి రామచంద్రరావు.
- (4) ఎస్. పి. రాములు గుప్త.

మాండలే, డిసెంబరు 22:— బర్మా గవర్నరు చెన్నై పురి గవర్నరు మాండలేలో పోలోపాటలను చూచిరి. బల్లూరుగారు బహుమతుల నిచ్చిరి. శ్రీ ప్రెస్సు

41-వ భారత జాతీయ మహాసభ

కలకత్తాలో మహాత్మునకు శ్రీనివాసయ్యంగారికిని ఘనమగు స్వాగతము నొసగుట

కలకత్తా కార్యకేవలమువారు శ్రీనివాసయ్యంగారికి సన్మానపత్రము నొసంగుటకు నిశ్చయించుట

రిస్పాన్సివిట్టులమువారి ఇష్టాగోష్ఠి సభ కలకత్తాలో జరుగుట

లాలాజీ జయకరుగార్లు శ్రీనివాసయ్యంగారితో సంభాషించుట

డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్య బాలును సాంబమూర్తి జయకరుగార్లు భాసములు

రిస్పాన్సివిట్టులు పలువురు కాంగ్రెసుమహాసభకు వెళ్లుటకు నిశ్చయించుట

నేడు 23 వ తేదీని పిల్లలసమైక్యంలో 267 మంది కలకత్తానుండి గౌహతికి వెళ్లిరి

కలకత్తాలో ఘనమగు స్వాగతము

22-వ తేదీని మహామమెయిలు హతాభివృద్ధులకు రాగానే శ్రీమహా శ్రీనివాసయ్యంగారికి కలకత్తాపాతలు ఘనమగు స్వాగతమునొసగిరి. వేలకొలది ప్రజలు చాల వ్యవధియిండు గనే నచ్చి స్టాటుస్టానుమందలినుండి నింకియుండిరి. జాతీయపతాకములను స్వాగతభివృద్ధులు గల తోరణములను ధరించి చాలవందల కాంగ్రెసు వాలంటీరులు స్వరాజ్యపతాక వాలంటీరులును గూడ వచ్చి యుండిరి. కలకత్తాలో నడుచుచున్న ఆసామువిద్యార్థులు ప్రత్యేకముగా నొక బండిలోనొకముగా నేర్పడి అగ్ర్యక్షానకు గౌరవభంగికాయము (గార్డు ఆఫ్ ఆనరుగా) నుండుటకు స్టేషనుకు వచ్చియుండిరి. ఈ దళమువారు అగ్ర్యక్షానితోగూడ అంగరక్షకదళముగా గౌహతికి వెళ్లెదరు.

కలకత్తా పాతలలో నిర్విగ్ధములవారు అగ్ర్యక్షాని గౌరవించుటకు వచ్చియుండిరి. హతారామయ్య కాంగ్రెసు సంఘమువారుగూడ ప్రత్యేకముగా స్వాగతమునొసగిరి. సంఘసంస్కరణమును అస్పృశ్యతావిచారమునుగూర్చి పనిచేసినందులకు వారికి స్వాగత మొసంగుటకు కలకత్తా సంఘసంస్కరణసంఘమువారిచే ప్రత్యేకముగా పంపబడిన సాంఘిక వాలంటీరు దళమువారుగూడ అయ్యంగారికి సన్మానపత్రము సమర్పించిరి. “అస్పృశ్యతా నివారణమునకు కాంగ్రెసువారు పూనుకొనుటకు పూర్వమీ విరామమునును శ్రద్ధవహించియుండిరి గాన మిమ్ము మునిగా నెన్నుకొనుటలన మా కధికము నుద్ఘాసము కలుపుచు” అని వారు తెలిపిరి.

శ్రీయుత జి.ఎం. నేనునప్రకలకత్తా మేయరు టి. సి. గోస్వామి, నరసింహచంద్రాచారి, బాగ్మకుందర చక్రవర్తి, లలితమోహనవాసు, ప్రతాపకుమారాయి, పి. ఎం. జెన్టీరాగాలాలు, జెకోడియా, ఎస్. ఆర్. బక్షి, అల్లపు ఆలీఖాన్ అహమదు (ఎం. ఎల్. ఏ.) అబ్దులు మతీం చౌదరిగార్లు మున్నగు నాయకులు పలువురు వచ్చిరి. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు గూడ వచ్చిరి.

త్రైయున వచ్చునరీ “పంజేమారం, శ్రీనివాసయ్యంగారికి జయ” అను జయధ్వజము మిమ్ముముట్టెను. నేనునప్ర, శ్రీమతి సరోజినీగార్లుమున్నగువారు పలువురు శ్రీనివాసయ్యంగారికి భుజులాలను చేసిరి. పిమ్మట అలంకరించబడిన కారులో శ్రీనివాసయ్యంగారిని కొనిపోయిరి. అయ్యంగారుగూడ బసయ్యయ్యారు. ఈ త్రైయునలో ఆంధ్ర ప్రవిడ బాక్టర్లునుండి 50 వందల కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

ప్రముఖుల అభిప్రాయములు

డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు

ఆంధ్రదేశమున బహిష్కరణవాదులలో నుప్రసిద్ధులగు డా॥ పట్టాభి సీతారామయ్యగారు కలకత్తాలో 22 వ తేదీని మాస్టర్స్ థియేటర్లో నిట్లు నడిపిరి:—

“కాంగ్రెసుకు బహిష్కరణమును పరిత్యజించినవారు ద్వంద్వ పరిపాలనను సాగించుటలో ఎట్టి మిశ్రమయింపులను చేయకూడదనియు యూహించవలె యున్నదిగాని వారు ప్రతిభువనపరతిని తెచ్చిపెట్టిరి. రెండుసార్లు కాసనసభలయెన్నికలు జరిగిన పిమ్మటగూడ వారి ఫలితముగ పదవుల నిరాకరణము యిప్పటికి నిలిచియున్నది. ఇప్పటి కప్పుడే యింపుచునుగ అన్ని రాష్ట్రములలోను దొరతనమువారు మంత్రుల

ను నియమించియు యున్నారు. రిస్పాన్సివిట్టులు దప్పు నేర్చుకొన బడిన కాంగ్రెసు వారందరును పదవుల స్వీకరింప గూడదని నిర్ణయించుచున్నారు. కాని గౌహతి మహాసభలో పదవుల స్వీకరణము ప్రధానసమస్యగ నేర్పడుట నిశ్చయము. ఇది చాల విషమస్థయము. ప్రతిభువన పద్ధతిలన నెట్టిలాభమును కలుగదనియును అది అసాగ్యమనియును గూడ మేమెరిగియున్నామయివును పదవులను గూడ స్వీకరించినచో ప్రజలలో మరింత నిరుత్సాహము కలుగుననియు మేము భావించుచున్నాము. మనము నలువదిలను గూడ త్వరలో రాయలు కమిషను విచారణ యేర్పడకమానదు. ఇంతకాలమును మిన్నకుండి యిప్పుడు కాంగ్రెసువారు కాసనసభలో పదవులను స్వీకరించినచో దాని భావమేమగును? భారతీయులను బాగుగ అంగీకరింపక వ్యులుపాలుచేసి వారి కోర్కెలను తృప్తికరించి వారిని ఛెరచాలలో నుంచి దీర్ఘకాలము బాధించుటయే దివ్యమున కేవలమని వారు భావించుకుందురా? 1921 లో ప్రమాదకరమగు ఆంధ్రదేశమును మనము చూపినను గూడ ఆంధ్రీయులు ఒక్కముడునను చెనుక తప్పలేదే! ఇట్లుచేసి రాగల ఇర్వియ బర్మిన్ హెతు సంస్కరణములు మాప్రము ప్రోత్సాహకరములుగ నుండునని యెవరగులరు? అవి యెంతమాత్రముండవు. అప్పుడు ప్రాతకాసన సభలో ద్వంద్వపరిపాలనమును బహిష్కరించెద మని మనము జెడతించినచో వారు మనమాట లెక్కనేయదురా? వెనుకనే లొంగిన కాంగ్రెసువారు యిప్పుడంతకంటె బీభ్రసుగనే లొంగగలరు మరల కొంతకాలము వీరిని నేలచెట్టికాల రాయుటయే కరమని ఆంధ్రీయులు నిశ్చయింపకుండురా” యని పట్టాభి సీతారామయ్యగారు నడిపిరి.

ఎం.ఆర్. జయకరుగారి అభిప్రాయము

జయకరుగారు వ్రాసినలేఖ దెంగాలి పత్రికలో నిట్లు ప్రకటింపబడెను:—“నాకు ఆరోగ్యము సరిగాలేనందున నేను గౌహతి కాంగ్రెసుసభకు వెళ్లజాలనున్నాను. అందువలన యిచ్చు స్వపక్షమువారికిని స్వరాజ్యమువారికిని నాభావముల వెల్లడించుటకు వారిలో చర్చించుటకును చక్కని అవకాశముకలదని నామిత్రులుప్రోత్సాహపరచుటచేడార్జురుల వలదనుచున్న ను కలకత్తాకు వచ్చితిని. నేనిచ్చు రెండుకోరికలుండును. శ్రీనివాసయ్యంగారు మున్నగు పెక్కుమంది నాయకులను నాభావము పట్టపరచెదను. ఎట్లుండైన రెండుపక్షములను వికమత్యము కలుగవలెనని కోరువారు పెక్కుమంది కలగని నేనునాతో సంభాషించిన పెక్కుమంది మిత్రులవలన నేను బాగుగ గ్రహించుకొనితిని. సమాధానకాశములను కనిపెట్టుచున్నాను యీ విషయము అచటగలదుగ వినిపెట్టించుకొనితిని. పండిత జాతీయలు ప్రహారాగారు యిచ్చు కి రాక పోవుట వలన వారిభావమును తెలిసికొనుట కవకాశము లేకపోవుచున్నది. కాని రిస్పాన్సివిట్టులను కాంగ్రెసునుండి తరిమివేయవలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారి పత్రికలలో చేసినకొన్ని మావలను చాలమందినాయకులు ఆమోదించలేదని నేటిసంభాషణలవలన నేను బాగుగ గ్రహింపగలిగితిని. గాంధీమహాత్ముడును మరికొందరునాయకులును శేపు 23 వ తేదీ ఉదయమున యిచ్చుటికి వచ్చెదరు. వారితోగూడ నేను సంభాషింపకోరెదను. ఏపక్షముననును గౌరవభంగము లేనిరీతిని సమాధానము కుదురుటకు ప్రయత్నించెనే శేపు నేను బొంబాయికి వెళ్లగలిగినచో జబ్బునీతిలో నేను కలకత్తాకువచ్చుట నిష్ఫలముకాజాలదు. రిస్పాన్సివిట్టులు మహాసభను బహిష్కరించిరి యొకవార్తయును పదవులను స్వీకరించు విషయమునుగూర్చి చర్చించుటకు హెచ్చుమంది ప్రతినిధులను మేము పంపుచున్నామని యింకొకవార్తయు ప్రకటింపబడెను. ఈరెండునుగూడ అసత్యకల్పనలే. అసత్యకల్పన నేనును

కొల్పారునుగూడ గౌహతికి వెళ్లజాలకుంటిమి. మేముమావత్తుమువారిలోగూడ మహాసభకువెళ్లి అచ్చు చర్చలో పాల్గొనినచో పరస్పరమాద్యులకు అవకాశము కల్గించినవారమే యగుదుము. అందువలన వికమత్యమెంతమాత్రమును కుదురదు. అట్లుగాకుండ మాపక్షమున కాంగ్రెసువారు సద్భావముతో యీ సమస్యను పరిష్కరింపవలెననియే మేము కోరుచున్నాము. నా ప్రయత్నము కొనసాగునో లేదో నాకు తెలియదుగాని మేమందరము ఐ క మ త్య ము కొ ర కు చా ల శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నామట నిశ్చయము. ఈవిషయమున మహాసభాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిన శ్రీనివాసయ్యంగారుగూడ మాకు సహకారులుగ నున్నార” అని జయకరుగారు వ్రాసిరి. శ్రీయుత బాలును సాంబమూర్తిగారి అభిప్రాయము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యోత్సాహముపాదించిన బాలును సాంబమూర్తిగారు కలకత్తాలో 22 తేదీని మాస్టర్స్ థియేటర్లో నిట్లు నడిపిరి.

“ఎన్నుకొనబడిన కాసనసభ్యులు పదవుల స్వీకరింపగూడవని ఆంధ్రరాష్ట్రీయవారు ఇంచుమించుగ ఏకాభిప్రాయములయ్యెనున్నారు. సబర్బతి సమాధానముగూడ వారి కెంతమాత్ర మిష్టములేదు. కాసనసభలోగాని దేశమునందుగాని నిరంకుశత్వముతో తీవ్రమగు ప్రతిభువనమును కలిగింపగల విధానము నెవరైన చూచింపగలిగినచో ఆంధ్రప్రతినిధులు అధికమగు శ్రద్ధను చూపగలరు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయవారికి కాసనసభలో నెన్నడును విశ్వాసములేదు. కాంగ్రెసుమహాసభవా రామోదించిన నందున మహాసభవారి ఆజ్ఞకు ఆంధ్రులును బద్ధులైయుండిరి. కాని కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవులను స్వీకరించువిషయమున మేమెంతమాత్రము అంగీకరింపము. అది యెట్లులేనగానిండు. రిస్పాన్సివు పక్షమువారు గౌహతికాంగ్రెసుమహాసభకు వచ్చి రెండుభావములను సభలోవెల్లడించి సభవారిఆజ్ఞలకు బద్ధులయ్యెయిండువలెనని నేను కోరెదను.

చెన్నపురినుండి వచ్చిన నాయకులు

చెన్నపురినుండి అగ్ర్యక్షానితోగూడ కలకత్తాకు వచ్చిన ప్రతినిధులలో ఆంగ్రకేసరి ప్రకాశం సయ్యదు ముద్దుజసాహేబు టి. ఆదినారాయణశ్రేష్ఠి శ్రీమాన్ ఎస్. సత్యమూర్తి గార్లు మున్నగువారు గలరు.

267 మంది ప్రతినిధులు నేడు గౌహతికి వెళ్లిరి
23 వ తేదీని పిల్లలసమైక్యంలో కలకత్తానుండి 267 మంది ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును గౌహతికి వెళ్లిరి. వీరిలో మాలానా అబ్దులు కలామజదు కిరణశంకరరాయి ప్రకాశం పట్టాభి సీతారామయ్య సాంబమూర్తి గోవిందాచారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పేలు సరోత్తమ మురార్జీ ఎస్. ఎన్. హజి మున్నగువారు కలరు.

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమొసంగవలెనని చెన్నపురి కాసనసభ్యుడును స్వరాజ్యవాదియును నగు ఒకద్రవిడ ప్రముఖుడు నడిచెను. పదవులను స్వీకరింప గూడవనియే ఆంధ్రులందరును నడిపిరి.

రిస్పాన్సివిట్టుల ఇష్టాగోష్ఠిసభ

కాంగ్రెసుకు వెళ్ళుటకే నిశ్చయించుట

22 వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా బిరూపార్కులో రిస్పాన్సివు పక్షనాయకులసభ 2 గంటలసేపు జరిగినది. లాలా లజపతిరాయి మాలవ్యా రాఘవేంద్రరావు జయకరు బి. కె. లాహిరిగార్లు మున్నగువారు వచ్చిరి. ఈసభకు రిస్పాన్సివు ఇండిపెండెంటు పక్షములవారు తప్ప తరతురలేవరకును రాలేదు. ఈపక్షముల నాయకులను సభ్యులును ముఖ్యముగ కాంగ్రెసుకు వెళ్లమనడయని ఏకగ్రీవముగ నిశ్చయింపబడెను. కాని ఆరోగ్యము సరిగ లేనందున కెల్లరు జయకరు లజపతిరాయిగార్లు సహాసభకు వెళ్లదనినీతిలో లేరుగావున బాదువెళ్ల నక్కరలే పరిహాడ నిశ్చయింపబడెను. భోపల్కురుగారుగూడ మహాసభకు వెళ్లజాలనని తెలియజేసిరి. మాలవ్యా, డా॥ మూర్తి, రాఘవేంద్రరావు, ఆనీగార్లు మహాసభకు వెళ్లెదరు.

జయకరు, లజపతిరాయిగారు,

శ్రీనివాసయ్యంగారితో సంభాషించుట

22 వ తేదీని కలకత్తాలో మొదట లజపతిరాయిగారిని, శ్రీనివాసయ్యంగారు అహ్వనింపగ చాలసేపు లజపతిరాయి గారు అయ్యంగారితో సంభాషించిరి. పిమ్మట అయ్యంగారి కోర్కెపైని జయకరు బెంగామాలాగార్లు అయ్యంగారి బసలో చాలసేపు సంభాషించిరి.

“ఈ సంభాషణల గూర్చి నేనేమియు తెలుపజాలను. నేనొక్కడను మాత్రమే 22 తేదీని బొంబాయికి వెళ్లుచున్నాను. రిస్పాన్సివిట్టుల విషయమున శ్రీనివాసయ్యంగారికి సద్భావము గలదని గ్రహించుటకు చాల సంతోషించుచున్నాను. సమాధానముగూర్చి శ్రీనివాసయ్యంగారికి మాకు చాలసేపు సంభాషణలు జరిగినవి గాని పండిత నెహ్రూ గాంధీమహాత్ముడు

మున్నగు నితరనాయకులతో సాలోచింపకుండ నేమియు నిర్ధారణజేయ వీలులేకున్నది" అని జయకరుగారు నుడిచిరి.

చాలి మాంజి అసిగార్లు 28 తేదీని కలకత్తా వచ్చి అటు నుండి గౌహతికి బోయెదరు.

లజపతిరాయగారిపై మందలింపు తీర్మానము

రిస్పాన్సివు పక్షమువారు కాంగ్రెసును వదిలిపోవునట్లు చేయుటచే లజపతిరాయగారిపై మందలింపు తీర్మానము జేయ వలెనని లక్ష్మీయందరి డెయిల్ టెలిగ్రాఫు పత్రిక జేసిన సూచన నిరాధారముకాదు. సి. ఎస్. రంగయ్యరు ఎం. ఎల్. ఎ. గారు యీమందలింపు తీర్మానమును గౌహతిలో నుపపాదించె దరనియు దానిని గూర్చి చాల చర్చ జరుగననియు యిపుడు తెలియుచున్నది.

శ్రీనివాసయ్యంగారికి కలకత్తా కార్యోద్యమవారు సన్మాన మొనగ దలచుట

గౌహతిలో మహాసభ ముగిసిన పిమ్మట అటునుండి శ్రీ నివాసయ్యంగారు వరల కలకత్తా వచ్చునపుడు సన్మానపత్ర మొసంగుటకు కార్యోద్యమవారు తీర్మానించిరి.

మహాత్ముని ఆగమము

కలకత్తాలో ఘనమగు స్వాగతము

నేడు 28 వ తేదీని మహాత్ముని శ్రీమతి కన్యాశా యి, దేవదాసుగారి, మహాదేవ దేవయ్య, మాలాసా శేకతారి, బి. జి. హార్నిమన్, గాల్ వి. జె. పటేలు, నేటు జమనాలా బహాదూర్లు కలకత్తా చేరిరి. చాల వ్యవధియుండగానే చాలమం డి ప్రజలు స్టేషను నిండిపోయిరి. రైలుగాగానే ఖాదీ ప్రతి స్థాన ప్రధానాధికారియగు సతీశచంద్ర దాసుగృహ్యగారును వారి సహకారులును మహాత్మునకు స్వాగత మొసంగి నూలు దండను సమర్పించిరి.

గౌహతిలో ఏర్పాటులు

రిస్పాన్సివుల సంకల్పము

ఈ సత్సరమున కాలాతీత మగుటచేత కాంగ్రెసు మహా సభలో రిస్పాన్సివులు యెట్టి ప్రయత్నమును చేయదలచుకొన లేదు. వేదవేద లాభము కలగదని వారెందురు. సిద్ధిగతు లు గనునించి స్వరాజ్యపక్ష మవారే లెగిన సమరాలను జేయుట కు వారు అవకాశము నొసంగెదరు. ఈ సత్సరము స్వరాజ్యపక్ష ము వారు తమ విధానమును మార్చిరయెడల 1927 సం॥ కాం గ్రెసు మహాసభను వశపరచుకొనుటకు రిస్పాన్సివులు యిప్పటి నుండియు ప్రయత్నము జేయదురని తెలియుచున్నది. కావున యీ సంవత్సరము కాంగ్రెసునందు యిరుపక్షములకు వాద ప్రతివాదములు హెచ్చుగా జరుగవు. కాని పదవులస్వీకరించు టకే స్వరాజ్యపక్షమువారు నిశ్చయించునెడల ఆయా కాసనసభ లలో కాంగ్రెసు పక్షమువారు అవలంబింపనలసిన పద్ధతిని గౌహతి సభవారు నిర్ణయింపవలసియందును. అపుడే యీవిష యమున ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. కాని 24 వ తేదీన రాష్ట్రీ య నాయకులందరూ చేరిగనే నిర్ధారణయగును.

పండిత నెహ్రూగారు 28 తేదీ పం డిత మాల వ్యా గారు 24 వ తేదీన వచ్చె దరు. కాంగ్రెసు సు ఏర్పాటులు చురుకుగ జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసుకాలకు కడ పటి యలంకారములు పూర్తియగుచున్నవి. నిత్యమును వంటటి రులు బ్యాంకుతోగూడ అభ్యాసమునరించుచున్నారు. చెన్న పురి వంగ పంజాబురాష్ట్రములనుండి 300 మంది ప్రతినిధులును ఆంధ్రప్రదేశ్కులకు ప్రకాశంగారును 28 వ తేదీని గౌహతికి వచ్చెదరని వార్త వచ్చినది.

హిందూమహాసభ

ఈసారి హిందూమహాసభలో యెట్టి తీర్మానములును చేయబడవు. ప్రచారముకొరకే యీసభ జరుగుచున్నది. పండిత మాలవ్యాగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

భారత హిందూమహాసభ కార్యదర్శి పండిత దేవరత్న తర్కగారు 22 వ తేదీన గౌహతికి చేరిరి. కాంగ్రెసుకాలలోనే హిందూమహాసభను జరుపుటకు ఏర్పాటులుజేయుటకై పిరు ముందుగవచ్చిరి. 27, 28 తేదీలందు హిందూమహాసభ జరుగ వచ్చును.

పట్టుకారి నర్త్యాగ్రహముగూర్చియు అస్సాము కొం డజాతులవారి ఉద్యమగూర్చియు హిందూమహాసభలో చర్చింపబడును.

పండిత మోతీలాలునెహ్రూ

"28 వ తేదీ ఉదయం 8 గ. గౌహతిబహుదరునకు వచ్చెదను. పూర్వముగి గృహమున బస జేసెదను." అని గోల్పరానుండి పండిత నెహ్రూగారు తిరిగివచ్చిరి.

తీర్మానములు

1. ఎఫ్. బహదూర్లు యాదీను తీర్మానములను సూచించుచున్నారు. బహదూర్లు భారతకాంగ్రెసుసభ సభ్యులు కాకపోయినను గాంధీమహాత్ముని విధానము నామోదించిన వారిలో ముఖ్యులగు నున్నారు. భారత కాంగ్రెసుసభ సభ్యులకు వారిని విన్నవించు చున్నారు. బహదూర్లు తీర్మానములను కరపత్రములపై ముద్రించి గౌహతిలో పంచిపెట్టు చున్నారు.

1. "నాణెములు, మారకము 2. వ్యవసాయము పన్నులు. 3. ఉప్పు బట్టలు బొగ్గుపరిశ్రమల రక్షణము. 4. స్త్రీ మరుల ను వృద్ధిజేయుట. 5. నేనలో భారతీయులను హెచ్చుగా వృద్ధి జేయుట. 6. స్వదేశీ సంస్థానములు 7. విదేశీయులలో భారతీయులు 8. రాజకీయ ఖైదీలను చెరసాలనుండి విడుదల చేయుట 9. విషయములనుగూర్చి స్వరాజ్య పక్షమువారు కాసనసభలలో క్రోధగ పనిజేయవలెను. ఆర్థికపత్రములను సాక ల్యము గ ప రీక్షిం ప వ లె ను గాని త్రోసి వేయుట మంచిపద్ధతిగాదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య కాసనోల్లంఘన సమస్యలు ప్రస్తుతము ముఖ్యతములుగావు. పదవులను స్వీకరించు విషయమున రెండుపక్షములవారును స్వపక్షాభిమానమును వదిలి దేశాభిమానమునే ప్రధానముగ గైకొనినచో సమాధానముకుదురుటకు యెట్టికష్టముండదు.

భిద్రుల సంపూర్ణ స్వదేశీ మద్యపాన నిషేధము మున్నగు వానినిగూడ విధానమునందు చేర్చవలెను. స్వరాజ్యమువలన ప్రజలకందరికినిగూడ మేలకలుగవలెనని కాంగ్రెసువారు కోరు నెడల ప్రజలలో దురవస్థ బుర్రబాధ అకాలమరణములు మున్నగునవి తొలగుటకు తగినరీతిని ప్రభుత్వమును సవరించుటకు కాసనసభలలో కాంగ్రెసువారు పూనుకొనవలెను అని బహదూర్లు సూచించిరి.

మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి సూచనలు విషయనిర్ణయసభలో చర్చింపబడుటకు యాదీను తీర్మానములను మహారాష్ట్రకాంగ్రెసువారు రిజిస్ట్రీ.

1. భారత కాంగ్రెసుసభలోను రాష్ట్రకాంగ్రెసుసభలోను కాంగ్రెసుసభ్యులు యధోచిత సహకారపద్ధతి నవలంబింపవలెను.

2. మిరవాపక్షము మున్నగు యితరపక్షములవారు కాంగ్రెసులోచేరుటకు వీలగునట్లు కాంగ్రెసు నియమములను సవరిం పవలెను. ముఖ్యముగ భిద్రులబట్టలకు కట్టవలెనని నిబంధనలకు బదులుగ స్వదేశీబట్టలుఅని మార్చవలెను.

3. ప్రతినిధిరునుమును రూ 1 నుండి 10 లకుహెచ్చు జేయవలెను.

(4) భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభలో అధ్యక్షుడు కార్యదర్శులు కోశాధికారులును రాష్ట్రమునకొక్కడు చొప్పు న 20 రాష్ట్రములకు 20 మంది సభ్యులును యుండవలెను. ఈ 20 మంది సభ్యులను ఎన్నుకొనుటలో భారతకాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభలో సభ్యులుగా నుండునట్టి ఆయా రాష్ట్రములవారు తమ రాష్ట్రప్రతినిధిని ఎన్నుకొనవలెను. ఈ కార్యసంఘము అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘముగ నుండవలెను.

(అ. ప్రె. పెవలు.)

సర్వకళాశాల విద్యార్థుల

వివాదసభ

జనవరి 7 వ తేదీన జరుగును

పాలితజాత్యభివృద్ధికి జాతినమితి అనర్థదాయకమును

విషయము చర్చింపబడును

బనారసు, డిసెం 22:—హిందూజాత సర్వకళాశాలావి ద్యార్థుల 6 వ వివాదసభ బనారసు హిందూవిశ్వవిద్యాలయపార్ల మెంటువారి యాజమాన్యమున 1927 జనవరి 7 వ తేదీన కాశీలోజరుగును. పాలితజాతుల అభివృద్ధికి నానాజాతినమితి అన ర్థదాయ మను విషయమై చర్చజరుగును. రాజామోతీచంద్రగారు సరస్వతీత్రతిమా బహుమానము మొవటిదిగా నీయబడును. పో టికినచ్చినస్త్రీలలో మొదటగావచ్చినవారికి ప్రత్యేకముగా నొ సంగు బంగారుపతకము గాక మరియూదు బంగారుపతకము లొసంగబడును. పుస్తక బహుమానములు గూడ రెండొసంగ బడును. ఆంధ్రకాశీ స్త్రీల కొసంగబడును. (ప్రెస్మెసు.)

యం. సి. సి. దళము

ఆంగ్లో హైందవులు భారతీయులు కలిసినదళము

కలకత్తా, డిసెంబరు 22:—యం. సి. సి.వారు ఆంగ్లో హైందవులు భారతీయులుగల కలసినదళముతో 1 కోజు ఆడు టను మాత్ర సంగీకరించిరి గూడిరి. యం. సి. సి.వారు మొదట 222 రమ్మలు 2 వికెట్లకు చేసి మొవటి ఇన్నింగ్సు పూర్తిచేసిరి. (తొను 67 రమ్మలు చేసెను. సాండ్వాము రెండు గంటలలో మారుచేసెను. దేశీయ దళము ప్రారంభము నిరుత్సాహముగా నున్నది. 14 రమ్మలకు రి వికెట్లు పోయెను. ముఖ్యమైన ట్రెరు బ్యాట్లగాను ఈ త్యాహముతోనుడిరి. ఆఫెలుగారు ఆజంటను విడచిసిరి. బోసు రాయగార్లు 8 వ వికెట్టు ఉత్సాహముగా నాడిరి. 5 గంటల కాల ఆటనప్పటికి 103 రమ్మలలో వాగిరి. కేటు రి వికెట్లకు 48 రమ్మలలో తీసెవలెను. శుక్ర వారమునాడు మరొక పోటీ జరుగును. (అ. ప్రె.)

మస్లిం ఔటులుక్కు

నూతన సంపాదకుడు

బాహూరు, డిసెం 22:—అప్పకొగారు తమకు రాజీ నామా పత్రమును పంపనేలేదనియు, కాని క్రిందటి కుక్రవారమునుండి అఫీసుకే వారు రాకపోవుటచేత వారిని తీసివేయవల సినచ్చినవనియును నేడు ప్రాప్రయిటరుగారు ప్రకటించుచు న్నారు.

మస్లిం ఔటులుక్కుకు నూతనసంపాదకులుగా బుఖారి గారు నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

సీడ్వసు రాజకుమారుడును వారిభార్యయు డార్జిలింగు నుండి కాశీకి వెళ్లిరి.

సర్ బి. యస్. మిత్ర, సర్ అలెగ్జాండరు ముక్రేగార్లు కలకత్తాలో కనికరా బ్యాటుమిల్లును నేడుమాచిరి.

చాలాచాలిసరముననున్న భారీ కాంగ్రెసులో ఆల్వా హోరపు విందునకు బోయి బి. జె. పటేలుగారు ఈకాలసిలో చాలాపండి విద్యావంతులుగలవలెత సాంఘముగా లాకోట్టుల ను పెట్టుకొనియు స్వదేశీ దుస్తులను ధరించియు, సారాయము ను బహిష్కరించియు అందరికిని ఆదర్శప్రాయముగా నుండవలెనని చెప్పిరి.

డిసెంబరు 21 తేదీని టెలివిజ్ గోగారు రాజప్రతినిధిలో గడచిరి. రాజప్రతినిధి సంపతులు బెన్వెడియరులో విందు జేసిరి. ఇండియా మెట్రాపాలిటన్లో ఇన్వీన్-చంపతులు విం రారించిరి. రౌన్డ్రీ చంపతులు బెన్వెడియరులో విందారగించిరి. రాజప్రతినిధి బెంగాలు ఏషియాటిక్కు సామెతికి వెళ్లి చూచెను.

కలకత్తా, డిసెంబరు 22:—సర్ ఆప్టను హదొగారు రైల్వేబోర్డు సభ్యులు, రాజప్రతినిధి ఆంగరక్షకులు విల్క్యా మ్సగారి దహనసమయమున వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, డిసెంబరు 22:—బెంగాలు గవర్నరుగారు చిత్రకళాసదస్యమును ప్రారంభించిరి. (అ. ప్రె.)

రేవల్ల డి॥ ము॥ కోర్టులో

Tenali O. S. 1920 నెంబరు. 45 E. P. 414/25 వాది:—చాపలముడుగు గోవిందయ్యగార్లు చిత్ర చాంచల్యము కలిగినందున నెట్లన్ ప్రెండు చాపలముడుగు, రంగయ్య.

ప్రతివాద్యు:—1 బత్తెన వేంకటేశు, మరి పదముగ్గురు సా॥ యాదుపల్లి, పంటుల అల్లూరు.

ప్రతివాదులకు తెలియపరచుట యేమంటే—సదశహి నెంబరులో డిక్రీగాను ఈ యాదాస్తులో కనిన సాత్తును ఈ దుపల్లి శివారు పుష్పరపాలెంలోని డి॥ నె 145/8 ర య 1-21 ట్టు డి॥ నె 182/1 ర య 3-12 ట్టు కోర్టుకుముందుగా వీలము చేయబడుటలో వాదికి తేక వాది వకీలుకు వీలము అహమ్మన్న అనుమతి పుత్తరువు కావలె నని వాదిపక్షమున సమను యిచ్చి పుండేటందున ఆ విషయమై నీవ ఏదయినా ఆక్షేపణలు పుం డినయడల వాదీనిగురించి 1927 సం॥ జనవరి నెల 20 యీ తేదీ కోర్టులో నీవు ఖుద్దునగాని లేక వకీలుమూలముగాగాని "తెలియపరచుకోవలెను.

లేబరు విజయము

—*—

బ్రిటన్ లో నిటీవల జరిగిన ఎన్నికలలో, లేబరు పక్ష సభ్యులగు ఆస్వాల్డ్ మాస్లే గారు విజయముగాంచుట సంతోషకారణము. వీరికి 16077 వోట్లు చేకూరియుండ, కన్సర్వేటివు సభ్యునికి 9495 వోట్లును, లిబరలు సభ్యులగు బెయిలిస్ గారికి 2600 వోట్లును మాత్రము లభించెను. ఈ స్థానమునకు వెనుక జరిగిన ఎన్నికలలో లేబరు సభ్యునికి కన్సర్వేటివు సభ్యునికి మధ్య స్వల్పభేదము మాత్రముండెను. ఈమారు, వ్యత్యాస మధికముగ గలదు. కన్సర్వేటివు, లిబరలు అభ్యర్థి లిరు పురవోట్లకన్నను, లేబరు సభ్యుడు వోట్ల సధికముగ సంపాదించెను. ఇందుకు కారణము లేకపోలేదు. కన్సర్వేటివు లెంతదాచిపెట్టినను, బ్రిటీషు ప్రజలు వీరి దృక్పథమును నిరసించుచున్నారని విదితమగుచున్నది. బృగ్గసమన్య విషయమై కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు ప్రవర్తించినవిధము వారి కేమాత్రము గౌరవప్రదము గాజాలదు. యజమానులు గోరిన రీతిని ఎనిమిదిగంటల చట్టమును నిర్మించి, బృగ్గసవారల కోర్కెలను తృణీకరించిరి. కార్మికులకు స్వల్పపాకర్యముల నొసగుట కయినను, యజమానులను ప్రభుత్వమువారు ప్రోద్బలపరచజాలకపోయిరి. జాతీయపు ఒడంబడికల నభిమానించిన కన్సర్వేటివు గారి ఆర్థాటము లన్నియు, తుదకు న్యూనమయ్యెను. బాల్టువినుగారు వేరువిధమున ప్రవర్తించిరి. కన్సర్వేటివులు, కార్మికసమన్యలను పరిష్కరించుట దుర్లభమని తెల్లమయినది. ఓటరులు వీరిని ఏకగిించుటయందు వింత ఏమిగలదు?

కొంతకాలము క్రిందట జరిగిన మ్యునిసిపలు ఎన్నికలలో కన్సర్వేటివులు పూర్తిగ నోడిపోవుటయు, కార్మికులు అద్భుతవిజయము గాంచుటయు తటస్థించెను. మ్యునిసిపలు ఎన్నికలకును, పార్లమెంటు ఎన్నికలకును సంబంధము లేకపోలేదు. మ్యునిసిపలు ఎన్నికలలో గలిగిన అపజయము పార్లమెంటుకు జరిగెడి ఎన్నికలలోగూడ గలుగకమానదు. ఈసంగతిని కనిపెట్టియే, లేబరు పక్షనాయకులగు మాక్స్ నాల్డాగారు ప్రభుత్వముపై విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, ఎన్నికలజరిపి చేతనయినచో వానిలో గెలుపొందుడని పంచెమువైచిరి. బృగ్గసమన్యవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవలయునని కోరిరి. కాని, మంత్రు లందు కంగీకరింపక, తాము అనవసరముగ తొందరపడవచ్చునని తప్పించుకొనిరి. ఎన్నికలు జరుగుచో, కన్సర్వేటివు ప్రముఖుల స్థానములన్నిటిని నిర్లు పడవలసివచ్చునని, మాక్స్ నాల్డాగారి యము. ఇప్పుడు జరిగిన తాత్కాలికపు ఎన్ని

కలో, మాక్స్ నాల్డాగారి విశ్వాసమున కాధారము గలదని తేలినది. ఉభయపక్షములవారును విజయముగాంచుటకు తమశక్తిసంతను వినియోగించిరి. ప్రధానమంత్రిలగు బాల్టువినుగారును వారి అనుచరులును లేబరుపక్షపు అభ్యర్థి సోడించుటకు తీవ్రాందోళన నలిపిరి. బృగ్గసమన్య ప్రధానమన్యయయ్యెను. తమచర్యను సమర్థించుకొనుటకు, బాల్టువిను ప్రభుత్వలెంతయో ప్రయత్నించిరి. కాని, వీరి ప్రయత్నము లక్కరకు రాకపోయెను. ఎన్నికలో గెలుపొందిన ఆస్వాల్డ్ మాస్లే గారు, కర్జను ప్రభువు గారి అల్లుడు. వీరు ఇదివరకు హిందూదేశమునకు విచ్చేసి, దేశస్థిని గ్రహించి చనిరి. అప్పుడు వీరు విశాలభావములను కనుబడిచియుండిరి. బాల్టువినుగారి కుమారులగు ఆలివర్ బాల్టువినుగారు, మాస్లేగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు ప్రచారము నలిపియుండిరి. తండ్రికి ప్రతికూలముగ బోధించినందులకు, వీరిని దూషించినవారు గలరు. కాని, అంగ దేశమునందు రాజకీయ వ్యవహారములనుండి ఇతర వ్యవహారములను వేరు జేయుటకు అలవాటుపడియుండుటచే, నిట్టి విభేదము లాశ్చర్యము గలిగింపజాలవు. మాస్లేగారి విజయము, భావి లేబరుపక్ష విజయమునకు ప్రారంభచిహ్న మని ఎంచవచ్చును.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు : కాంగ్రెసు

రాజ్యాంగసంస్కరణములు నిస్సారము లని, కాంగ్రెసుపక్షమువారు మాత్రమేగాక, బాధ్యత గల మితవాదులుగూడ బలుకుట వింతగాదు. సంస్కరణములతో అన్ని పక్షముల వారికిని వినునెత్తియున్నది. సర్ ఆలీ ఇమాంగారు, ఇటీవల ప్రసంగించుచు, ప్రస్తుతసంస్కరణములలో స్వరీపాలనమునకు సంబంధించిన ఆకారము లన్నియు గలవుగాని, దానిసారము లేదని, చాటిరి. ప్రజాప్రతినిధిసభలు, మంత్రులు, ట్రెజరీబెంచీ, పక్షములు, పక్షపు విప్సలు, మున్నగువేర్లకు కొడువలేదు. క్రొత్తవారు భ్రమపడి భారతీయులకు స్వరీపాలనము లభించె నని నమ్ముట కవకాశము గలదు. కాని, అధికారము లేని ప్రతినిధిసభలు, నిర్విర్యు లగు మంత్రులు, అర్థములేని పక్షములు గలవని, కొంచెము పరిశీలించినచో గనుపించును. ఇట్టి సంస్కరణములను నిర్వహించుట, కొయ్య గుట్టము పై స్వారీజేయుటయేయగును. ఇంతకుపూర్వము ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకపదవిని నిర్వహించిన సచ్చిదానంద సింహగారుగూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని అభినందించుచు, కాంగ్రెసుపట్ల ప్రజలతో గల భక్తిచేతత్వము విజయము గాంచినటుల నుడివిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమబలమును పెంపుజేసి, ప్రభుత్వమునకు ఒత్తిడి గలిగింపవలయునని, వీరు హెచ్చరించిరి. మితవాదనాయకులుగూడ ఇటుల ప్రోత్సాహపరచుచుండ, కాంగ్రెసుపక్షమువారు సంస్కరణములను నిర్వహించుటకై మంత్రపదవుల నంగీకరించుట భావ్యమగునా? గౌహతి కాంగ్రెసుసభ దేశము నిట్టియధోగతికి దింపకుండుగాక!

మద్రాసు రేవులు

మద్రాసు రేవుల పరిపాలనపు 1925-26 సంవత్సరపు నివేదిక వెలువడినది. విశాఖపట్టణమును,

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కే జరుపేర్చుగ నంగీకరించిరి. అంతకుపూర్వము విశాఖపట్టణము మైనరు పోర్టుగ ఏడవస్థానము నాక్రమించుచుండెను. హార్బరు కట్టడపు పనులన్నియు రైల్వేశాఖకు మార్చబడెను. సలహాసంఘ మొకటి నిర్మితమయ్యెను. పోర్టుసుంకములు తగ్గించబడెను. భావికాలమున విశాఖపట్టణము, బొంబాయి, చెన్నపురి, కలకత్తా లతో సమానస్థాన మాక్రమించు ననుటకు సందియములేదు. తుత్తుకుడిదప్ప ఇతర రేవులలో బ్రయాణముజేసినవారి సంఖ్య 543365 నుండి 576328 వరకు పెరిగెను. ధనుష్కోటి రేవునందలి ప్రయాణికులసంఖ్య యధికముగ గలదు. పోర్టుసుంకములు 559 లక్షలనుండి 597 లక్షలవరకు హెచ్చెను. మైనరు పోర్టుల వర్తకము 38 కోట్లనుండి 40 కోట్లకు హెచ్చెను. ఇందులో తుత్తుకుడి చేరలేదు. మైనరు పోర్టులలో కొచ్చిక్ మొదటిస్థానము నాక్రమించియున్నది. కాకినాడ మూడవస్థానమును, విశాఖపట్టణము ఏడవస్థానము, భీమునిపట్టణము 11 వ స్థానమును, బందరు 13 వ స్థానమును, గోపాలపురము 14 వ స్థానమును, కళింగపట్టణము 15 వ స్థానమును ఆక్రమించెను. ఆంధ్రదేశపు రేవు తీరములు త్వరలో నభివృద్ధిగాంచుగాక యని కోరెదము.

లోకలుబోర్డుల చట్టము

మద్రాసు ప్రధానమంత్రిలగు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు తిరుచంగోడునందు ముచ్చటించుచు, లోకలుబోర్డులచట్టము త్వరలో సవరింపబడు ననియు, లోకలు బోర్డు లికమీద ప్రజలకు నిజమగు ప్రాతినిధ్యము వహించునటుల జేయబడుననియు, వాగ్దానముజేసిరి. లోకలుబోర్డులలో సవరింపబడుచున్న నామినేషను పద్ధతివలన మితిలేనియనర్థములు వాటిల్లుచున్నవి. జస్టిసు పరిపాలనముక్రింద స్థానికస్వరీపాలనకు గలిగిన అపఖ్యాతి అంతకు ముందెన్నడును గలుగలేదు. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు ఈ అపఖ్యాతిని దొలగించెదరా? నామినేషనుల పద్ధతిని తీసివైచి, ఎన్నికలకు సంపూర్ణావకాశము గలుగునటుల, చట్టమును సవరింపవలయును. కాంగ్రెసుపక్షమువారి మార్గమును తప్పక నామోదించెదరు. లోకలు బోర్డుల పరిపాలనలో ప్రభుత్వమువారు చీటికిమాటికి జోక్యము కలుగజేసికొనకుండ ఏర్పాటుజేయవలయును. ఈసంఘములు అధికారసంఘములక్రింద మారివని. లోకలుబోర్డు సభ్యుల స్వాతంత్ర్యము నామమాత్రమయినది. వారు గావించెడి తీర్మానములు నిష్ఫలములగుచున్నవి. నిర్మాణకార్యక్రమమునకుగాని, ప్రజాక్షేమాభివృద్ధికిగాని, యీసంఘములు తోడ్పడజాలకున్నవి. లోకలుబోర్డుల చట్టమును సవరించిన పూర్తిగ సవరింపవలయునుగాని, స్వల్పపు మార్పుల గావించిన ప్రయోజన ముండదు.

విటరుటనుగారు: కాంగ్రెసు

ఇండియా సహాయమంత్రులగు విటరుటనుగారు, 27 వ తేదికి కలకత్తాజేరెదరనియు, జనవరి 1 వ తేదివరకు కలకత్తాలో నుండురనియు తెలియుచున్నది. విటరుటనుగారు హైందవాభిప్రాయమును కనుగొనదలచుచో, వెంటనే కలకత్తా

నుండి గౌహతి కాంగ్రెసుసభకు బోవుట సముచితము. అక్కడ దేశనాయకులందఱతోను కలసి, ముచ్చటించవచ్చును. కాంగ్రెసు సభాభిప్రాయమును గ్రహింపవచ్చును. లేనియెడల, ప్రభుత్వభవనములలో జేరి విందుల నారగించి వెడలిపోవుచో, ఇంగ్లండుకు గాని, హిందూదేశమునకుగాని లాభముండదు. ఒకవేళ వీరు గౌహతికి వెడలజాలకబోయినను, కాంగ్రెసు నాయకులందఱను తిరిగి వచ్చునప్పుడు కలకత్తా జేరెదరుగావున, అప్పుడయినను వారిలో సంప్రతింప వీలుగును. కాని వికటరుటను గారు అందుకు బూనెదరని నమ్మజాలము. వీరు బ్రిటనుమంత్రులకు నివేదించెడి యభిప్రాయములు, అధికారవర్గాభిప్రాయములుదప్ప వేరుగావు. ప్రస్తుత విధానమునందు స్వఃరిపాలనము లేకున్న మానె, సుపరిపాలనలక్షణము లయినను గనుపించకున్నవి. ప్రాచీనహిందూపాలకులు ప్రజలకష్టసుఖములను స్వయముగ గ్రహించుటకు బూనుకొనెడివారు. ఇప్పుడు అధికారవర్గ మేర్పడుటచే, ప్రజలకును పాలకులకును సరాసరి సంప్రతింపు గలుగకున్నది.

కలకత్తా కార్యరేషను: శ్రీనివాసయ్యంగారిని నన్తానించుట

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ శ్రీనియ్యంగారు గౌహతినుండి తిరిగి వచ్చునప్పుడు, కలకత్తా కార్యరేషనువారు సన్మానప్రత్యేకమును సమర్పింప నిశ్చయించిరని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. కలకత్తా కార్యరేషనువారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని గౌరవింతులలో తమ్ముదామే గౌరవింతుకొనిరి. కాంగ్రెసు ప్రజాసంస్థలలో కెల్ల అగ్రగణ్యమయినది. కాంగ్రెసు నాయకులను గౌరవించుట, స్థానికసంఘముల కసీనధర్మము. దేశబంధు దాసుగారును, వారికి పిమ్మట నేనుగూర్తుగారును కార్యరేషనుసభ కధ్యక్షతవహించి యుంటచే, కార్యరేషనుకును కాంగ్రెసుకును గల సన్నిహితసంబంధమును గ్రహింపవచ్చును. కమిషనరులగు సుభాషచంద్రబోసుగారు, ఆర్డినెన్సు క్రింద నిర్బంధింపబడి యుండుట, చదువరులెరుంగుదురు. కలకత్తా కార్యరేషనుసభ కాంగ్రెసుసభాధ్యక్షుని గౌరవించుచున్నదన, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును శక్తివంచన లేక కొనసాగింపదలపెట్టినదని ఎంచవచ్చును. స్థానికస్వఃరిపాలన సంఘము లికమిడతమ స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుకొనుటకై ప్రయత్నించుట యవసరము. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకు చేయూత నొసగుట ముఖ్యము.

కాంగ్రెసేతర పక్షములు

కాంగ్రెసేతరపక్షముల కొక సూత్ర మున్నటుల దోచదు. వివిధపక్షములకును మధ్య ఎంచదగిన భేదమును లేదు. ఇందుకు దోడుగ కడచిన ఎన్నికలలో రిస్పాన్సీవుషక్ష నాయకులగు జయకరుగారి చర్య, ఇండియను నేషనల్ హెరాల్డు పత్రికలో తీవ్రవిమర్శనమునకు పాత్రమగుచున్నది. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ స్థానమునకు రిస్పాన్సీవుషక్షము తీరపున జోన్స్ బాబ్ట్లాగారు అభ్యర్థిగ నిలిచిరి. మితవాదులగు డాక్టరు పరాంజయగారును అభ్యర్థిగ నిలిచిరి. బాబ్ట్లాగారికి తోడ్పడుట, జయకరుగారి ధర్మమై యుండెను. కాని వారటుల తోడ్పడక పరాంజయగారికి తోడ్పడిరని, బాబ్ట్లా

గారు హెరాల్డుపత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. జయకరుగారి ప్రవర్తన మెటులున్నను, రిస్పాన్సీవు సహకారవాదులకును మితవాదులకును ఎంచదగిన భేదము లేదని కనుపట్టుచున్నది. జయకరుగారు గలిగించిన చీలిక, రిస్పాన్సీవుషక్షమున కెట్టి లాభము జేయకబోగ, మితవాదులకును, అధికారులకును మాత్రము లాభకరముగ పరిణమించెను.

సామాజ్యప్రేమ

ఇంతకుపూర్వము బ్రిటీషు సామాజ్యముపై నెట్టి ప్రేమయు లేని, హార్టుజగ్ నేనానిగారికి ఇంపీరియల్ సమావేశము జరిగినపిమ్మట, హతాత్తుగ ప్రేమ జనించెను. ఇకమిడ సామాజ్యమునకు తాము తోడ్పడెదమని, హర్టుజగారు ప్రిటోరియాలో బలికిరి. సామాజ్యపరిణామము నంతను, ఇంపీరియల్ సమావేశము మార్చివైచెనని, ఆస్ట్రేలియా మంత్రిగారు లండనులో బలికిరి. స్వాతంత్ర్యప్రదానము, ఈర్ష్యనుక్రోధమును తొలగించి ప్రేమనుసహకారమును పెంచుననుట కిదిప్రబలనిదర్శనముగాదా? హిందూదేశమునకును అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమొసగుచో, అశాంతి దొలగి, సామాజ్యభిమానముదయించును. వలసరాజ్యములయెడ జూపినవైఖరిని హిందూదేశముపట్ల జూపుటకు ఇంగ్లండు సమ్మతించకుండుట మిగుల శోచనీయము. ఇంగ్లండు తన వైఖరిని మార్చుకొననియెడలసంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమె పరమావధి యను నభిప్రాయము, భారతీయులలో ప్రబలకమానదు. ఆపిమ్మట విచారించి ప్రయోజనముండదు.

అండమానుదీవులు

అండమానుదీవులప్రవాసమునంగతి, రాబోవు కాంగ్రెసుసభలో చర్చింపబడునని తెలియుచున్నది. మోహళాఖయిదీలకు అండమానుదీవులలో నివాస మేర్పరుచుట పనికిరాదని గోక్లేహాలులో నిటీవల జరిగిన బహిరంగసభలో స్పష్టముగ తీర్మానించిరి. వివిధపక్షములవారును తీర్మానము నామోదించుచు ప్రసంగముల గావించిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును యీవిషయమున ఏకాభిప్రాయము జూపిరి. అండమానుదీవులు రోగములపుట్ట యనియు, మానవవాసయోగ్యములు గావనియు, జయిలుకమిటీవారు వెనుక సూచించిరి. అండమాను విచారణ సంఘమువారును ఇటులనే అభిప్రాయపడిరి. వీరల యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ, అండమాను ప్రవాసమును ప్రభుత్వము వారు పునరుద్ధరించుట, మిగుల విచిత్రము. కాంగ్రెసు సభగూడ ప్రజాభిప్రాయమునకునుగుణముగ తీర్మానించుట యవసరము.

నామినేటుడు సభ్యులు

చెన్నపురిలోవలె, మధ్యరాష్ట్రములలోగూడ నామినేటుడు సభ్యులపంఖ్య హెచ్చుజేయబడెను. నిమ్నజాతులకును, కార్మికులకును ప్రాతినిధ్యమొసగుట యవసరమేమయినను, నామినేటుడుసభ్యుల సంఖ్యను వృద్ధిజేయ నవసరములేదు. ఇదివరకున్న నామినేటుడుస్థానములనుండి కొన్ని వీరికియవచ్చును. అందుకు మారుగ, నామినేటుడు సభ్యులసంఖ్యను బెంచి, ప్రభుత్వబలమును పెంచుకొనుటవలన, ప్రజాప్రతినిధులకు తీరనినష్టము వాటిల్లుచున్నది. నామినేటుడు సభ్యుల సహాయముతో, ప్రజాపక్షమును ధిక్కరించుటకు వీలుగలుగుచున్నది. నిమ్నజాతులకును, కార్మికులకును ప్రాతినిధ్యమును ఎన్నికలే మేలు. నామినేటుడు సభ్యులు, తమ తమ సంఘములపక్షమున స్వేచ్ఛగ కృషిసలుపుటకు వీలుండదు. వీరికి స్వీయగౌరవముదప్ప ఇతర సౌకర్యములు లభించకున్నవి.

నేటకు సభ్యుల సహాయముతో, ప్రజాపక్షమును ధిక్కరించుటకు ప్రభుత్వమునకు వీలుగలుగుచున్నది. నిమ్నజాతులకును, నామినేటులకున్నను ఎన్నికలే మేలు. నామినేటుడు సభ్యులు, తమ తమ సంఘములపక్షమున స్వేచ్ఛగ కృషిసలుపుటకు వీలుండదు. వీరికి స్వీయగౌరవముదప్ప ఇతర సౌకర్యములు లభించకున్నవి.

సాయధనౌకలు

యుద్ధసామగ్రిని తగ్గింపవలయునని ఒకమూల గోరుచు, వేరొకమూల వీనిని హెచ్చుజేయుట కపటముదప్ప వేరుగాదు. అన్నిజాతులవారు తమతమ బలములను వృద్ధిజేసికొనుచున్నారు. అమెరికా ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త యుద్ధనౌకలను నిర్మించుటకు తలపెట్టినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. వామిగుటను ఒడంబడిక కిది విరుద్ధముగాదని, ప్రెసిడెంటుగారి నమ్మకము. ఈరీతిని ఒడంబడికలకు విపరీతార్థములు నేయుచు, దానిని ఏర్పరచినయ్యుద్దేశ్యమును భంగపరుప యత్నించుటచే, ఆయుధనిర్ణయ మెన్నటి కయినను జరుగునా యని సందియము గలుగుచున్నది.

సందిగావస్త

గాంధీగారు సందిగావస్తలోనున్నారు. ఆహమదాబాదులో ఒకప్రతియంత్రాలయమునకు యజమానియగు ధనికుడొకడున్నాడు. జీవహింసపాపముని నమ్మువారిలో వీరొకడు. ఒకదినము కొందరు తమాషాకు 60 కుక్కలను మిల్లు ఆవరణములోనికి తోచిరి. ఈ కుక్కలలో ఒకవానికి పిచ్చిపట్టి మువ్వరు కార్మికులను మిగిలినకుక్కలను కరచెను. యజమాని ఈ విషయమై దీర్ఘముగ ఆలోచించి 60 కుక్కలను కాల్చిచంపెను. అందుపై పూర్వార్చార పరాయణులందఱు ఇతనిని ఆక్షేపింప మొదలిడిరి. అతడేమిచేయునది తోచక గాంధీగారిని ఆహిరి. గాంధీగారి తీరినచింత సమర్థించిరి. ఇప్పుడు పూర్వార్చార పరాయణులందఱు ఒక్కపెట్టిన దండెత్తి గాంధీగారిని ప్రశ్నింపబడుచున్నారు. ఆంధోళనపడుటకు అవకాశ మేమున్నదో పాశ్చాత్యులు గ్రహింపజాలరు. (మాంచేప్టరు గార్డియన్)

పోలీసువారి దుర్మీతి

(మాంచేప్టరు గార్డియన్)
పోలీసు కాఫోద్యోగుల దుర్మీతి విషయమై పరికించుటకు పంజాబు ప్రభుత్వమువారి టీవీవల ఒక విచారణసంఘమును నియమించిరి. ఈసంఘమువారు నివేదికమును తయారుచేసి ప్రకటించినారు పోలీసుకాఫాయందు దాదాపు ఉద్యోగులందఱు దుర్మీతిపరులయియు లంచములు పుచ్చుకొనువారనియు విచారణసంఘమువారు అభిప్రాయ మొసగియున్నారు. లంచముడుగుట సాంప్రదాయముగ నున్నది. ఘోషపద్ధతి నవలంబించు ఒకధనికుని భార్యపై లేనిపోనిసేము మోపి మాజి స్త్రీలు కొద్దుకు రావలయునని సమ్మతులు పంపుట ఒకపద్ధతి. గౌరవముని అనుమానముపై కారాగృహమునం దుంచెదమని భయపెట్టుట మరియొకపద్ధతి. నిరపరాధియగు వారిపై లేనిపోని సేములు మోపుట మరియొకపద్ధతి. ఈవిధమున భయపెట్టుచు పోలీసువారు లంచములు పుచ్చుకొనుచున్నారు. నేతసులవర్ణలందఱును పుచ్చుకొని వారిచేరులను చూచి చూడక యూరకొనుచున్నారు. భారతీయులలో విద్య లెక్కువగు నుండుటచే లంచము పుచ్చుకొనుట ఘోరమగు తప్పదు. ఇట్టి ప్రజాభిప్రాయము ఏర్పడనంతవరకు ఏమిచేసినను లాభములేదని కమిటీవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.
ఈవిషయమై గవర్నరుగారు మాల్కాము హెయిల్ గారు కాననపథలో మాట్లాడుచు పోలీసుకాఫ ఉన్నతోద్యోగులకు ఆంగ్లేయులు భారతీయులు ఈ అపకీర్తికి పాత్రులు కారని చెప్పిరి. కాని లంచము ఇచ్చుట, పుచ్చుకొనుట భారతసంఘమున స్థిరముగ నాటుకొగడమి. ప్రజాభిప్రాయము ఏర్పడుటకై కామకొనియ్య, ప్రభుత్వమువారి కఠినచర్యలు పుచ్చుకొనుట పరియైనపద్ధతి. పోలీసుకాఫోద్యోగులకు జీతములను హెచ్చించిన ఇంత అన్యాయముండదని రిల్లచుచున్నాడు.

అమెరికాలో హత్యలు

ఒక సంవత్సరమునకు వేయి

లండను, డిశం. 19:—అమెరికాలో శత్రువుల సమన్వయము, హత్యలు, వాదాపత్రికలన్నియు లేఖలతో నిశ్చయమయినవి. ముందు శత్రువుల ప్రశంసతో అగ్రాసనము నలంకరించుచున్నది. న్యాయపరిపాలనము ద్వారా లేఖలతోనే దీనిని కారణమును చూపుదు. ప్రతిసంవత్సరము హత్యలు 10000. వీరు సంవత్సరములలోపుగా హత్యలు నిశ్చయించిన 19777 తోను 849 మంది మాత్రమే ఉరితీయబడిరి.

అమెరికా న్యాయులు బ్రిటిషువారులకుంటే దాక్షిణ్యముతో గూడుకొన్నవారు.

ప్రభుత్వమువారు దీనినిగూర్చి ప్రజలు గోలచెట్టుటచే కఠినచర్యను దీసికొనెదరట.

టెక్సస్ లో

హ్యూస్టన్, డిశం. 21:—టెక్సస్ లోని బహుళముల వైటుస్పిరిటును గనిచెట్టిరి. అంటుకొనదు. అంటించినను అది తలలబడటంబడి అగ్ని పుల్లతో అంటించవచ్చునట. 9000 అమెరికన్ అక్షయములను నిర్మాణమునకు చాలా వాడుకను.

భూమిమీదనుకూలము పెట్రోలియంను కొంతమందికి సరకుమే యగుచున్నది.

యన్యు టెక్సస్ లోని ప్రభుత్వమువారు పశుసామో ఒకం బడినను తెలిపినట్లు. యన్యు టెక్సస్ లోని ప్రభుత్వమువారు పశుసామో తమసాకార్యముల నిమిత్తము ఇష్టముచేసినట్లు వర్తించవచ్చునట.

న్యూయార్క్ విషాదము

న్యూయార్క్, డిశం. 20:—గడియారపు వస్త్రముల ఇంగరసాముగారు ఆతని భార్యయు విడిపోయిరి. ఇతని భార్య 7000 పౌనుల నగలతో అలంకరించుకొని పై మేడలో రాత్రి పరుగును దున్నుతోనుండ ప్రక్కలో చచ్చిపడియుండెను. ఎవరో కాల్పుటచేత చేతిలో రివాల్వరును పట్టుకొన్నవట. కర్నలు ఇంగరసాముగారి అల్లుడు. వారినే ప్రబస్కాగారిని రెండుచోట్ల కాల్చిరి. రివాల్వరుతో గుండెలలో ఒకమారును, చేతిలో ఒకపర్యాయమును భార్యకు తిరిగిసాచేయుచు నిలబడినపుడు కాల్చిరి. అచటనే పడిపోయెను. అనిదీపుడు వైద్యులయ్యచు నున్నాడు. సరహత్వనేర మితనిపై మోడిరి. కాని ఇంగరసాము సతి ప్రవాస్కాగారిని గాల్చెనని ఆతడు ఆతని భార్యయు జెప్పుచున్నాడు. తమ కిద్దరికన్న చిరకాల స్నేహమును నింపుకొనుచు ఆమెగూడ అతనిని కాల్చినవీరపు కాల్పుకొని చనిపోయెనట.

10 అమెరికన్ క్రూరుజరులను కట్టుట

వాషింగ్టన్, డిశం. 21:—ప్రభు, జపాను మున్నగు ఇతరదేశముల పెద్దక్రూరుజరులనుగట్టుచుండుటచే తాముగూడ 8000000 పౌనులతో 10 క్రూరుజరులను గట్టెదమనియు అయ్యది విరుద్ధముగ లేదనియు బట్టరుగారు చెలిపడెరి.

మెక్సికో క్యాథలిక్కులను బాధించుట

రోము, డిశం. 21:—మెక్సికోలో ప్రభుత్వమువారు క్యాథలిక్కులను బాధించుట న్యాయమని భోపుఖండించెను. ఇటలీలో క్యాథలిక్కులను బాధించుట విచారకరమనిరి. దౌర్జన్యము గూడదని ప్రభుత్వమువారు కఠినశాసనములను జారీచేయుట వాగున్నదనిరి.

బ్రిటిష్ నౌకా విమానము

లండన్, డిశం. 22:—సర్ పెట్టెక్ బ్రౌన్లగారి బ్రిట్లు జూపిటరు నౌకావిమానము కేడేనియాలో పెనుగారి దౌర్జన్యముని ప్రవేశించెను.

చీనా సైనికుల దోపిడి

బ్రిటిషువారున్న ప్రదేశముగుండా బోవుటకు ప్రయత్నించుట

చీనా యధికారుల యమాపణ

హ్యూస్టన్, డిశం. 22:—300 చీనా సైనికులు కరకట్ట వారగనున్న బ్రిటిషు ప్రదేశముగుండా చీనాబడిపోవుటకు ప్రయత్నించుటచే కష్టపరిపితు లేర్పడినవి. కాని చిక్కులేకుండ బ్రిటిషు కావ్యలు కార్యాలయమున కావలయున్న నాకాదకము వీరి నడుకొని పారవోలెను. నలుగురు సైనికులు నాకాదకాధికారిని మట్టుకొనిరి. ఇతరులు తమ తుపాకులను దట్టించిరి. కాని నాకాదకము ముఖ్యములను దట్టించుటకాచి పారిపోయిరి. సానిక చీనా యధికారులు బ్రిటిషు కావ్యలుకు తమ నాకాదకము సైనికులు పూర్తిగ నగరమును దోచుకొనిరి. కాని ఇంతవరకు విదేశీయుల సొత్తు నిండుకయు మట్టుకొనలేదు.

సువేస్ ట్రైల్స్ నమ్మ

లండన్, డిశం. 22:—సువేస్ ట్రైల్స్ విప్లవనమ్మ సంగతి ఏమైనదీ తెలియదు. ఉదాహరణముగల పనివాండ్రియు ద్యమమును ప్రారంభించిరి. సిబ్బందినంతను సమ్మె గట్టునటుల జేయుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. ప్రభుత్వవ్యవస్థచే ఈ యద్యమమును అడంచుట. కాకితములేవియు బయటికి రాకుండ లేఖపరిశీలనమును జేయుచున్నారట.

మాస్టిగారి విజయము

కార్మికవత్సమునకు ఇంకొకప్రాపు

లండన్, డిశం. 22:—స్వర్ణవర్ణ నిర్మాణకర్త ప్రతి నిధి కార్మికవత్సమును జేయకగాను అనారోగ్యముచే రాజీనామా నిచ్చినందున ఆస్సాల్సు మాస్టిగారు గెల్చిరి.

ఆస్సాల్సు మాస్టి (కార్మి)	16077
మాస్టిగారి (కన్వ)	9498
ఎడ్విన్స్ టెలిస్ (లిబర)	2600

బ్రిటిషు కోశాగార లేఖలు

బాగ్దాద్ నుండి అగిపోవుటచే గల్గిన ఫలితములు

లండన్, డిశం. 21:—బాగ్దాద్ నుండి అగిపోవుటచే గల్గిన ఆదాయఫలితములు ఏట్లు మొదటి తేదీనుండి 18 డిశం బరవరకు ఆదాయము 661000000 పౌనులు ఖర్చు 606000000 పౌనులు నిరు డీకాలమునకు ఆదాయము 494000000 పౌనులు. ఖర్చు 602000000 పౌనులు. ఆదాయపుపన్ను మొత్తము 920000000 పౌనులై లభించెను. నిరు డీ సమయమునకే 120000000 పౌనులువచ్చెను. ఇప్పుడు 144000000 పౌనుల లోటు.

బల్గేరియా సెటిల్మెంట్లు ఋణము

లండను ఇచ్చువంతు

లండన్, డిశం. 21:—బాలిస్మితి యాజమాన్యమున నూటికి 7 పౌనులు వడ్డీకొప్పున బల్గేరియా సెటిల్మెంట్లు ఋణమునకు బ్రిటిషువారు తమవంతును నేడు లండనులో ఇచ్చుచున్నారు. ఋణము త్రమ వత్తముల మూలముగ 2400000 పౌనులు. ఇందులో బ్రిటిషువారు 1750000 పౌనుల నిచ్చెదరు. నూటికి 92 వాగిన ఇచ్చెదరట. హాలండు, ఇటలీ, స్విట్జర్లండు లో 650000 పౌనులమొత్తమునిచ్చెదరు. దీనికితోడు యునైటెడ్ స్టేట్సులో 4500000 డోలరుల పౌనులను వత్తములగా వదులుగ ఇచ్చెదరట.

బల్గేరియా నేపనులబ్యాంకును పూర్తిగ యభివృద్ధిజేసి మార్పులను గలుగజేసిననే ఈ ఋణమునంతను ఇచ్చుట కౌటటుజేయుద మని బాలిస్మితివారు దెలియజేసిరి. ఈశాసనము జనవరి మొదటి తేదీనుండి అమలుజరుగను.

బ్రిటిషు నౌకా నిర్మాణము

నష్టమును కూడదీయు ప్రయత్నములు

లండన్, డిశం. 21:—సర్ గా గంటలప్రకారము పనిచేయక పోవుటచే వచ్చిన నష్టమును నాకానిర్మాణములో కూడ దీయుటకు యజమానులు ప్రైడ్ యూనియనువారును ప్రయత్నించుచున్నారు.

పోయిన వజ్రము

ఒకపండులో దాచిబెట్ట కనుకొనిరి

హ్యూస్టన్, డిశం. 21:—గ్రాండుకాండ్లీ వజ్రము అత్యద్భుత సరికొనులందు దొరికెను. ఒకరాత్రి హోటలునుండి కావరుగారు మాయమైరి. మరల తిరిగిరాలేదు. హోటలు యజమానురాలి కీయవలసిన మొత్తము నీకడు చెల్లించకపోవుటచే భయపడసాగెను ఆమె. ఆతని పెట్టెను వెదకగా బట్టలముటు లేపు మరేదియు కన్పించలేదు. బట్టలలో ఒక గులాబి రంగుగల పండుఒకటి కన్పించెను. ఏమియు దొరకనందున నిరాశజెంది పంటింటిలోనికి పోయెను. తనజేతిలోనున్న పండు సంగతి జ్ఞాపకములేక ఆనాడు జేయుచున్న పధ్యారకములకు దీనినిగూడ జేర్చుదని నంటుమనిషి కొన్నెను. పంటుపండునుతోసి జూడలోపలనుప్రసన్నమైన ఆమెజమును జూచెను. అతి సంతోషముతో యజమానురాలిని పిలిచెను. ఈమెధర్మ పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు.

హ్యూస్టన్, డిశం. 21:—కావరుగారి స్నేహితునిగూడ అరెస్టుజేసిరట. ఇతనిచేరు యూజిస్డిక్ట్రీ. ఇత డాదొంగతనమును గూర్చి ఏమియు తెలియదనెను.

ఇండియాకు వైమానికవయనము

లండన్, డిశం. 21:—వైమానికమంత్రి సర్ క్యామ్మెలు హోరుగారి ప్రయాణప్రయత్నములన్నియు పూర్తిఅయినవి. ఇండియాలో ఆరెడు క్రొత్త ఈజిప్టు ఇండియా వైమానిక మార్గమును నెలకొల్పెదరు. ఈదంపకు రేవురును ఇండియాకు 27 రేదీని బయలుదేరెదరు. హోరుగారిపని కరాచీవరకే అయినను ఆరెడు ఢిల్లీకిగూడ పోవును.

చీనాలో బ్రిటిషువిధానము

లండన్, డిశం. 21:—ఇతర ఒడంబడిక ప్రభుత్వమువారు గూడ బ్రిటిషు చీనావిధానప్రకటనమును చదువుటకు వ్యవధి గట్టుటకు లండన్ అధికారవర్గమువారు మానముగనుండురు. తమ విధానమున ఏమున్నదీ తెలుపరు. కాని వాదాపత్రికలు ప్రకటనముచే అయిదుసంవత్సరములక్రిందట వాషింగ్టనులో జేసిన ఏర్పాటులను అమలుజరుపుటకు వీలగునని సంతోషించుచున్నవి. అదనపుపన్నులనుగూర్చి బ్రిటిషు విధానము నిర్వచించుచున్నను చీనాలో తమవైఖరిని సాధారణముగ చెబుచున్నారట. అంతియగాని సమగ్రముగ జేసిని చెబుచులేదు. ఇటీవల ల్యాంపుక్ చీనాగార్లు సంద్రతించుటచే బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరనుకొనరాదు. ఈసమావేశములకు ముందే దీనిని తయారుజేయ మొదలిడిరట.

మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక ఇట్లువాకొనుచున్నది. చీనాలో ఏప్రభుత్వమువారును జోక్యము. కలుగజేసికొనరాదనే బ్రిటిషువారి సిద్ధాంతము. అట్టిప్రయత్నములనే జేయరాదనుచున్నది. ఏపక్షముతరపునను వారివారికి ఒకప్రాంతము నిచ్చుటను గుర్తించరట.

వాషింగ్టనులో నిశ్చయించిన అవనపుపన్నులను ప్రతి రాష్ట్రములో వర్తింపజేయవలెననుటచే చీనాపట్ల నిష్పాక్షిక భావమును జూపుచున్నారని స్పష్టముగనున్నది. నిర్ధాంతమును చెబుచు ఆయాప్రభుత్వములవారికే దాని సమలుజరుపు విచక్షణను వదలరని డెయిలీక్రానికలుపత్రిక చెబుచున్నది.

విరాళము

లండన్, డిశం. 21:—యధురములో పనిజేసిన సైనికులకు నిలోనునుండి ఎవరో మహాసభాపులు 1000 పౌనులచెక్కును సహాయార్థమంప దానిని వందనపూర్వకముగ యువరాజు అందుకొని కృతజ్ఞతను తెలియాలముగ చెలిపెను.

జమరిష్విక్ యుదంతము

హ్యూస్టన్, డిశం. 21:—సెప్టెంబరు 27 తేదీని ఇద్దరు ఫ్రెంచి సైనికులు పెక్కుమంది జర్మనులతో ఢిల్లీనిరి. ఇందులో జర్మను వ్యక్తి ముల్లరును జంపిరి. మదీను అనునాతడు కుతగాత్రుడనాడు. దీనికికారణము ఫ్రెంచిసైనికుల కాల్పుటయే. న్యాయసాని విచారణలో రెడ్డి నెంటు రోజయరుగారిని వదలిబెట్టి మతానుగారికి రెండు సంవత్సరములు శిక్షను విధించిరి. ఇంకొక అయిదుగురు జర్మనులకు కొద్దిశిక్షను విధించిరి.

పుంచాలు భూకంపము

పుంచాలు, డిశం. 22:—పుంచాలు భూకంపము టెక్సాస్ లో పనిని గలుగజేయలేదు.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ నాకాదళము

కూలిజిగారియభిప్రాయములు
వాషింగ్టన్, డిశం 21:—యునైటెడ్ స్టేట్స్ నాకాదళము
వారు 10 క్రాయిజరులను గట్టునలెననుచుండ, అయ్యదితక్షణము
అనవసరమని కూలిజిగారు చెబుచున్నారు.

బల్లరుగారిబిల్లు నిర్మాణకార్యక్రమమును మాత్రమే
బులుపుచున్నది. ఎంతయు త్రమము ఖర్చుచెట్టినది
చెబుచులేదు.

క్రాయిజరులను నిర్మాణకార్యక్రమములో జేర్చిన
పొరుగు నాకాదళము ఆరి తేరియుండుననిరి.

గ్లాస్టో పత్రికాసంపాదకులసమ్మె

ఎక్కువజీతములు గావలెననట

లండన్, డిశం 21:—గ్లాస్టోలో రెండువారపత్రికలసత్రి
కాసంపాదకీయవర్గము జీతములను పెంచుకేయవలెననియు
పత్రికా విలేఖరి యగుస్ట్రీని పనిలోనుండి తొలగించి నం
గులకును సమ్మెకట్టిరి.

విచారణ జరుగువరకు పనిలో ప్రవేశించవలెనని పత్రి
కా ప్రచారక కేవలము యూనియనువారు తరువు జేసిరి.

చాలనవ్యులకు నున్న దీపమ్మె. ఈ పత్రికలను కార్య
కసభ్యుడు బీర్గిగారొక డైరెక్టరుగా నుండిరట. దానిచే మరింత
అపహాస్యముగ నున్నదట.

క్రైడ్ యూనియను విధానము ప్రకారము తమ జీతము
లను పెంచుకేయవలె ననుచున్నారు.

స్ట్రీనిలేఖరిని తొలగించుటకు కారణము మిత్యయమే
యని చెబుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా పంచదార పంట

బ్రిస్బేన్, డిశంబరు 21:—ఆస్ట్రేలియాలో 420000
టన్నుల పంచదార పండినది తలచుచున్నారు.

పనిలేని బ్రిటిషు పనివాండ్లు

లండన్, డిశంబరు 21:—18 లేడిక్ బ్రిటనులో పని
లేనివారి సంఖ్య 1410000 మంది. ఇందులో క్రిందటివారము
కంటె 95000 తగ్గిరి. నిరుద్యోగంపై 283000 మంది తగ్గిరి.

జర్మనుల కోపము

బెర్లిన్, డిశంబరు 21:—జర్మనీలో తీర్పు బెర్లిన్లో
చాలకోపమును గలుగజేసెను. అధికారులు ఇది చాల అన్యాయమనిరి.
కోజయిరుగారికి కోపము చెప్పించిరను సాక్ష్యమే
లేదనుచున్నారు. ఉన్న సాక్ష్యము వీరికి విరోధముగనే యు
న్నదట. మల్లరుగారిని దారుణముగ వశించిరనుచున్నారు.
నిర్మిమిత్రముగ ఈతీర్పు లోకర్నీ ఫలితములను చాలవరకు
పొడుకేయనని భయపడుచున్నారు.

యార్కు ప్రభుదంపతులపయనము

కుగ్నీ, డిశం 21:—న్యూజీలండు, ఆస్ట్రేలియాకేగునున్న
యార్కు ప్రభు దంపతులు లిసెను యుద్ధనాకావూద వెల్లెదరు.
వీరివెంటె స్థానుగుయుద్ధనాకలు అయిదు నాకావిమానములు
బోవును.

బంగారు స్టాండ్ గావలెనట

కుగ్నీ, డిశం 21:—1925లో ఇంగ్లండు కోయలుటం
కసాలలో 8500000 కాసులను అమ్మిపోసిరట. వాటిని ఇంగ్లం
డులో ఉపయోగించుటకు కాదు. చెలామణియగుచున్న నోట్లు
నెత్తివేసి బంగారుస్టాండ్లను ప్రవేశచెట్టుటకు బంగారు రిజర్వు
చాలనను అంతగా బంగారు స్టాండ్లను అమలుజరుపుటకు చాల
వనుచున్నారు. ప్రజలలోగూడ అంతఃతాపము కన్పించుచుట.
ఈయార్కు ప్రాంతిబంగారునాణెముల అరుగునలక్రింద ఇదివరకే
ప్రభుత్వమువారు 1000000 పానులను భరించిరట.

బ్రిటిషు వాయువాహనప్రచారము నిమిషమునకు 225
మాటలను వ్రాయుచున్నారు. 50 గంటల అదేపనిగ పనిచేయు
చున్నను.

ఇంగ్లండులో క్రిస్మస్

కుగ్నీ, డిశం 21:—సముద్రప్రాంతముననున్న ప్రజే
క్షణలకు ప్రజలు వచ్చిపడుచున్నారు. క్రిస్మసుకు ఈ ప్రకారము
8 లేక 10 వేలమంది జరుపుచున్నారు. ప్యారిస్ నుండి జర్మ
నీకిగూడ వైమానికపయన ముమ్మరముగ నున్నదట. నాకా
విమానములన్నియు వచ్చునట.

బెంగాలు కొత్తగవర్నరు

జ్యోక్స్ గారికి బహుమతి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, డిశంబరు 22:—కన్సర్వేటివు కేంద్రకార్య
లయము పెద్దలు గలిసి యాడ్ రాణి బొమ్మగల ప్రాచీన
మగువేండిచెయను నీరుత్రాగుమాజాలను జాక్స్ గారికి బహు
మతిజేసిరి.

జాక్స్ గారిత్వవర్తము

నేను స్వీకరించు కొల్లెముద్యోగపు కష్టముల నెరుగు
చును. కాని మీయందరి ఆశీర్వాదములచే వాటి నెదుర్కొన
గల్గెదనని జాక్స్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి.

బ్రిటిషుబొగ్గుగనులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

11 లేడితో అంత్యమున వారములో 883000 పనివాం
డ్లు 4457000 టన్నుల బొగ్గును తయారుజేసిరి.

డెన్మార్కు

బంగారు స్టాండ్లు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కోపెన్ హేగన్, డిశంబరు 22:—జననరి మొదటిలేడి
నుండి డెన్మార్కులో బంగారు స్టాండ్లు అమలు జరుగును.
డెన్మార్కు నోట్లు బంగారులోనికి మార్చెదరు. అనగా 25
వేల క్రానరులకు (నాణెములు) ఒక బంగారు కడ్డినిచ్చెదరు.

క్రిస్మసు బహుమతులను విమానములమీదవలెపుట ఆచార
మైనదట. అందుచే బ్రిటిష్ ఎక్కువగ వస్తునట.

నిరుద్యోగ క్రైములను 1500000 మోటారుబండ్లపై
పన్నులక్రింద 18000000 పానులను చెల్లించిరి.

పాపనాశనంతాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు
నిలిపివేయబడుట

కుంభకోణం, డి సెం. 22:—ప్రభుత్వమువారినుండి అన్వే
టు తెల్లగ్రామమువచ్చుచే పాపనాశనంతాలూకాబోర్డు ఎన్ని
కలు మూడవసారి నిలిపివేయబడినవి. పాపనాశనం మేలత్తూరు
ఎన్నికలు నేడును జనవరి 5వ లేదినను జరుగవలసియుండెను.

(అ. ప్రె.)

రేవల్లె డి. ము. కోర్టులో

Tenali Q. S.

1920 సంవత్సరపు వ్యాజ్యపు సంబరు 45

E. P. 414/26

వాది:—చాపలమును గోవిందయ్యగారికి చిత్ర
చాంబల్లము కలిగినందున నెత్తు ప్రాండు అవిభక్త సోదరుని
కొడుకు చాపలమును రంగయ్య నా|| నిమ్మగడ్డ.

యె ది రి

ప్రతివాన్లు:—1 బత్తెన వెంకటేశు, 2 యా క్రిష్ణయ్య,
4 యిండాల్ వెంకటేశు, 5 యా నరసింహు, 6 కామరాజ్ పేద
గుచ్చయ్య, 7 యా చినుగూర్నయ్య, 8 యా నాగయ్య, 9 యా
పుల్లయ్య, 10 యా వెంకటసుబ్బయ్య, 11 కామారాజ్ రోశాయ,
12 కాలనకొల్లు సుబ్బయ్య, 13 చెన్నుబోయిన పుట్టయ్య,
14 యా నల్లూరుగారు, 15 నక్కా కన్నయ నా|| యిదు
నల్లి, పంటల అల్లూరు.

తీర్పు ఋగ్మూడయిన 1, 2, 4 to 15 ప్రతివాదులు
అనువాది, నైగా చెప్పబడిన వ్యాజ్యములో తీర్చిది పొందిన
వాడు అయిన వాడి (అనువాదు) ఈదువల్లి శివార వుప్పయ
నాణెంబోది ప్రతివాదుల తాలూకు డి|| నె|| 145/3 వ
డి|| నె|| 182/1 రు గోమములయొక్క విక్రయమునకుగాను
మనవిచేసికొన్నాడు గనుక, విక్రయప్రకటనయొక్క వరకు
లకు నిర్ణయించుటగాను 1927 వ సం|| జనవరినెల 20-వ
తారీఖు కుదర్చబడిన దని ఇందువలన నీకు తెలుపడమయినది.

వాతావరణస్థితి

1926 సం|| డిశంబరునెల 23-వ లేదీ గురువారము

Table with 6 columns: Location, Max Wind Speed, Min Wind Speed, Max Rainfall, Min Rainfall, and Remarks. Rows include locations like Gopichandrapur, Vithalapuram, etc.

సర్పారులు:—ఉత్తమున మేఘములు విస్తారముగ
నున్నవి. ఆర్ద్రత చాలతక్కువ. రాత్రివేడిమి మితివీరినట్లుములో
2 1/2, గోపాలపురంలో 3 1/2, కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.
డక్కన్:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కర్నూ
లులో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. శివో
వ్వితులు మామూలుగానే యున్నవి.
రాజధాని యంతటను ఎంత గాయుచునే యున్నది.

వ. వ. నారాయణ అయ్యరు,
సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.
తమిళవిశ్వవిద్యాలయము
మధుర, డి సెం 22:—నిన్నటిదినమున మధురజిల్లాలో
ర్దు మాసికగట్టలో తమిళవిశ్వవిద్యాలయమున మధురలో సాపిం
పవలెనని తీర్మానింపబడినది.

స్థూతనమంత్రులకు అభినందనములు
కుంభకోణం, డి సెం 22:—కుంభకోణం తాలూకాబోర్డు
సభలో స్థూతనమంత్రులను ఏర్పాటు చేసినందుకు గవర్నరుగారి
రి నభినందించుచు ఏకగ్రీనముగా తీర్మానముగావింపబడినది.

హిందాయి కరెన్సీ పత్రములపొడ లాహోరులో నొక
క రెన్సీ లీగు ఏర్పాటుచేయబడినది. హరికివన్ లాల్ గారధ్యక్షు
లుగను డాక్టరు లాకసుమార్ బరార్ థెల్లాగార్లు ఉపాధ్య
క్షులుగను జీవన్ లాల్, బాహర్ దత్తాత్ర్యగార్లు కార్యదర్శులు
గను ఎన్నుకొనబడిరి.

సంధరితైలము
కట్నీ 1-కి గెల సూ 0-8-0
ఈ డిల్లీ తైలము విశుదముగా నున్న ముఖమున ఏర్పడు చుంటి
యు కట్నీయ నాడును. ముఖము కాంతిబారి, నున్నగా అద్దము
లతో ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వము కలిగి నానాకు
లేరును. ఈతైలము మంచి కువాసన దలిగి మిగడవలె నుండును.
అమ్మతాంబనం డివో, మధరాసు - బొంబాయి.

న్యాయస్థానవార్తలు
తల్లి కూతుండ్రు ఘోరహత్య

శవములు విల్లివాకంలో బయల్పడుట

21 వ తేదీ ఆంధ్ర దినపత్రికలో "తల్లికూతురు మాయమగుట" యను కిరీకం ప్రకటించబడిన తిథివార్త విషయములో నేటికర క్రింది వివరములు బయల్పడినవి. నెల్లూరు నివాసులను విశ్వేశం సుందరరామయ్యగారి భార్య సుబ్బమ్మ 42 సం.ల కూతురు రాజేశ్వరి (6 సంవత్సరములు) ఇరువుర యొక్క శవములు విల్లివాకంలో మత్తరాజు గుబ్బారావు అను నాతని ఇంటి వెనుకప్రక్క వొడ్డిలో పూడ్చబడియుండి పోలీసువారిచే నేడు బయల్పరచబడెను. శవపరీక్ష సాయంత్రములోగ జరుగగలదు. పెరంబూరు నెందియం పోలీసువారు ఇన్‌క్వెస్టు జరుపుచున్నారు. నైదావేట సబ్‌మజిస్ట్రేటుగారు గూడ నేడే విల్లివాకం వచ్చిరి.

కేసు వివరములు

ఇంతవరకును తెలిసిన వివరములను బట్టి ఈ క్రింది విషయములు తెలియవచ్చుచున్నవి. మత్తరాజు సుబ్బారావు అను వారు పెరంబూరు మక్కుమపులో గుమాస్తాగా పనిచేయువారు. వీరు పెరంబూరును ప్రక్కప్రేషనులను విల్లివాకంలో ఒక అద్దెయింటియందు కాపురమున్నారు. భార్యబిడ్డలుగలరు. సాధారణముగ ఇంటినందఱు పూజాపునస్కారములు చేయుచు తీర్థప్రసాదము లిచ్చుచుండు వాడుక గలవట. ఇదివరలో ప్రభుత్వవ్యవస్థగ నుండుండి ధనావహరమునకై కొన్ని సంవత్సరములు కైదులో లో నుండినవారు సుబ్బారావుగారు.

మత్తరాజు ఆదినారాయణరావు అనువారు విశ్వేశం సుందరరామయ్యగారి అల్లుడు. వీరు అడయరు దివ్యజ్ఞాన సమాజసభ్యులట. వీరుగూడ విల్లివాకంనందే తన భార్యతో నివసించుచున్నారు. ఇదరు సుబ్బారావునకు ఆదినారాయణరావుగారికిని దూరపు బాంధవ్యము గలదు.

కడచిన 10 వ తేదీ రాత్రి సుబ్బారావు నెల్లూరు వెల్లి మత్తరాజువారికింట్లో నివసించుచున్న విశ్వేశం సుందరరామయ్యగారితోను వారి భార్యయుగలించిన సుబ్బమ్మగారితోడ ను అల్లుడు ఆదినారాయణరావు అత్తులపాలై యున్నాడని యు భార్యను (సుందరరామయ్యగారి కూతురు) తిండి బెట్టక బాధించుచుత్తాడనియు, కూతురు ఆశ్చర్యభరితముగానుటకు సిద్ధుగ నున్నదనియు అందుచే తల్లియుగలించిన సుబ్బమ్మ వెంటనే విల్లివాకం వచ్చినగాని పనులు చక్కబడవనియు తెలిసినవిటల గలించిన విశ్వేశం సుబ్బమ్మగారు తనకడగొట్టు కూతురు రాజేశ్వరి అను బాలికను వెంటబెట్టుకొని సుబ్బారావుతో గలసి విల్లివాకం వచ్చుటకు సమ్మతించి అట్లానచ్చెను. తల్లికూతుండ్ర ఇరువురి కిరీరములపై దాదాపు రు 500 ల విలప గల నగలుగూడనం దెనట. పిదప మూడునాలుగుదినములవరకును తల్లికూతుండ్ర బాధపడయెకో నెల్లూరిలోనున్న సుందరరామయ్యగారును గలించిన సుబ్బమ్మయొక్క సోదరులును తెలియక అనుమానముచేసి విల్లివాకంవచ్చి విచారింపక సుబ్బారావు తాను కొంచుదినములకు క్రితమే తల్లికూతుండ్రను నెల్లూరు కంటి తినని తెల్పెనట.

మరియొక మరణము

12, 13 వ తేదీలోపలనే మత్తరాజు వెంకటకృష్ణయ్యగారు అను నొకవృద్ధుడు విల్లివాకంలో సుబ్బారావుగారింటియందే మరణించెను. వెంకటకృష్ణయ్యగారు అడయరు దివ్యజ్ఞాన సమాజసభ్యులు. వీరికనమును సుబ్బారావునకు 12 వ రాయి చూప చంపారములుగావించిరి. అడయరుగారి నివసించుచు గలించిన వెంకటకృష్ణయ్యగారికి పెంపుడు కుమార్తెయని చెప్ప బడుచున్న చంద్రమతి యను ఆమెబాడ ఇంతవరకయెనో తెలియదులేదు. పోలీసువారు ఆమోక్షి దియుచున్నారు.

శవములు బయల్పడుట

రెండుమాడుదిన ములనుంచి యు నెల్లూరు పోలీసువారు వచ్చి విల్లివాకంలో విచారణ గావించుచు బాడలు తీయుచుండిరి. నిన్నటి సాయంత్రం ఎట్టకేలకు సుబ్బారావు, శవములు తన యింటి వొడ్డిలో పూడ్చినవడినననియు చూపింపగలనని తెల్పెనట. అందుపై నేడు పెరంబూరు పోలీసువారును, వెంగల్పట్టు సబ్‌మజిస్ట్రేటు నెల్లూరు పోలీసువారిరువురును గలసి సుబ్బారావుగారుండిన ఇంటి వొడ్డిలో (వొడ్డికి అనంతముగలదు) ఒకమాట సుబ్బారావుగారు చూపిన ప్రదేశమును త్రవ్వించిరి. సుమారు మూడడుగులు త్రవ్వినపిదప తల్లి కూతుండ్ర శవములు రెండును గోన

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము
బీదవిద్యార్థులు

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము బీదవిద్యార్థులు విశేషధన వ్యయములేక చాకగా విద్యనభ్యసించుటకు సౌకర్యములేకనేర్పరచనందుల కొంతయు చింతింపవలసియున్నది. మేధావంతులగు అనేక బీదవిద్యార్థులు ప్రవృత్తసహాయములేక ప్రవేశపరీక్షలలో గృతార్థులైనవంటనే జీవనాధారములనువేదకుకొనుచున్నారు. అట్టివారికి పట్టపరీక్షలయందు కృతార్థులు గావలయునని అభిలాషయుండినను అట్టిఅభిలాషను ప్రస్తుతవిశ్వవిద్యాలయ నిబంధనలప్రకారము ఈజన్యుములో దీర్చుకొనుట కాన్పించులేదుగదా! ఉదరపోషణకే పలుకష్టములకు లోనుగావలసియున్న విద్యార్థులు రెండుసంవత్సరములు ఇంటరు మీడియేటు పరీక్షలకును, రెండుసంవత్సరములు బి. ఎ. పరీక్షకును విదేశములో భోజనవసతుల నేర్పరచుకొని మాసమాసమునకు కళాశాలకు రుసుము చెల్లించుచు కళాశాలలోనే విద్యనభ్యసించవలయునన్న సాధ్యమగునా? అట్టివారియొక్క పిరిగితులను విశ్వవిద్యాలయమువారు యోచింపవలసినవ్యాయము లేదా? ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లభించినందులకు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు గలిగినగదా ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముయొక్క స్థాపన సాధ్యమగును.

పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, భరించరాని మాస రుసుములు చెల్లించుచు నియమితకాలమువఱకు చదువువిద్యార్థులే పరీక్షలకుపోవ అర్హులనియు, తక్కినవారు పరీక్షలకు పోకూడదు నియమములు సరియయినవిగావని విశాలవృద్ధియో యోచించువారికి స్ఫూర్తించకమానదు. అట్టినియమములు బీదవిద్యార్థులకు ఉన్నతపరీక్షలయందు దుష్ప్రభులుగాకుండ బహిష్కరించుటకును, పాఠశాలయొక్కయు, కళాశాలయొక్కయు ఆరికనితని కాపాడుటకును ఉపయోగపడును. ఇటువంటి సంకుచితద్వైత్యో నెలకొల్పిన విశ్వవిద్యాలయము లుండిన నేమి లేకున్ననేమి? ఏదినమున కాదినము కూలివారిజేసికొని జీవించు వారికిని ఆగర్భశ్రమంతులకును ఒకేవిధముగా విద్యనభ్యసించుట కాన్పడమెనను సంస్థగదా ధన్యతగాంచును! పాఠశాలలోను కళాశాలలోను చదువకైతేక, స్వగృహములలోనే విద్యనభ్యసించి పరీక్షలకు హాజరుకావలచిన విద్యార్థులను పరీక్షలకు చేర్చుకొనుటయందు విశ్వవిద్యాలయమువారికిగాని ప్రభుత్వమువారికిగాని ఏలాగునవచ్చును గలుగునో ఏవిధముగా విశ్వవిద్యాలయవరపుప్రతిష్టలకు భంగము కలుగనో యూహించవలయుత్తము. ఒకవేళ వివిధపరీక్షలకు హాజరు విద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చునప్పుడు, అందువలన నవ్వమేమి? వివిధపరీక్షలకు హాజరు విద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చుకాలయననియేకదా విశ్వవిద్యాలయము (పరీక్షాసంస్థ)యొక్కయుద్దేశము. విద్యార్థులు పరీక్షలకొక్కొక్క హాజరయిన పరీక్షా రుసుముగూడ నెక్కువ వనూలగునదా? పరీక్షలకు హాజరైన విద్యార్థుల నెల్లరిని పరీక్షలయందు దుష్ప్రభులుగావించుటలేదుగదా! పరీక్షింపబడినవిషయములలో నియమిత మార్కులను గడించిన విద్యార్థులనే గదా పరీక్షలయందు దుష్ప్రభులైనవల విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రకటించుచున్నారు! స్వయముగా గృహములలోనే విద్యనభ్యసించి పరీక్షలకు హాజరు విద్యార్థులుగూడ నియమిత మార్కులను గడించిన ధన్యతగాంచుదురు. లేనియెడల మరియొకసారి ప్రయత్నింతురు. ఇటువంటి అవకాశములనొసగినగదా బీదలు ఉన్నతపరీక్షలయందు దుష్ప్రభులు గావలయునను కోరికలు సఫలమగును! విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలను పట్టములను ప్రభుత్వమువారు ఆహ్వానించుటవలనగదా విశ్వవిద్యాలయములకు ఒకవిధమగుపరుపు ప్రతిష్ఠ గలిగినది! బాలీయవిశ్వవిద్యాలయములు విద్యార్థులకు ఎన్ని సౌకర్యములు గలుగజేసినను, ఎంత విజ్ఞానమును అభివృద్ధి చేయగలిగినను ప్రభుత్వసరకలేని లోపముచే వికాసింపకున్నవి. ప్రభుత్వసరక ముండినంతమాత్రమున విశ్వవిద్యాలయములు బీదవిద్యార్థులను బహిష్కరించుట ధర్మమా? పాశ్చాత్యదేశములలో ఉచితవిద్యను ఉన్నతవిద్య గలదు. కార్మికుల సౌకర్యములకై ప్రభుత్వమువారిచే నిర్వహింపబడుచున్న ప్రత్యేక కళాశాలలు, పాఠశాలలు అనేకములు గలవు. ప్రతి పాఠశాలలోను, ప్రతి కళాశాలలోను ఉన్నతవిద్య ఉచితముగా పో

ధించుదురు. అటువంటి దేశములలో ఎన్ని నిబంధనలు పెట్టినను బీద విద్యార్థులను బహిష్కరించుటలేదు. అందువలననే పాశ్చాత్యదేశములలో విద్య సర్వతోముఖవాస్తవికంగాంచి తన హాడశకలను నలుదిక్కుల వ్యాపింపజేయుచున్నది.

తనపరిపాలనలో నుండు ప్రతిష్ఠాత్మక విద్యాలయమునచే చేయుట ప్రభుత్వముయొక్కయు, విశ్వవిద్యాలయముయొక్కయు ధర్మమైయుండగ, ఆధర్మమును నెరవేర్చునందులయేగాక మీదుమిక్కిలి బీదవిద్యార్థులను బహిష్కరించుట ఏటి న్యాయమో విశ్వవిద్యాలయమువారును, ప్రభుత్వమువారును యోచింపవచ్చును. కలకత్తా, బెనారసు మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములు ఆవిశ్వవిద్యాలయ ఆవరణములో నివసించు ప్రతివిద్యార్థికిని పాఠశాలలో చదువ నవసరము లేకనే ప్రవేశపరీక్షలకు హాజరుగుటకును, ఉన్నతపరీక్షలకుగూడ కొన్ని సంవత్సరములో హాజరుగుటకును ఆస్పద మొసగియున్నారు. అందువలన ఆవిశ్వవిద్యార్థు పరువు ప్రతిష్ఠ లేమాత్రమును తగ్గలేదు. మనమద్రాసు విశ్వవిద్యాలయములోను, ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములోను పాఠశాలలోగాని కళాశాలలోగాని చదువకైతేనివారుకూడ స్వయముగా విద్యనభివృద్ధిచేసుకొని విశ్వవిద్యాలయము వారు జరుపు పరీక్షలకు హాజరుకావచ్చునని ప్రకటించిన మనరాజధానిలో ఎంత విద్యార్థులబోధము వ్యాపింపనో ఆనభునకేవేద్యముగాని ఉపాధిసాధ్యము కాదు. ఇటువంటి మహాభాగ్యము లభించదని నిస్సంశయమైన వారిమనసువికసించు భాగ్యము ఏవాడు లభించునోగదా!

ప్రస్తుతము మన చెన్నరాజధానిలో ప్రవేశపరీక్షప్రభుత్వమువారి హస్తములలో నున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము వారు ఇతర విశ్వవిద్యాలయముల రీతి ప్రవేశపరీక్షను ప్రభుత్వ హస్తములనుండి తామె గొని నిర్వహించుటనుమంజురముగా యుండును. ప్రతి విద్యార్థికిని ప్రవేశపరీక్షకు పాఠశాలలో చదువ నవసరము లేకనే పరీక్షరుసుము చెల్లించి హాజరుగుటకు మొదలు ఆస్పద మొసగవలయును. పాఠశాలలోనే చదువ నిష్ఠము గలవారెల్లరు నిరాటంకముగా పాఠశాలలోనేచదువుదురు పాశ్చాలలో చదువకైతేనివారు స్వగృహములలో చదువుకొని ప్రవేశపరీక్షకు హాజరుగుదురు. ప్రవేశపరీక్షయందుకృతార్థులైనవారు కళాశాలలో చదువ నక్కరలేకనే ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షకును ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షయందు తీర్థులైనవారు బి. ఎ పరీక్షకును హాజరుగుట కాన్పన మొసంగవలయును. బి. ఎ పరీక్షయందు కృతార్థులైనవారు ఇతర యే శాస్త్ర పరీక్షలకు హాజరుకావలచినను ఆయా శాస్త్ర కళాశాలలో చదువ నవసరము లేకనే పరీక్షలకు నిరాటంకముగా హాజరుగుట కనుమతి నొసగి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును అదర్శప్రాయముగ చేయవలయును.

విశ్వవిద్యాలయమువారు నిర్వహించవలసిన ధర్మములయిది కనీసధర్మము. ఈ ధర్మము నిర్వహింపనిది ఎన్ని విధముల విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికై పాటుపడినను కృత్యకర్ములు కాజాలరు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు విశాలవృద్ధియో పెరిచుమును చర్చించి పాఠశాలలోగాని, కళాశాలలోగాని నియమితకాలమువఱకు చదవనిదే పరీక్షలకు హాజరుకాకూడవను బహిష్కారకాసనమును తొలగించి బీదలకూడ ఉన్నతపరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులగుటల అవకాశమొసగి ఆంధ్రదేశమున విద్య సర్వతోముఖవాస్తవికంగాంచుటకు తోడుపడి యితర విశ్వవిద్యాలయములవారికి మాన్దర్యమై దేశమాతయొక్కయు, బీద విద్యార్థులయొక్కయు కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురగాక! జమ్మలమడుగు.

నెల్లూరు రామకృష్ణశాస్త్రి.

కోమలాక్షి
(విచిత్రకథ)
గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజు కాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్.టి. సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశసిథి, ఆకాలపు చదువుసంస్థలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శిలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.
120 పేజీలు, ఫెదర్లె ట్యుకార్తము. మం. అమ్మ. 0-8-0
తపాల సెట్టె నెం. 212, చెన్నపురి.
మదరాసు.

మా లండనులేఖ

(స్వకీయవిలేఖరి)

చైనాపరిస్థితులు

లండను, డిశంబరు 21:—చైనానాయుధిరి పరిస్థితులను విమర్శించుచు లండను ప్రముఖపత్రిక నేటిదినము సంపాదకీయ వ్యాసమున ఈక్రింది అభిప్రాయములను ప్రకటించినది. “ఈ పర్యాయము విదేశీయులపై చైనావారు దండెత్తుట గమనింప నలసినవిషయమై యున్నది. పూర్వపు తిరుగుబాటులవలె కాక ఈసర్వాయము తెలివితోడను క్రమపద్ధతుల ననుసరించియు చైనావారు విప్లవోద్యమమును వ్యాపింపజేయుచున్నారు. తాత్కాలికపు అశుభలతో లాభముండదు. నిజము చైనాపక్షి నది. ఇక త్వరలో ఏమి జరుగగలదో మనము ఊహించుకొన నవచ్చును. భారతదేశపు సేనాధిపతియగు సర్ బార్బరెట్టుగార్డు గారు బర్మాసరిహద్దులకు వెళ్లి ఆప్రదేశము సంతయు కడు శ్రద్ధతో పరిశీలించి రనువార్త ప్రకటించబడినది. ఇదంతయు చూడ విదేశాంగ కార్యాలయమువారు ఒక పెద్ద ఎత్తునైన యుద్ధమునకు సిద్ధమవును. ఇంతవరకు రషియా సోవియటులు ఆప్ట నిస్థానమునండి భారతదేశమునకువచ్చెనరేమోయని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భయపడుచు తమదృష్టిసంతయు ఆప్ట నిస్థానము పై నిలిపియుండిరి. నేటిదినము రంసు మారినది. చైనానుండి బర్మామీదుగ సోవియటులు భారతదేశమునకు వచ్చెనరనుభయము అధికమైనది. త్వరలో చైనావారికి బ్రిటిషువారికి సంఘర్షణము అధికముకాగలదని చెప్పవచ్చును. హంకోలో బ్రిటిషు వారిహక్కులను సంరక్షించు సేవనుపై బ్రిటిషువారు కయ్యి మునకు కాలత్రవ్వనవచ్చును. ఈలేఖ మీకు చేరునకి చైనా వారి సమైక్య ప్రారంభమును. విదేశీయుల సందరిని బహిష్కరింప చైనావారు సంకల్పించుకొనియున్నారు. ఇట్టి ఉద్దేశ సమయమున అల్లరులను పురిగొల్పుట మిగుల సులభము. ఈ విధముగ అల్లరులను పురిగొల్పి సమస్త మరంత తీవ్రరూపము చాల్చునట్లుచేయుట సులభమని అనుభవములను చెప్పవచ్చును. ఇతరవిదేశ ప్రభుత్వములవారు చైనావారిపై కఠినవర్తనలను పుచ్చు కొన నిష్ప్రదక్షులైరి. అందుచే బ్రిటిషువారు ఏమియుచేయ జాలకున్నారు. లేకున్న ఇప్పటికే బ్రిటిషువారు కఠినవర్తనలను తీసికొనియుండినారని నేటి ప్రముఖపత్రిక ప్రధానవ్యాసము ధ్వనినిసగించుచున్నది. విరోధాఖండపు ప్రభుత్వములన్నియు యుద్ధమునల్ల చెబ్బు తనిగియున్నవి. కావున చైనావారితో పోరాటమునకు గడంగజాలరు. చైనావారు తమదేశమున పారాదేవరు. కావలినంత సైనికులు యుద్ధసామగ్రియున్నది. విరోధాఖండమువారికి అన్నిసామానులు సమద్రుమింప రావలయును. కాని బ్రిటిషువారికి ఇబ్బందిలేదు. భారతదేశము నుండి సేనలను సామగ్రినిపంపి సోవియటుల ఆధిక్యతను ఖీణింప చేయ యత్నించవచ్చును. చైనావారికి బ్రిటిషువారికి పోరాట మేర్పడిన భారతీయులు నోరు మానుకొని యజమానులర బ్రిటిషువారి ఆజ్ఞల ననుసరించి ప్రవర్తించవలసియుండును.

రీడింగుప్రభువుగారి ఉపన్యాసము

బ్రిటిషుఇండియను యూనియనువారు కడచిన మంగళ, వారము సెలెచోటలనందు రీడింగుప్రభు దంపతులకు విందో సగిరి. ఈసంఘమునకు రీడింగు ప్రభువుగారే అధ్యక్షులు. ప్రముఖ ఆఫ్ యిండియా పత్రికాసంపాదకులుగనున్న సర్ ఫ్రేన్స్ రీడుగారు ఆసాటిసమావేశమునకు అగ్యక్షత వహించిరి. భారత దేశమునకు ఇంగ్లండునకును అవిచ్ఛిన్నమగు సంబంధమున్నదని రీడింగుప్రభువుగారు పాటపాట పాడిరి.

ఇండోరు మహారాజుగారు

బొంబాయి భోగపు స్త్రీ మంటాజు ప్రియుడుగు ఇం డోరు మహారాజుగారు యువై పెడ్ స్టేటులో పర్యటన మొనర్చుచున్నారు. వీరివిషయమై ఎన్నియోకథలు చెప్పబడు చున్నవి. అమెరికావింతలచావును తనతో తిరుగుచున్న ఒక అమెరికా అందకత్తెను వీరు వివాహమాడెద రని ఒకపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ పిల్లతల్లి, ఈవంతి నిరాధారమైనదని పత్రికలు వ్రాసినది. మహారాజుగారి పర్యటనము విషయము తెలియగనే వారిని సందర్శింప పత్రికాప్రతినిధులందరు ఈగల వలె ముసురుకొనిరి. మంటాజుకేసువిషయమై నిజము ఎవ్వరికి తెలియదనియు, కాని వివరములనన్నిటిని ప్రకటించి మహారాజుగారు తన నిర్దోషత్వమును ప్రకటించుకొనుటకు వీలులే దనియు రాజుగారి కార్యదర్శి చికాగో ట్రిబ్యూనుపత్రికాప్రతి నిధికి చెప్పెను.

ఇది న్యాయమేనా?

స్టేటుమనుకేసు

బొంబాయి, డిసెంబరు 22:— బొంబాయి క్రాసికిలు పత్రిక నుజాను సంద్రబోను కేసులో తీర్పును గూర్చి ఇట్లు వ్రాసెను. “ఇది న్యాయమేనా? బల్లండుగారి న్యాయదృష్టి మాకాశ్చర్యము గొలుపజాలదు. అది ఒకమాదిరివట్టుమే గాన చున్నను. కాని న్యాయముమాత్రము గాదు. ఈ నాటకమున కొక గాథ నెనుకనున్నది. ఆర్థి నాన్ననంటి అన్యాయపట్టుభార మని చెప్పకతప్పదు.”

ఇండియను డెయిలీమెయిలు

“యా కేసును దాని తీర్పును పూర్తిగ చర్చించి “న్యాయసూక్తి వాగ్దానము అర్థరహితము ఎవరికిని తెలియజాలదు. వ్యాఖ్యానముయవగిన చాలవిషయములు తీర్పునందే గలవు” అని వ్రాసెను. (ప్రేమ.)

కరాచీ, డిసెంబరు 22:—సముద్రస్థానమునకు పోయి సాహుకారు గుమాస్తా యొకడు పరణించెను. శవ మొకసైనికు నకు సాయంకాలము 5-30-గంటలకు దొరకెను. ఉదయమున దహన మయ్యెను. (అ.ప్రె.)

విరోపియనుసభ్యుల పక్షపాతము

కరాచీ, డిశం 21:—కరాచీ పోర్టుట్రస్టువారు డెయిలీ పెర్మిట్రాపు పత్రికయందు ప్రకటనార్థమై సాతీన రూ 7500 ఖర్చు పెట్టుచున్నందుకు దేరియన్ ర్తక సంఘమువారు, బయర్ను పిషర్సు ఛేంబరువారు నిరసించిరి. అది వట్టిసండుగనిరి. పోర్టు ట్రస్టు నలమి విరోపియను సభ్యులు పక్షపాతముచే మచ్చిత బుద్ధి గలవారయి యిట్లుచేయు చున్నారనియు, ఇండియనుయు నకులు కాకల నకుపుట నేర్చుకొనుటకు ఒకసంవత్సరమైన అవకాశ మియ్యలేదనియు, విరోపియను సభ్యుల స్వభావమును నిందించుచు తీర్మానించిరి.

రాబడిపన్ను గూర్చి ప్రకటన

ఢిల్లీ, డిశం 21:—ప్రభుత్వప్రకటన యిట్లుగలదు:— ఇండియను రాబడిపన్ను చట్టము (1922) 42 నిబంధన ప్రకార ము రెవెన్యూ బోర్డువారి 30-10-1926 నెం 39 ప్రకటన ననుస రించి, యొకంపెనీ వాటాదారుడైనను సాలునకు మొత్తముపైన రూ 10000 పైగా డివిడెండు (లాభము) పుచ్చుకొనినచో దానిపై రాబడిపన్ను విధింపబడును. కంపెనీఅధికారి 19 ఎస్ క్షను ప్రకారము అట్టిడివిడెండు ఎవరికి చెందుచున్నదో చెల్లప నలెను. ఇప్పటికి మొత్తము కనీసపు మొత్తముగ నిర్ణయింప బడెను. ఇకముందు అనుభవమునుబట్టి మార్చవచ్చును. (అ.ప్రె.)

తిరుచనాపల్లి, డిసెంబరు 22:—ఎల్లెక్ట్రిక్ సాఫ్టుగో నాకరు యింజనక్రిందపడి గాయపడి మరణించెను. (అ.ప్రె.)

హిందూ హైస్కూలు

పూర్వవిద్యార్థిసంఘము- బందరు

బందరు హిందూహైస్కూలు పూర్వ విద్యార్థులు 9-12-26 తేదీన పాకశాలాభివనమునందు సమావేశమై పూర్వ విద్యార్థిసంఘమును పునరుద్ధరించి రెండవతరగతి కళాశాలగా అభివృద్ధిచెందబోవు తమపాఠశాలకు శక్తికలిపి ద్రవ్యసహాయము చేయ తీర్మానించిరి. సోదరపూర్వవిద్యార్థు లెల్లరు త్వరలో తమపేర్లను రిజిస్టరు చేయించుకొనుటకుగాను రుసుము 1-0-0 యావజ్జీవిత సభ్యులు కాగోరువారు ఒకేమారుగా 10-0-0, సాధారణసభ్యులుగా జేరవలసినవారు సంవత్సరమునకు 0-8-0 చందాను కార్యదర్శులకు మనియార్డరుద్వారాపంప ప్రార్థించు చున్నాము. ఇదివరలో 30 యావజ్జీవితసభ్యులను 20 సామాన్య సభ్యులను మేము జేర్చియున్నాము. అందరిని స్వయముగా కలిసికొనుట దుర్లభము గాన సంఘపునర్నిర్యాణావశ్యతను గమనించి పై పాకశాలయొక్క పూర్వవిద్యార్థులందరు తప్పక వెంటనే తమ చిరునామా విలాసములను తెలియజేయుచు రిజి స్ట్రీషను రుసుము చందాలను ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారిచేర పంప వేయవచ్చును. ధనికులైన పాకశాలాభిమానులు యావజ్జీవిత సభ్యులుగాజేరుటకై మేము హెచ్చరించుచున్నాము. సంఘసమా వేశము జనవరి 22 వ తేదీని జరుగును.

1. వెంకట రామయ్య,
 2. పి. వి. నారాయణ,
- బందరు. కార్యదర్శులు.

రాజమహేంద్రవరము

శ్రీ వీరేశలింగభవనములు శిథిలావస్థలో లేవు

వీలూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసంస్కరణ సభలో శ్రీయుత ముల్కూరి రంగయ్య చాచరిగారి స్వాగతో పన్యాసమున “శ్రీ వీరేశలింగపంతులుగారిచే గోదావరీపవిత్ర తీర్థమున నిర్మించబడిన భవనములు శిథిలావస్థయందుండ అతని చూత్య యొక పరిశపించుచున్నదోగదా” అని యనినట్లు ఆంధ్రపత్రికానుబంధము ఆ 1925 నెం ౧౦ డిశంబరునెల 1 వతేదీ బంధవారమున పత్రికలోనున్నది. శిథిలావస్థభవనము లేమి హైస్కూలు భవనము లేమి, ఆర్మీయును ప్రకాశమానములై యున్నవిగాని శిథిలావస్థలోలేవు. శ్రీ వీరేశలింగోన్నత పాత శాలలో దండలకొలిపి విద్యార్థులు ఎదుటనున్న పుష్పసారథ మందిలల్లము హాయిగా జనుపుకొనుచున్న పుష్ప స్కూలు పైసలు చాకుర జరుపు బాలికలచే శిరశాలయము దనరారుచున్న పుడు భవనములు శిథిలావస్థలో నున్నవనుటచే పంతులవారి చూత్యను బరితరింపజేసినవా రగుచున్నారు.

(పురవాసి)

విశ్రాంతిపురం తుయవోగ నివారణాశ్రమము (స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, డిశంబరు 19:—ది 1-5-1925 వ తేదీని రాజమహేంద్రవరం సమీపమున సారంగధరుని దిబ్బవద్ద స్థాపింపబడిన ఈ ఆశ్రమమునకు సహాయముకొరకు కృషిసలుపు నుద్దేశముతో 18-12-25 సాక్షులచే 4 గంటలకు రాజమండ్రి మ్యూజియములోటలో జిల్లాకలెక్టరుగా రను బ్రాకెనుగారి అగ్యక్షతలక్రింద సోకసభజరిగెను. సభకు ఈజిల్లాప్రముఖులు పలు పురు విచ్చేసిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట ఈ ఆశ్రమమును నడుపుచున్న న్యూడార్బరుగారితో సంప్రదించి ఈ ఆశ్రమము నకు సహాయముచేయుటకు ఒక తుయవోగనివారసంఘమును స్థాపించుటకు నియమములను నిర్ణయించుటకు మా-రా-రా-శ్రీ పాలకోడేటి గురుమూర్తి, పోకల గోవిందరావునాయుడు చిత్రపు వెంకటాచలం పంతులు, మేజరు ఎఫ్. జి. డి.కూజా, అవసరాల రామారావుగార్లు ఒక యువసంఘముగా సేర్పాటు చేయబడిరి. సభ ముగింపక పూర్వము బ్రాకెనుగారు ఈశ్రయ రోగ నివారణాశ్రమమై అన్నిపక్షములను జేరినవారు సమా వేశమైనందులకు తమసంతసమును దెల్పిరి.

బౌద్ధస్తూపము

గవేవరము నందిగామ తాలూకా రామిరెడ్డిపల్లి స్తూప మునుగూర్చి వ్రాసియున్నారము. పలుపురు పలుతావులనుండి అచటపోవుస్తూపములు ఇరవైపాకర్మములనుగూర్చి ప్రత్యుత్తర ముల గోరుచున్నారు. స్తూపము రామిరెడ్డిపల్లిగుట్టకు మధ్య భాగముననున్నది. ఈగుట్టకు గ్రామమునకు అరవైమైలదూరముం డును. నుట్టపై చెట్లు మరుగుచోటులులేవు గాన భయముండదు. స్తూపముగల రామిరెడ్డిపల్లి నందిగామకు ఏడుమైళ్లదూరమున గలదు. దేవవాడనుండి నందిగామకు మోటారుచార్జీ 1-12-0 లు. నందిగామనుండి స్తూపమువద్దకు ఎద్దుబండ్లలో పోవచ్చును. రెం డవమార్గము దేవవాడనుండి పై జామురెయిలు ఎక్కి మధిరలో దిగినచో అచటకి రామిరెడ్డిపల్లి ఆరుమైళ్లు. మధిరలో బాడుగ బండ్లు నిల్చును. అవికాళములనుబట్టి యేల్లోవనువచ్చినను సులభముగా స్తూపమును దర్శింపవచ్చును. రామిరెడ్డిపల్లిలో భోజనసదుపాయములు చేసికొనవచ్చును.

కేమోదీరమణ కవులు.

ఒక స్త్రీకి నలుగురు పిల్లలు పుట్టుట

ఆసంకపురం జిల్లా పెనుకొండ తాలూకా కేసాపురం గ్రామమున మహమ్మదీయ (దూడేకుల) స్త్రీగర్భమునుండి 15-12-1925 తేదీనాయంత్రం ఒకఆడశిశువు 15-12-1925 తేదీ ఉదయం ఇద్దరు ఆడశిశువులు ఒక మగశిశువు పుట్టిరి. మధ్యలో కలిగిన ఆడశిశువు లిద్దరు ఉత్తీర్ణిలోనే మృతిబొంది యుండిరి. మొదటిదాళా జరిగించిన ఆడశిశువు రెండుదినములకు మృతిబొం దెను. తల్లియు మగశిశువు నెమ్మదిగా నున్నారు. ఈసలుకురు బలమైనదేహములతో శరీరాంగములలో ఒకటియైనను లోపము లేక ఉండినారు. ఈవింతను కనుగొనుటకు అనేకజనులు వచ్చి చూచి ఆశ్చర్యపడి పోయిరి.

బీహారు మంత్రులు

పాట్నా, డిశంబరు 22:—బీహారు బిరిస్టా ప్రభుత్వపు మంత్రులు సర్ మహమ్మద్ ఫక్రుద్దీన్ బాబు గనేషదత్తు సింగు గారును నేటి యందయామన ప్రమాణముల గైకొనిరి. (అ.ప్రె.)

వ్యతాంతలేఖలు

హైదరాబాదు వార్తలు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

శాసననిర్మాణ సభ

డిసెం. 20:—ఇటీవల సీసభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీ శ్రీ ప్రభుత్వసభ్యులు డా. మహారాజా సర్ కృష్ణప్రసాదు బహదూరుగారి ధ్యక్షత వహించిరి. అధికారతరఫవల పక్షమున మిట్టరు అగ్గరు బారిష్టరు అగ్గర్లు ప్రశంసించుచు నిజారాష్ట్రమున రాజ్యాంగ సంస్కారములను ప్రవేశపెట్టు విషయమున ౬ వత్సరములకు ముందు వహింపవలెనని నిజాము ప్రభువుగారు జారీచేసిన ఫర్మానాను తర్వాత సీవిషయమున జరిగిన యత్నములను నుల్లేఖించి ఈవిషయమున నికను ప్రియ పూర్వకముగ సేమియు జరుగలేదనియు బ్రిటిషు హిందూదేశములోని శాసనసభలకు గల అధికారములన్నియు ఇచ్చటి శాసన నిర్మాణసభకును ప్రసాదించుట అవసరమని విన్నవించిరి. అధ్యక్షు లీవిషయమున సానుభూతితో నాలోచింతుమని వాగ్దాన మొనర్చిరి. ఈసంవత్సరమున (౧౩౩౬ ఫ) నిదియే మొట్టమొదట సమావేశము.

పురపాలకసంఘశాసనము

ఈశాసనముయొక్క చిత్తు పైసభలో ప్రవేశపెట్టబడి యంగీకారము పొంది ఉపసంఘమున కప్పగింపబడినది. హైదరాబాదు రాజ్యమునందు ఒకటే పురపాలక సంఘము హైదరాబాదు నగరమున కలదనియు, దానియందొకను ఎన్నికల పద్ధతి లేదనియు, సభాసదుల నియామక పద్ధతీ ఇంకను ఆములులో నున్నదనియు, పురపాలక సంఘశాసనము ఇంకను నిర్మింపబడలేదనియు తెలిసికొనదగియున్నది. ఈశాసనపు చిత్తు త్వరలో అంగీకరింపబడి ఈరాజ్యమున సానిక స్వస్థరిపాలన పద్ధతి ఆములులోనికి వచ్చు గాక.

గొప్ప ఉద్యోగములు

ఆబ్కారీశాఖ యొక్క అధ్యక్షుడు నవాబ్ లిఫ్ యార్ జంగ్ బహదూరుగారు, కరోడ్డిరి (కట్టము) కాళాధ్యక్షుడగు రాజ ఇందర్ కర్ బహదూరుగారు ఉపకారవేతనము లపై నెట్టదురనియు, హైకోర్టు న్యాయాధిపతులలో గూడ కొన్ని మార్పులు గలుగనున్నవనియు జనులు చెప్పుకొనుచున్నారు.

సికింద్రాబాదు విందు

మహారాజా సర్ కృష్ణప్రసాదు బహదూరుగారికి లభించిన శ్రీ శ్రీ గౌరవమునకుగాను వారిని హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు, బొల్తారము ప్రజలపక్షమున సభించించుటకై గొప్ప ఫలావారపు విందు గత శనివారము సాయంత్రము జరిగెను. కీ! శ్రీ! నేటు రామగోపాలుగారి పుత్రులకు నేటు లక్ష్మీనారాయణగారును ఇతర సంపన్నులును అతిథులను గౌరవించిరి.

బ్ర. శ్రీ. బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు

విఖ్యాత ఆంధ్ర విమర్శకుల బ్ర. శ్రీ. శాస్త్రిగారు గత శుక్రవారమునా డిచ్చటికి దయచేసిరి. నాంపల్లి శ్రీ అంజనేయ గ్రంథాలయమువారు శ్రీ శాస్త్రిగారి నాహ్వానించిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు శనివారమునాడు గ్రంథాలయ మందొరమున “ఆంధ్ర భాష”నుగూర్చియు ఆదివారము సాయంత్రము శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషాలయముందు “పురాణములు” అను విషయమునుగూర్చియు చునోహరముగను ప్రబోధకము గను నుపన్యసించిరి. సోమవారమునాడు మరల నాంపల్లిలో “ప్రబంధకవుల”నుగూర్చియు మంగళవారమునాడు సికింద్రాబాదునందును ఉపన్యసించుచు తెలియుచున్నది. వీరింకను ముమారు వారము దినములుండుననియు పోవునప్పుడు వరంగల్లు లోని శబ్దానుశాసనాంధ్ర గ్రంథాలయమున నుపన్యసించ శ్రీయుత టి. నరహరజులుగారినిలన నాహ్వానింపబడిరి.

రజతోత్సవము

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషాలయమువారు జనవరి మాసాంతమున రజతోత్సవము జరుపనిశ్చయించినందు ఈ సందర్భమున రజతోత్సవసంఘముక టి! ప్రకటించుచున్నది. చందాలు వివిధవిగా ననుమార్చుననియు తెలియుచున్నది. చందాలు వివిధవిగా ననుమార్చుననియు తెలియుచున్నది. చందాలు వివిధవిగా ననుమార్చుననియు తెలియుచున్నది. చందాలు వివిధవిగా ననుమార్చుననియు తెలియుచున్నది.

చుచున్నారు. ఉపసంఘమువారు చందాలకై కృషి సల్పుచున్నారు. రజతోత్సవసంఘముచే నిజారాష్ట్రములోని ఆంధ్ర గ్రంథాలయములనుగూర్చిన వివరములు ప్రకటించబడునట్లు.

ఈ యుత్సవ సందర్భమున నొకమహిళా సమావేశమును బాలబాలికల విందును జరుగనని తెలియుచున్నది.

సుజాత మాసపత్రిక

ఈపత్రికను జనవరిలో వెడలునట్లు చేయుటకై సంపాదకులగు శ్రీయుత పి.యల్. శర్మ, బి. ఏ. గారును వ్యవస్థాపకులగు శ్రీయుత బి.యల్. శర్మ బి.ఏ. గారును కృషిసల్పుచున్నారు. జనవరిలో మొదటిసంచిక వెలవడునని తెలియుచున్నది.

శ్రీ ధర్మవర వామననాయకుగారు

వీరిటీవల కొంత అస్వస్థముగ నుండిరి. ఆరోగ్యమిప్పుడు బాగుపడుచున్నది.

ఆంధ్రజాతీయ కలాశాలయందు చిత్రలేఖనము నభ్యసించుచున్న శ్రీమాన్ కే. రామాచార్యులుగారికి శ్రీధర్మవరగారి కా క్యామరానిప్పించి ప్రోత్సహింప వాగ్దానమొనర్చిరి.

శ్రీవారికుమారుడు మాంచెర్లనుండి జబ్బుచేసినందున హైదరాబాదు వచ్చియుండిరి. వీరికి యారోగ్యము లభించినది. వీరు మరల నేవాకు బోయెదరట.

చేగు

ఈసంవత్సరమివాళి ఇచ్చట చాలతక్కువగానున్నది.

నాటక కంపెనీలు

జైవాడ ఆమెవారు నాటక సంఘమువారును, తెనాలి ఫస్టుకంపెనీవారును ఇటీవల ఇచ్చట నాటకముల ప్రదర్శించుచున్నారు. సెకింద్రాబాదులో కూడ కంపెనీలవారు నాటకముల చేయుచున్నారు.

తిరుత్తన

కాలమానము

(స్వకీయవిలేఖరి)

డిసెంబరు 21:—వర్షము బొత్తుగా కురియని కారణము చే యీ తాలూకామొత్తమున ననేక గ్రామములలో వరిపైర్లు పూర్తిగా ఎండిపోయినవి.

నాలుగేండ్ల బాలికకు నిర్బంధముగ పుస్తకట్టినకేసు నగరిసమీపమునగల దామరపాకము మజరా పేరాచెడ్డి కండ్లగ్రామమునందలి పెల్లారి మునుస్వామిచెడ్డికుమార్తె నాలుగేండ్లబాలికను, దొంగతనముగాగొంపోయి అరక్కోణముయిలాకా మురంగిగ్రామమున, సదరు పేరాచెడ్డికండ్లగ్రామపులగు పెల్లారు మునిక్యష్టారెడ్డి దువ్వూరు కృష్ణమ్మయను నిరువురుగలసి 35 సంవత్సర వయసు యీడుగల పోచారెడ్డి గోపాలుచెడ్డి (పేరాచెడ్డికండ్లగ్రామ)కి దొంగతనముగా భార్యగా జేయదలచి నిర్బంధముగ పుస్తకట్టినందున, బాలికతండ్రి తదితరబంధువుల ఫిర్యాదుపై, అరక్కోణము పోలీసువారు, పై మువ్వూరు దోషులను, పెండ్లికుమారుని సహా అరెస్టు గావించి అరక్కోణము తాలూకాసబ్ జైలునందుంచుచున్నారనియు, తాలూకాసబ్ జైల్రీజువారు కేసును విచారించుచున్నారనియు, మొదటిదినముననే కోర్టువారి సమ్ముఖంబున బాలికమెడలోని నిర్బంధపు దొంగపుస్తక ద్రెంపివేయబడినదనియు, లోగడ యీపత్రికయందు ప్రకటించియుంటిని. ఆకేసు తాలూకా మేజిస్ట్రేటువారు పూర్తిగా విచారించి, నార్తార్కాడు పెమ్మన్నకోర్టునకు కేసును కమిటుచేసినారు. నార్తార్కాడుజిల్లా పెమ్మన్న జడ్జిగారు మిస్టర్ ఎ.జె.కింగ్ జి.సి.ఎస్.గారు కేసును యీనెల 11-వ తేది మొదలు 18-వ తేదివరకు విచారించి, నలుగురు అస్సెసరుల ఏకాభిప్రాయముతో పూర్తిగా గురికొని పెండ్లికొమారుడును పోచారెడ్డి గోపాలుచెడ్డికి రెండుసంవత్సరములును పెండ్లికి ప్రోత్సహకర్తలగు పెల్లారు మునిక్యష్టారెడ్డి (పెండ్లికుమారుని మేనమామ)కు రెండుసంవత్సరములును, దువ్వూరు కృష్ణమ్మ (పెండ్లికుమారుని పినతల్లి)కి ఒకసంవత్సరమును, కఠినశిక్షను జడ్జిగారు విధించినారు. తీర్పు 13-12-25 తేది జరిగినది. దోషులు పెంటనే బండ్లకొర్రులై నార్తార్కాడు (నెల్లూరు) జైలునుందు శిక్షపడిరి. బాలికకా పెండ్లి శాస్త్రీయముగా జరిగినదిగాదనియు తీర్మానింపబడెను. ఫిర్యాదులయొక్కయు దోషులయొక్కయు గ్రామము చిత్తూరుజిల్లాకు చేరినదనను సేరము నార్తార్కాడు జిల్లాలో జరిగినదగుటచే విచారణ నార్తార్కాడున జరిగినది.

కొత్తపట్టణము (గుంటూరుజిల్లా)

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలుపు-ప్రజలకష్టములు

డిసెం. 18:—మా గ్రామమునందు గత 2 మాసముల నుండియు కర్షకులు వర్షమునకు వేచియుండి యాశాభంగమైరి. చెంగటనుండు గ్రామప్రజలగు బీదలు మిక్కిలి కష్టపడుచున్నారు. ఒంగోలు తాలూకాయందంతటను మెట్టపైర్లు నశించినవి. ఈవిషయమై మామండలశాసనసభ్యులలో నొకరగు శ్రీయుత పి. అంజనేయులుగారు, మాతాలూకాకలుపునుగూర్చి వ్రాసియేయున్నారు. కొత్తపట్టణపు బీదలై తులందరు పంటలు నశించినవనియు, పన్ను కట్టలేమనియు అర్జీలు పంపుకొన్నారు.

దొంగభయము తీవ్రమగుట

ఒంగోలునుండి కొత్తపట్టణమునకు బోవుమార్గములో మిక్కిలి దొంగభయముగనున్నది. పోలీసువారు తనచర్య తీసుకొనెదరుగాక!

గుంటూరు మండలం

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రాశసరు సారథిగారు

ప్రాశసరు సారథిగారు సుప్రసిద్ధులు. వీరికి మూడు 15 వత్సరములక్రిందట కండ్లు పోయినవి. బి. ఏ. యల్. టి. పరీక్షయందు కృతార్థులై దొడ్డంపేట హైస్కూలులో ప్రధానోపాధ్యాయులుగ పనిచేసియుండిరి. వీరంపులై నదిపర్యంతము అంధకార పీడితులగు సోదర గ్రుడ్డివారలకు సేవజేయ మొదలిడిరి. దృష్టి తగ్గుచిన్నములు గనబడుటతోడనే వీరు కొన్ని యపూర్వశక్తుల సంపాదించగలిగిరి.

వీరు జగన్నాథములో యచట పెద్దల సహాయముచే గ్రుడ్డివారికి విద్యాశాలలు మున్నగునవి స్థాపించియుండి ఆంధ్రుల యువయౌవనార్థము విశాఖపట్టణమున యట్టిపనతుల గ్రుడ్డివారి కేర్పాటుజేయుటకై పర్యటన మొనర్చుచున్నారు. ఇటీవల మానగరమున వారి యసమాన బుద్ధివైభవముల ప్రదర్శించి వస్త్రై కెక్కిరి. 40 స్థానములవరకు అంకెల నొక్కమారు జెప్పిన తిరిగి జెప్పుదురు. కోట్లకుపైగా పాచ్చవేతురు. ఒక్కమారు జెప్పుటచేతనే గ్రహించి జబాబు జెప్పగలరు. కవిత్యజ జెప్పెదరు.

* * *

నీ|| కొండపి డనుసీమ నండయై చెలరేగు

దండుబాట సమీప మండలంబు

నారసింహుడెపుడు బారజూచెడు నట్టి

మంగళగిరి క్రింద మండలంబు

అమరావతీపురి కనలి దూరంబున

మంజులగతి గ్రాలు మండలంబు

గుండంబులను గల్లు కొండలెలంబుల

గండుతాపసు లండు మండలంబు

తే గీ|| మండి తోజ్వల దండ కమండలంబు

రెండమావులం చల బ్రహ్మమండలంబు

చెండుగను గన్న మస్తాను మండపంపు

పండువుల నొప్పు గుంటూరు మండలంబు||

ఉ|| పంచమవేదమై దనరు భారత మార్గమునన్ రచించియూ యంచిత పంచపాండవ కథైకసుధారసమున్ బుధాళికర్పించి త్రింగపుంగళి వర్యాలు కొజ్జను తిక్కయాజిజన్మించిన పుణ్యధూమికద మేదిని గుంటూరు మండలంబహ||

ఉచితము

భిలాపతుడరిత్ర:— ఇయ్యది మహమ్మదీయ మతాచార్యుడగు మహమ్మదుపై గంబరబీవితమును ఆదినుండియు నేటివరకు కాలానుసరణమున వచ్చు భిలాపతుడరిత్రను బోధించు గ్రంథము జనాభ ఉమర్ అలీషాకవిగారు చక్కచెప్పితికను వ్రాసియున్నారు. ఉచితముగ నొసగుటకు కొన్నిప్రతులు మాత్రమే ప్రశ్నకింపబడినవి. వలయువారు క్రింది చిరునామకు రెండుఅణల తపాలబిళ్లల నంపినచ బడయగలరు.

నన్నివీసు సత్యకేళవరావు,

మొయిన్ కోడ్లు, విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రంథాలయము హాసభ-ఏలూరు

నాళము కృష్ణారావుగారి అభ్యుత్థకోపన్యాసము.

(గతనెల 30 వ తేది ఏలూరులో జరిగెను.)

ఆంధ్రమహాజనులారా !

విద్యాధిక్యమునం దేమి బుద్ధిభవమునం దేమి నాకంఠే సమర్థత లనేకు లుండఁగా, అల్పజ్ఞానము నా కీయధ్యక్ష పదవి నొసంగిగౌరవించుటకు కారణము నే నూహింపఁజాలకు న్నాఁడను. ఆంధ్రదేశమున కెల్ల నాదర్శప్రాయముగనున్న శ్రీ గౌతమి గ్రంథాలయమునకు నే నేదియో నేవ గావించితి నని యెంచి నన్నిట్లు గౌరవించియుండు రని భావించెదను. అవిధ మునఁ జూచినను మీరు పారవశితి రనియే నాయభిప్రాయము. ఆ గ్రంథాలయమునకు నాకన్న పెక్కుమడులయు నేవ గావించినవారనేకు లుండఁగా, నన్నే మీరు గౌరవించుటకు కారణము గానరాదు. అయినను, తెలుగుభాషకు తొలిదివాణమైన నన్నయభట్టారకుని ఆదికావ్యసృష్టికి నిలయమై, రాజనరేంద్రుని ఆస్థానముండవలె, ఎట్టిమందబుద్ధి నేని నొక్క గ్రంథానుసారము గ్రోలినంతన అనర్హమైన కవిత్వార్ధార నలవడఁజేయు చల్లని గోదావరీమల్లి ప్రవహించు మారాజుమహేంద్రవరమును, అందరి గౌతమిగ్రంథాలయమును పురస్కరించుకొని మీరు నా కొసంగినగౌరవమును తిరస్కరింపఁజాలక నేను మీయాహ్వానమున కంగీకరింపవలసినవాడ నైతిని. మాపురవరమున మా గ్రంథాలయము గౌరవింపబడుట కిదియే మొదటిసారి కాదు. మా గ్రంథాలయమునకు పెక్కునర్తనములు అభ్యుత్థత వహించిన శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు పెక్కుసార్లు ఈపదవి నధిష్టించియున్నారు. మా గ్రంథాలయమునకు పెక్కునర్తనములు కార్యదర్శిగనున్న శ్రీ కొరకొండ లింగమూర్తిగారు మొన్న సీతానగరమున జరిగిన గ్రంథాలయసభకు అగ్రాసనాధిపతిగ గౌరవింపబడినారు. ఇప్పుడు నావంతు వచ్చినది. కావున నాయందలియనుగ్రహముచే మీరు నా కొసంగినగౌరవ పదవిని అత్యంతకృతజ్ఞతతో స్వీకరించుచున్నాఁడను. నాసాహసమునకు మన్నించి మీర లెల్లరు తోడ్పడి నాచే నీమహాకార్యమును జయప్రథముగ నిర్వహింపఁ జేసెదరు గాక యని సవినయముగ ప్రార్థించుచున్నాఁడను.

ఏలూరుచరిత్రము

ఏలూరుపట్టణము మిక్కిలి పురాతనమైనది. క్రీస్తునకుఁ బూర్వము రెండుశతాబ్దాలనుండి పర్షియనుండి యాంధ్రసామ్రాజ్యము మూడవశతాబ్దమునకు విచ్చిన్నమైనపుడు కృష్ణానది కుత్తరభాగము “ఇత్తూరులు, బృహత్పలాయనులు, సాలంకాయనులు అనువంశీనామముల గల మహారాజులకు స్వాధీనమయ్యెను. కృష్ణానదికి దక్షిణపార్శ్వము పల్లవరాజుల స్వాధీనమయ్యెను. అందు కృష్ణాగోదావరీనదుల మధ్యప్రదేశము వేంగీమండలమునకేరఁ బరగి సాలంకాయనమహారాజులచే నైవవ శతాబ్దమునకును పరిపాలింపఁబడియెను. ఆకాలమున వారిచే నిర్మింపఁబడిన వేంగీపురము వారికి రాజధానిగనుండి విశేష విఖ్యాతి గాంచినది. ఆనగరచిహ్నములు నేటికి నిచ్చట కనతి దూరముననున్న పెదవేగి, చినవేగి, రెండులూరు గ్రామములందును, ఈపట్టణమునందును గానంబడుచునే యున్నవి. సాలంకాయనరాజుల కిలవేల్పుని వారిశాసనములలో వక్కాణింపఁబడిన చిత్రరథస్వామియాలయ మిప్పటికిని చిన్నవేగితో శిథిలావస్థయందున్నది. ఈరాజులు బ్రాహ్మణమతావలంబకు లయినను వీరిరాజ్యమునందు శౌదశ్యై నమతములు గూడ వర్ధిల్లినటుల చిహ్నములు గాన్పించుచున్నవి. ఆకాలమున నీవేంగీపురమున విద్యావీర మొకటి యుండెను. మఱియు నాకాలమున తర్కశాస్త్రవేత్తల శైల్యురను తనప్రతిభావిశేషముచే గడగడలాడించిన శౌదశ్యుర దిక్పాగాచార్యుఁ డావీరమునకు ప్రధానాచార్యుఁడుగా నుండెను. సాలంకాయనలకుఁ బిమ్మట విష్ణుకుండిన రాజులు క్రీస్తునకుఁ దరువాత ౬౦౦ వఱకు నీవేంగీమండలమును బరిపాలించిరి. అటుపిమ్మట నీదేశము చాళుక్యరాజులవశమై ౬ శతాబ్దాలకాల ముచ్చిన్నముగా వర్ధిల్లెను. కుబ్జవిష్ణువర్ధనుని కుమారుడగు జయసింహుఁడు వేంగీపురము రాజధానిగఁబరిపాలించు కాలమున చినాయాత్రికుఁడగు చామత్సాంగు ఈదేశమును జూడవచ్చి దీని నంద్రమండల మని వ్యవహరించి యిందు ౬౦ శాతవిహారములును, 3౦ హిందూదేవాలయములును, కొద్ది సంఖ్య గలవి శైవాలయములును గలవనియు, 3౦౦౦ శౌదశ్యభిక్షువులు గలవనియు తనగ్రంథమున వక్కాణించి యున్నాడు. దండిమహాకవి తనదశకుమారచరిత్రమునందు జయసింహుని ఆంధ్రసామ్రాజ్యమును, వేంగీనగరమును ఆంధ్రనగర మనియు వక్కాణించుటయ కాక దీనికి సమాపమున నున్న కొల్లేలునరగును గూడ వర్ధించియున్నాడు. అటుతరువాత వేంగీనగరము రాష్ట్రకూటులవలన దగ్గము గావించబడినపుడు కొంతకాలము విజయవాటికను చాళుక్యులు రాజధానిగఁజేసికొనిరి. అంతవఱకు దేశచరిత్రమున నేలూరునకుఁ బ్రత్యేకచరిత్రము గాని పించదు. కాని యెనిమిదవ శతాబ్దమున యీపట్టణము ‘కొలను’ అనునామముతో నొప్పుచు మహామండలేశ్వరులకు నిలయమై యున్నట్లు శాసననిదర్శనములు గనుపట్టుచున్నవి. పూర్వ

శాసనములలోను, ప్రాచీనాంధ్రవాఙ్మయములో ఈపురము కొలనుపురము, సారసిపురము, కమలాకరపురము, అని వ్యవహరింపబడుచువచ్చినది గాని మఱియొక నామముతో వ్యవహరింపఁబడియుండలేదు. ఏలూరు, హేలాపురము, అనునవి నవీనములు. రాజరాజనరేంద్రుని పెదతాత యగు అమృరాజు విజయాదిత్యునకు మామయగునపుడతామడను వానిశ్వేచ్ఛపుత్రుఁడగు గండనారాయణుడును కొలనుపురమున కధీశ్వరు లయిన మహాద్వ్యంకు లని అమృరాజు విజయాదిత్యునిదాయాది యగు బాదవమహారాజుయొక్క వెలనాటిలోని యాటంబాకాశసనమునబట్టి తెలియుచున్నది. ఇంతయ కాదు. చాళుక్యవంశ చక్రవర్తులకుఁ బ్రతినిధుగా వెలనాటివంశరాజు లాంధ్రభూతలము నేలనపు డీమండలమును తెలుగునాయకు లీకొలనుపురమును రాజధానిగాఁ జేసికొని పరిపాలించిరి. వారిలో ముఖ్యుఁడయిన మహామండిలిక కేశవదేవనాయకుఁడు పండ్లండవశతాబ్దిలోఁ బరిపాలనను నేయుచు దేవాలయమునకుఁ గొన్నిదానశాసనములు వ్రాయించెను. వీనిలో నీపట్టణము కొలనుపురమనియే వ్రాయఁబడియుండెను. తరువాత నీయాంధ్రదేశమంతయుఁ గాకతీయచక్రవర్తులక సామ్రాజ్యమునఁ జేర్చఁబడినపు డియ్యది యొక్కవ ప్రఖ్యాతిగాంచెను. అప్పుడును కొలనుపురమనియే వ్యవహరింపఁబడినది. రుద్రమదేవచక్రవర్తిని ప్రతాపరుద్రచక్రవర్తి కాలమున కొలనుపురమును రాజధానిగఁ జేసికొని సామ్రాజ్యాధిపతుల ప్రతినిధులుగా నుండి ఏకశిలానగరము మొదలుకొని సింహచలపర్వతముగల దేశమును బరిపాలించినవారు ఇందులారి ప్రతాపరుద్రదేవుఁడును వానితమ్ముఁడగు అన్నమదేవుఁడు నని ‘ఇందులారివారి వంశావళి’ అను గ్రంథమునందు విస్తృతముగాఁ దెలుపఁబడినది.

క. ఘనుఁ డిందులారి యన్నయ
జనకాగ్రుహపుత్రుఁ డమలచారిత్రుం డిః
పునఁ గొలనిరుద్రదేవుని
యనుపమగుణముల నుతింప నక్క జము మహిన్.

కాకతీయులకుఁ బిమ్మట నీపురము రెడ్డిరాజులపరిపాలనముక్రిందకు వచ్చెను. వారు ౧౭౫౦ సంవత్సరమునఱకును బరిపాలించిరి. తరువాత నీదేశము కటకపురాధీశ్వరు లయిన గజపతులకును, పిమ్మట విజయనగరాధీశ్వరు డయిన కృష్ణదేవరాయల ప్రభుత్వముక్రిందికి వచ్చెను. ౧౫౫౬ వ సంవత్సరమున గోలకొండవంశ బయన యిబ్రహీమ్ కుతుబ్షా జయించి తన రాజ్యములోఁ గలుపుకొనియెను. అప్పు డాతఁ డీదేశమును శ్రీ కాకుళము, రాజమహేంద్రవరము, ఏలూరు, కొండవల్లి, కొండవీడు ననునైదుసర్కారులుగ నేర్పఱచెను. విదుసర్కారులకు నైదుగరు సుబాదారులను నియమించిరి. అప్పటినుండి కొలనుపుర మునది పోయి ఏలూ రనునామము బాహుళ్యముగా వ్యవహరింపబడుచున్నది.

పూర్వకాలమున ఏలూరుపట్టణ మెంతయున్నదశలో నుండెనో నేడును సర్వవిధముల నట్లే విరాజిల్లుచున్నది. జాతీయోద్యమములయందు ఏలూరు ముందంజవేయుచున్న దనుటకు ఇచ్చట ప్రభవించిన జాతీయవిద్యావీరమే సాక్షిభూతము. ఈపురవరము పరిశ్రమముల కాలవాల మనుటకు ఖండారతరవాసులచే సహితము కొనియాడఁబడుచుండిన రత్నకంబళము ప్రబలినిదర్శనము. మఱియు నీపురము రాజకీయతత్వవేత్తల రంగస్థల మనుటకు ఇచ్చట నుండిన శ్రీ గజనల్లి రామచంద్రరావు, దండు నారాయణరాజుగార్లు మున్నగువారే తార్కాణము. ఈపురము ఖ్యాతికెక్కిన వాతలకుఁ జేయూతయై విలసిల్లుచున్న దనుటకు శ్రీ మోలేపాడరులే యుదాహరణము. ఈపురము కవిప్రకాండలకు కాణానియై తనరారుచున్న దనుటకు శ్రీరాజా మంత్రిప్రగడ భుజంగరావుగారును, కలవలపిల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు, మున్నగు లిక్ష్మీనరసింహేశ్వరుల మున్నగువారే సాక్షులు. మఱియు నీపురము నర్తకలక్ష్మి కాశ్రయమై శ్రీమంతులకు లీలానికేతనమై దేశాభ్యుదయనూచకములగు మహాద్వ్యమలకు శేషగంగయై యలరారుచున్నది. వేయేల ఇచ్చటి యువజనగ్రంథాలయము, కృష్ణజాటుపరిశ్రమాగారము సాట్వకళాపోషకము లయిన నాటకకాల లీనగర ప్రాశస్త్యమును పురవాసుల లలితకళాభిమానమును నాగరికతనువేనోళ్ల జాటుచున్నవి.

అట్టి యీయేలూరుపట్టణమున నేఁ డభిలాంధ్రగ్రంథాలయసభ జరుగుట శుభమావక మని నేతె చెప్ప నక్కజలేదు.

గ్రంథాలయోద్యమచరిత్రము

గ్రంథాలయోద్యమప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి తెలిసికొనుట కాయుద్యమచరిత్రమును కొంత స్మరింపవలసియున్నది. ఆంధ్రదేశములోని గ్రంథాలయోద్యమము రాజమహేంద్రవరమున 1899 సం॥ రమున వీరేశలింగ పుస్తకభాండాగారమును సాపించిననాటినుండియు నిరమించుగ నారంభించినట్లు చెప్పవచ్చును. అంతకుపూర్వము దేశములో గ్రంథాలయములు లేనవిరాదు. గ్రంథాలయములపాపన మొకయుద్యమముగా మాత్ర

మంతకుపూర్వము లేకుండె నని యనవచ్చును. ఈగ్రంథాలయసాపనమునుగూర్చియు, తద్గ్రంథాలయకార్యదర్శులు చూపినయోత్సాహమునుగూర్చియు వెల్లడియైనకొలదిని ఆంధ్రదేశమునం దెల్లయెడల నచ్చటచ్చట చిన్నచిన్నగ్రంథాలయములు బయలుదేరినవి. గ్రంథాలయములను నడపవలసిన విధానము గుఱించియు అవి చేయవలసినపనులనుగుఱించియు నాంగ్ల భాషలోచింపసాగిరి. 1911-వ సం॥ రమున బెజనాడలోని శ్రీరామ మోహనపుస్తకభాండాగారము సాపించబడెను. 1914 సం॥ రమునకు ఆంధ్రదేశమున 180 గ్రంథాలయములు సాపించబడెను. ఆసంవత్సరముననే అభిలాంధ్రదేశగ్రంథాలయసభ బెజనాడలో జరిగెను. అం దనేకులకు గ్రంథాలయోద్యమముపట్ల గాఢముగ నుత్సాహము జనించెను. ఆసంవత్సరమున మఱి ముప్పదిగ్రంథాలయములు పాడయ్యెనని.

రెండవసభ 1915 సం॥ రమున ప్రస్తుతము మనప్రధానమంత్రి లగు పానగల్లురాజువారి యాజమాన్యమున రాజమహేంద్రవరమున జరిగెను. ఈసభ యనేకవిధముల ముఖ్యమయినది. ఇంతకుపూర్వ ముత్సాహపూరితులగు సామాన్యయువకులచేతనిర్వహింపఁబడుచుండినగ్రంథాలయోద్యమముపట్టి నుండియు పెద్దలస్త్రీల్లోనికి వచ్చినది. తక్కిన రాజకీయ, సాంఘికాది ఉద్యమములవలె గ్రంథాలయోద్యమమును నతిముఖ్యమని నాయకులమనస్సుల కెక్కినది. హానరబిల్ రామారాయణింగారే గాక, డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు, పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారు మున్నగువ్రముఖు లీసభయందు పాల్గొనుటయే యందుకు నిదర్శనము. ఇందు చేయబడిన తీర్మానము లతిముఖ్యమై యుండెను. తీర్మానములకుం బై నాసభయం దేర్పడిన ఆంధ్రదేశగ్రంథాంధాగారసంఘసభ్యులన్నియు మఱింత ముఖ్యమైన దయ్యెను. ఆసభ్యులలో నించుమించందఱును గౌరవోద్ద్యోగములకు పెనంబులాడువారు గాక ఉద్యమాభివృద్ధికోశకు బంధకంజులై యుండిరి. వారు సభ్యులయినతరువాత వా రొనర్చినసేవ యవితమై యుండెను. అట్టివారిలో నూరి నరసింహశాస్త్రిగారును వారిసహచరు లగు అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారును ముఖ్యులు. వీరిప్రయత్న ఫలవలన నీయుద్యమ మాంధ్రదేశమం దంతటను వ్యాపించినది. ఇప్పటికిని గ్రంథాలయోద్యమ మాంధ్రదేశమున సాగుచుండుటకు వీరియోత్సాహతీయమే కారణ మని చెప్పవచ్చును.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమము వేర్లుపాటి నిలిచియున్నదనుటకు ఛత్రపురము, బరంపురము, బారున, విశాఖపట్టణము, పితాపురము కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము, ఏలూరు, బెజవాడ, గంటూరు, నెల్లూరు, సికింద్రాబాదు, హైద్రాబాదు మున్నగుపట్టణములందు గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులు నిరంతరకృషిచేలిపీ ధీరముగ నిలిపినగ్రంథాలయములే సాక్షులు. ఈగ్రంథాలయోద్యమముందు పనిచేసినవారిలో వెలిచింద శ్రీనివాసరావుగారు, కొడాలి శివరామకృష్ణారావుగారు, వేమూరురాంజీరావుగారు, డెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, చట్టి నరసింహారావుగారు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, కప్పా శ్రీరామేశ్వరగారు, మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు, తిత్తి బలరామయ్యగారు, మాడపాటి హనుమంతరావుగారు, అన్నకి సత్యనారాయణేశ్వరగారు, యాతగిరి లక్ష్మీవేంకటరమణరావుగారు మున్నగువారెంతో చిరస్మరణీయులగు నుండుగలరు.

మూడవసభ 1916 సం॥రమున నెల్లూరులో జరిగినది. 1915 సం॥రమున 289 గ్రంథాలయము లాంధ్రదేశమునందు సాగుచుండెను. జిల్లాబోర్డులవారును, మ్యానిసిపాలిటీవారును గ్రంథాలయములకు విరాళముల నిచ్చుచుండుట తమ విధ్యుక్తధర్మ మగుటను గుర్తించసాగిరి. కొన్ని జిల్లా గ్రంథాలయసంఘములు సాపితము లయ్యెను. ఆంధ్రదేశభాండాగారసంఘకార్యదర్శులు పలుతావులకేని యోత్సాహమును బురికొల్పి క్రొత్తగ్రంథాలయములను సాపించచేసిరి. కార్యదర్శులు బరోడా రాజ్యమునకు యాత్రోహించి, అచ్చటిగ్రంథాలయోద్యమవిషయములను పరిశీలించి, యందలి మంచి యంశములను ఆంధ్రదేశమునందు ప్రవేశపెట్టఁ బ్రయత్నించిరి. మఱుపటినవత్సరమున అనఁగా 1917 సం॥రమున బారునలో చతురాంధ్రగ్రంథాలయమహాసభ జరిగినది. ఆసభకు నేడు మనరాష్ట్రమునకు విద్యామంత్రిగా నున్న పాల్వోగా రాహ్వనసంఘాధ్యక్షులుగా నుండిరి. వారి అభ్యుత్థకోపన్యాసములోని యొకవిషయమును మనము ఈ సందర్భమున గమనింపవలసియున్నది. “గ్రంథాలయమునల సామాన్యప్రజలలో విద్యావ్యాప్తియైన నాగరికతయొగలుగుటయే గాక పత్రికాపఠనమునల ప్రాపంచికజ్ఞానమును, పూర్వకవిప్రణీతగ్రంథపఠనమునల వారి యున్నతభావనాగ్రహణమును, అన్యదేశచారిత్రపఠనమునల మనోవికాసమును తప్పక కలుగును. ధనికులును, పట్టణవాస్తవ్యులును అగు కొందరికి ప్రస్తుత మున్న పాఠశాలవలన ఒకనేరే సాగ్యమైనను, అక్షా నాంకారమున మునిగియున్న యొక్కనవంత్రిపదలగు సామాన్యప్రజలు కిది పనికిరావు. వారికి ఉచితగ్రంథాలయములవసరములు” అని నెలవిచ్చిరి. ఈ యభిప్రాయము వారికొదయనిశ్చయమువలనఁ గొనినవో, తాత్కాలికోత్సాహమువలనఁ గలిగినదోగాని, వారు విద్యాంగమంత్రి యయినతరువాతమాత్రమిమముంతయుఁ గార్యరూపము దాల్చినది కాదు. వీరికి తమ యభిప్రాయమందు తమకైనను విశ్వాసముండినవో మంత్రిపదవియందుండిన యాటుసంవత్సరములలోను ఎన్నియో గ్రామములందు ఉచితగ్రంథాలయముల నేర్పఱుచుటకు తగినయవకాశము

లుండెను. కాని ఈయనకాశమును వీ రినుమతయు నుపయోగపడుచున్నది.

ఇట్లు ద్వితీయగ్రంథాలయమునకు కథ్యక్షులుగానుండి పంపగ్రహణములను పాపగల్గురావారను "గ్రంథాలయోద్యమము ప్రజ్వలించునట్లు మననచేయుట సమర్థమే. ఆంధ్రులలో ప్రభుత్వము భవిష్యత్తు ననేకులుగలరు... అట్లే ప్రజ్వలించునట్లు చేయుట సమర్థమే. సర్వేత్తులగు గ్రంథాలయప్రయత్నములను సఫలము చేయుట గాని ఒకరి చేతిలోను మాత్రము కోరి గోడ మీదిపై వాలుముగ నుంచుకొని. తాము ప్రధానమంత్రి లయి విద్యాంగమంత్రికి సలహా ఇయ్యగలవారయ్యుండి, గ్రంథాలయోద్యమమును కించుకయు సహాయముచేయజాలకపోయిరి. ఈ విషయమై మున్నందు ప్రసంగించెదను. కాని యీ పెద్దలు చేయజాలనిగొప్పకార్యములను శ్రీవాణి వారు తమకేక్రికొనిది కొంతమేర నను చేయగలిగిరి. గ్రంథాలయోద్యమమునకు శ్రీవాణి వారు చేసిన భూమిదానము ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమచరిత్రమునందు చిరస్మృత్యుగా నుండగలదు. ఇప్పటితో నీ యుద్యమమున నుపసంహరణ మయినది. ప్రతిమండలము నందును మండలగ్రంథాలయము లేర్పాటుయినది. మండలగ్రంథాలయములకంటె, తాలూకాగ్రంథాలయములు లేవనవి. గంచారగ్రంథాలయములు బయలుదేరినవి. మాజీమంత్రివల సాహాయ్యము నుపయోగించు కొని యిప్పుడు ఉద్యమాభిమానులు పట్టణముల తొలుగు నున్న గ్రంథాలయములను స్థాపించుచు వచ్చిరి. భార్య మేనుద్యమములోన గృహస్థులపంతులలోనో కాలము గడపుచున్న గ్రంథాలయములకు స్వంతభవనములు నిర్మింపబడినవి. దేశాలయములందు గ్రంథాలయము లేర్పాటుపడెడి యుద్యమమున కార్థాత్మిత్వద్వై కల్పింపబడినది. జిల్లాబోర్డుల వారును పురపాలకసంఘములవారును గ్రంథాలయముల కింకను వివిధ విరాళముల నొసంగుచువచ్చిరి. అప్పుడు జరుగచుండిన యుద్యమమునందు పాల్గొనుచున్న ఆంధ్రమైకుల యుపయోగార్థము 400 ఆంధ్రగ్రంథములును 8000 ఆంధ్రపత్రికలును పంపబడినవి. ఈ ఉద్యమవాక్కికి ఆనాడు శ్రీ మూలసరింపకాపురముగాను హిందూపత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసముల వలన ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమును గుఱించి అందేతరమండలములవారు తెలిసికొని తమమండలములందును నీయుద్యమమును నెలకొల్పగలరున్నట్లు తెలిసి.

ఇంతవరకెరియించుటచే విశాఖపట్టణమున 1918 సం॥ రమున జరిగిన యొకవసభ యత్తుత్సాహభరితమై యుండెను. ఈసభయందు ఓడిపోయిన ఒకతిర్వాగమును గుఱించి మాత్రమిప్పుడు ప్రస్తావించెదను: "ఆంధ్రమహాజనసభతో బాటుగ ఈ గ్రంథాలయసభను ఆంధ్రమహాజనసభ జరుగు ప్రదేశములందు ప్రతిసంవత్సరము జరుగవలెనని, ఆసభవారు చేసిన తీర్మానమును ఈసభవారు అంగీకరించుచున్నారు." అనుకోతిర్వాగము సభయెదుట రాగా, దానికి అనుకూలముగా 19 గురునవ్యతేదీకముగా 171 మందియు వోట్లు నిచ్చిరి. కాని యీనూచన తరువాత సభలయం దనుసరింపబడకుండెను. పూర్వమున లేనే ఇతరరాజకీయసభలతోనే గ్రంథాలయసభయు సాగుచున్నది. ఆసంవత్సరమున గ్రంథాలయోద్యమమునకు క్రొత్తలు ము వచ్చినవి. పిశాచురమునందు ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి పక్షమున నిర్వహణగ్రంథాలయమును స్థాపించుటయే దీనికి తార్కాణము. ఇందుబయలుపై కృషి సాగిన శ్రీ చెలికాని లచ్చారావుగారును, నంగూరు సుబ్బారావుగారును కీర్తికేళులగుట గ్రంథాలయోద్యమమునకు గొప్పకొంత యని చెప్పక తప్పదు. బాలభట్టోద్యమము

1917-18 సం॥రములలో గ్రంథాలయోద్యమపక్షమున నూతనోద్యమ మొకటి బయలుదేరినది. అదియే బాలభట్టోద్యమము. గ్రంథాలయములు పుస్తకముల దుకాణములు గా వని యు గ్రామమున కంతకును ఉపకరింపఁ దగినట్టి సాంఘికస్థానము లనియు, సంఘసేవ చేయుటకు గ్రంథాలయములు తోడ్పడవలె ననియు, ఆసంఘసేవను ఎక్కువశ్రద్ధతోడను, ఎక్కువసమర్థతతోడను నిర్వహించుటకు బాలభట్టోద్యమము ముఖ్యంగముగా నుండగల దనియు సదభిప్రాయముతో నిది ప్రారంభింపబడినది. ఈయుద్యమమువలన ఆంధ్రదేశమున నప్పటి కొకవిప్లవముగ మేలు కలిగిన దని చెప్పకతప్పదు. గోదావరీపుష్కరసమయమున నీబాలభట్టలు యాత్రికుల కొనసరించినసేవ యనల్లము. అయినను గ్రంథాలయోద్యమమును బాలభట్టోద్యమమును ప్రత్యేకముగా నుండుట రెండుఉద్యమములను క్రేయస్కరముగా నుండునని ఆనాడు తలచియుంటిని. ఇప్పటికిని నా కాయభిప్రాయము మాత్రమే. బాలభట్టోద్యమమునందు గ్రంథాలయోద్యమము వెనుక విడిచిన దనియు, బాలభట్టోద్యమము కొంతకాలమునకు వెనుకకు జరుగగా, తిరిగి గ్రంథాలయోద్యమ మధిస్థుని నొందుటకు తగినయత్నము చేసెమునందు పొడవూపలే దనియు నేను తలచుచున్నాను. గ్రంథాలయోద్యమము పక్షమున నిరంతర్యము సాగియుండిన అయ్యగి వెంకటరమణయ్యపంతులుగారే ఆంధ్రరాష్ట్రీయప్రధానమైనాధ్యక్షులుగా నుండి పనిచేయుటవలన బాలభట్టోద్యమమునకు తాత్కాలికాభివృద్ధి గలిగింపఁగలిగిరి. కాని, గ్రంథాలయోద్యమమును కొంతకాలము విస్మరించినది చెప్పిన నన్ను ఊహించెదరు గాక!

1919 వ సంవత్సరమున ఆంధ్రగ్రంథాలయసభ చెన్నపట్టణమున గూడినది. ఇందు బాలభట్టోద్యమ మెక్కువప్రాముఖ్యములతో వచ్చినది. కాని అధ్యక్షుల యుపన్యాసమునందు గ్రంథాలయోద్యమవాక్కికి మలయుసాధనములు చక్కగ నిరూపింపబడినవి. అట్టి సాధనములలో (1) గ్రామములయందలి ధర్మాదాయములలో నుండి వచ్చు ఆస్తులలో కొంతభాగము నీ యుద్యమమున కుపయోగించుట (2) ఆయావృత్తుల నవలంబించు వర్తకులు మొదలగువా రేవలనకొనుచుండు ధర్మనిధులయందుండి కొంతభగమును వినియోగించుట (3) సహకారసంఘముల వారి అఖిల జనోపకారకనిధినుండి కొంతసామ్యము వినియోగించుట (4) కొలకారపుపాటలు కాల్యపాటలు మొదలగువాని వలన వచ్చు నాదాయమును వినియోగించుట (5) ఏకప్రాంతము దున్న గ్రంథాలయములన్నియు అన్యోన్యోక్రయభావమును గల్గియుండుట (6) గ్రామములలోని వివిధస్థానికసమస్యనిర్ణయములకు గ్రంథాలయమును కేంద్రస్థానముగాఁ జేసికొనుట (7) వివాహకట్నములు (8) ప్రైవేటుమొదలగునవి ముఖ్యములు. ఈసభయందే ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రణాలయ మేర్పాటుగుటకు అంకురార్పణ మయినది. ఈముద్రణాలయము ఇంతదనుక ఆంధ్రగ్రంథాలయముల కెవ్వరమున తోడ్పడినదియు ముద్రణాధికారులే తెలుపవలసియున్నది. ఇంతవరకును నుమా లేకుండుట గ్రంథాలయము లాంధ్రదేశమున నెలకొనినవి.

తరువాతిచరిత్రము

ఆర్యులారా! గ్రంథాలయోద్యమ మత్సుచ్చస్థానము నొందినసమయమును స్మరించి తరువాత ముందుకు ముఖి సాగక వెనుకఁబడియుండిన పిమ్మటయవసరము మీకుఁ దెలుప మది పొడవనందుకు నన్ను ఊహించు గాక! "దేశముయొక్క పృష్టి రాజకీయమునకు కేనాడు మఱియో ఆనాడే గ్రంథాలయోద్యమము వెనుకకు పోసాగినది. తొలుతనుండియు గ్రంథాలయోద్యమము రాజకీయోద్యమముతోఁ గలసియుండుటచట్టియే యాయనన సంభవించినదని యంతకుపూర్వము మనవిచేసియుంటిని. దీనినిగూర్చి ముందు సవిస్తారముగా విన్నవించెదను.

ప్రభుత్వము-ప్రజలు

ఇట్టియుద్యమము (1) ప్రభుత్వమువలన గాని (2) ప్రజలవలన గాని (3) ఇద్దటివలన గాని నిర్వహింపబడవలెను. మూడవపక్ష మత్సుచ్చమైనది. కాని, పరాధీనావసయందున్న మనదేశమున నట్లు జరుగుటకు వీలు లేదు. ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును మనదేశమున నెంతో యోడ మున్నది. ఎన్నికాసనములు చేసినను సంపూర్ణస్వరాజ్యము వచ్చిన గాని యీయోడ మొక్కిరియె తగ్గదు. మాప్రభుత్వము మాకొకట మాచేత నిర్వహింపబడుచున్న దనువిశ్వాసము ప్రజలయందు పుట్టిన గాని ప్రజలయుద్యమమువల్ల ప్రభుత్వమువారు సానుభూతిని చూపి సాహాయ్యముచేయఁ బూనుకొనరు. కావుననే మొదటి సాధనము కూడ గ్రంథాలయోద్యమమువల్ల నుపయోగింపకున్నది. 1919 సం॥రపు ఇండియా ప్రభుత్వకాసనమువలన దేశమునకు స్వరాజ్యము చేతుకపోవుట యట్లుండ, దేశమునందు జాతికిని జాతికిని, వర్ణమునకు వర్ణమునకును, ఉపకాశకును ఉపకాశకును నిరంతరతైర మేర్పడి, జనలయందు సామనస్యమునకు బదులు పరస్పరద్వేషాన్ని రవులకొల్పుచున్నది. ఈకాసనము వలన నేకొలదిమందికో యున్నతోద్యోగములు లభించుట తప్ప, వారు దేశపితైక జీవితముకొనుట తమయుద్యోగమును వినియోగించుట తలపించినదికాదు. పూర్వమున్న తాభిప్రాయముల గలిగి రాజకీయరంగమున విహరించిన యుదారపురుషులు కైతము, ఉద్యోగస్వీకరణాంతరమున తృప్తిబుద్ధులై, తమపూర్వచరిత్రమును, పూర్వాయములను మఱచి, యెట్లెట్లై తమయుద్యోగములను నిలుపుకొనుటయందే తత్పరులై యున్నారు. తమకు ప్రజాహితముగ సంబంధించినకాశము లున్నను తమపై వారి మెప్పులకై యాయవకాశమును వినియోగించుకొనజాలకున్నారు. ఇందుకు మనఆంధ్రమంత్రి లిద్దఱును ఉదాహరణములు. ప్రధానమంత్రిలు రామారాయంగారు రాజమహేంద్రవరమున నధ్యక్షులుగను, పాత్రోమంత్రిగారు బారువాగ్రామమునందావోన సంపూర్ణాత్ములగునాంధ్రగ్రంథాలయసభలో చెప్పిన యుపన్యాసముల నొక్కసారి రిప్పడుచుదువుకొన్న యెడల ప్రత్యేకవృత్తులుగా నుండినవాటియు, మంత్రిపదవి నందినవాటియు అభిప్రాయముల తారతమ్యములను స్పష్టముగ భోధపఱచుకొనగలరు. వీరు గ్రంథాలయోద్యమమునకు సాహాయ్యము చేయవలెనన్న చేయజాలరా? కాని వారే యన్యధానులుగ నున్నారు. గ్రంథాలయములకు సంవత్సరమునకు కొంతసామ్యముచున్నాము గదా యని యనవత్తురేమా! చిన్నములినాడు పదివేలరూపాయలవలన, అది యెనను దుష్కరము లయిన విధానములవలన ఆంధ్రదేశములో ఉద్యమవాక్కి యగునని పాత్రోమంత్రిగారు తలచియుండిరి కాబోలును! బీదసాదులకు ఉచితపాఠశాలతో బాటు ఉచితగ్రంథాలయములు గూడ నుండవలెనని వీరు వదించినమాటలను ఉద్యోగవతమున మఱచియుందురు. కాని, లోకము వీరమాటలనుబట్టి కాక ఆచరణమువలననే వీరిని గుర్తింపగల దనిమంత్రిగారు యోచించుకొందురు గాక!

రాజకీయము-గ్రంథాలయోద్యమము

ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వముగాఁ గాని ప్రజలను ప్రభుత్వమును కలసి గాని యాయుద్యమమును నిర్వహింప వీలులేనప్పుడు దానిని ప్రజలు స్వయముగనే నిర్వహింపవలెను. మనకు రాజకీయములందు దుండు నుత్సాహము ఇతరోద్యమములవల్ల నుండదు. తక్కిన యుద్యమములయందు క్రమయెక్కువ యున్నది. ప్రత్యేకవృత్తుల కాలముకు లగినఫలము ఆణాపయిలలో కనిపింపదు. ఆర్యులై యె తమవృత్తికి ఫల మని సాంఘిక సేవకులు తలచి సంతోషింపవలసియున్నది. రాజకీయమునందును సంఘసంస్కారోద్యమమునందును మాటలభోరణి యెక్కువ యుపయోగపడుచుండును. గ్రంథాలయోద్యమము, సహకారము మొదలగువానియందు కాయకష్ట మెక్కువయవసరము. ఇదిగాక బాలభట్టోద్యమాదులందునై గ్రంథాలయోద్యమమునందు వీధులపెంబు తిరుగుట, చక్కెరదుక్కులను వేసికొనుట అను చిన్నచిన్న సేవములను వేసికొనుటకుగూడ తావులేదు. ఇట్టి యనాకర్షక మగునద్యమమును ఆకర్షకము లగు రాజకీయాది ఉద్యమములతోఁ గలిపిన గాని లాభములేదని కొందఱియభిప్రాయము. కాని యిది యుత్తరము గాని నేటుగాదు. పనిచేయువారు కొలదిమంది యెనను, వారి నిరంతర, నిరాడంబర, ఉత్సాహపూరిత మగుకృషిచేతనే, ఆత్మలాభములను గోరక, పరనేవాభిలాషతోఁ గూడిన కృషిచేతనే గ్రంథాలయోద్యమ మెన్నటికైనను ముందుకువచ్చును గాని రాజకీయాది ఉద్యమములతో దీనిని కలిపినందువలన నెట్టిలాభమును లేదు.

గ్రంథాలయములు-ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తునా రేర్పరచిన లిఖితపుస్తక భాండాగార మంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమునందు ప్రత్యేకముగా నిలిచియున్నది. ఇందనేకము లగు సమాల్యగ్రంథము లున్నవి. వీనిని పరిషత్తువారు ప్రకటించిన నెంతయు సమంజసముగ నుండెడిది. కొన్నిగ్రంథములు ప్రకటితము లయినవి గాని, పదునాఠేండ్లనుండియు సాగుచుండిన పరిషత్తు విశేషగ్రంథసహాయమును బడసియు నెక్కువపనిని చేయజాలకుండుటయు ప్రత్యేకముగా నిలువబడియుండుటయు శోచనీయము. నిరంతరాందోళనమునకు ఫలితముగ తుదకు పరిషత్తును కాకినాడకు మార్చుట కొంత శుభసూచకము. కాని దానిని రాజమహేంద్రవరమునకు మార్చుటవలన నాంధ్రదేశమునకు ఎక్కుడు లాభకారియై యుండి యుండును. కాకినాడుకు చేరినను పరిషద్వర్గింథాలయము చెన్నపట్టణమునందున్నట్లే యున్నది గాని యెట్టి పనియు జరుగుచున్నట్లు కనబడదు. దానిని రాజమహేంద్రవరమునకు మార్చి యుపయోక్త మగునట్లు చేయుదురు గాక యని కోరుచున్నాను.

చెన్నపురి ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారము

(కానిమెరా గ్రంథాలయము) ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము వచ్చినది. ప్రత్యేకరాష్ట్రము గూడ నచిరకాలము లోరావచ్చును. చెన్నపురమున నున్న ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారము గాని కానిమెరా గ్రంథాలయము గాని చెన్నవిశ్వవిద్యాలయము గ్రంథాలయము గాని యాంధ్రుల యందు బాటులై లేవు. కుమార్తె యగు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును ప్రత్యేక కాపురమునకై పంపినప్పుడు తల్లియైన చెన్నవిశ్వవిద్యాలయము కొంతయరణముతో పంపుట యుక్తమైయుండును. కాని, అరవల్లికి తెలుగుకూతురీపై నెట్టి ప్రేమ మున్నట్లు కాన్పింపదు. కావున కూతురు తండ్రియగు ప్రభుత్వముతో చెప్పికొని మేముగ్రంథాలయములలోని ముఖ్యభాగములను ఆంధ్రవిద్యాపీఠమునకు తెచ్చికొనవలసియున్నది. ఇదిగాక, ప్రభుత్వమువారు గ్రంథాలయములతోసము పదిలమగు విరాళము నిచ్చియున్నారు. ఈసామ్యంతయు చెన్నపట్టణముందే సున్నముకొనుట ఇటుకలకొనుట వినియోగ మగునని వినుచున్నాము.

ఇది యెంతయు శోచనీయము. ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమాభిమాను లీవిషయమై శ్రద్ధ తీసికొని, అందు సగభాగమునైనను ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చునట్లు ప్రయత్నించినగాని కార్యములేదు. రానివానిచేరెరాయవలె ప్రభుత్వమువారి చేతులందుండి కొంతసామ్యము వచ్చినప్పుడు దానిని చెన్నపట్టణమువారే వినియోగించుకొనజూచుట వారిస్వలాభపరత్వముఁ జూపును. కాసనసభయందలి ఆంధ్రసభ్యులను, ఆంధ్రమంత్రిులను నీవిషయమై యెట్లు ప్రవర్తింతురో చూడవలసియున్నది.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము-గ్రంథాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు తక్కిన విశ్వవిద్యాలయములకు వలె స్వంతగ్రంథాలయమే ముఖ్యంగముగా నుండవలసియున్నది. అదైకొంపలలో దేవులాడుచున్న ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు, స్థాపింపబోవు గ్రంథాలయ మొట్టపకరించునో యాలోచించుకొనవలసియున్నది. భవనములకంటెను, గాలరీలకంటెను, ప్రాసంగికలకంటెను, వైసుచాస్పరలకంటెను చక్కనిగ్రంథాలయమే యుత్తమ విద్యాపీఠము కాగలదు. "సన్ధ్యంభ సముదాయమే గొప్ప విద్యాపీఠము" అని కార్తెలు వదించిన నూకొని విశ్వవిద్యాలయాధికారులు మనస్సునం దుంచుకొందురు గాక!

మహాశయాలారా! మన గ్రంథాలయోద్యమముతో సంబంధములేని కొన్ని గ్రంథాలయములంగూర్చి ముచ్చటించినందుకు నన్ను శ్రమింపుడు. అయినను, వానియభివృద్ధిని గూడ మనము గమనించుచుండవలయును. అవి రచనకులు గలిగి సీరసహాయముగ నుండియు సర్వద్రోహపయోగముగ నుండకుండుటచే వానినిగూర్చి ముచ్చటింపవలసి వచ్చినది.

గ్రంథాలయములు-వాని విభజనము

పరదేశములయందు ఆయావృత్తులవారికి ప్రత్యేకముగా
తమవృత్తులయందు సహాయధూతము లగు గ్రంథాలయము లుం
డును. ఒక్కొక్కరికి పరిశోధకుల కుపయోగించుట కొరకు
శాస్త్రములకు సంబంధించిన గ్రంథాలయము లుండును. కొన్ని
ప్రత్యేకము రాజకీయవిషయములకుఁ బ్రత్యేకముగ సంబంధిం
చినవై యుండును. ఈ రాజకీయగ్రంథాలయములయందు ఒ
క్కొక్కపార్టీ వారి కనుగుణముగ గ్రంథరాజములు గలిగిన గ్రం
థాలయములుండును. ఇంగ్లాండునందు లేబరుపార్టీ లిబర
లుపార్టీ యూనియనిస్టుపార్టీ కమ్యూనిస్టుపార్టీ మొదలగు పార్
టీలవారు తమయధిపతీయములను వెలువరించు గ్రంథముల నన్నిటి
నొకచో చేర్చి చదువుకొనుచుండురు. ఇది గాక సర్వజనోప
యోగకరము లగు గ్రంథాలయములను ఉండును. కాని, మన
దేశమున ప్రత్యేకవిషయములను గూర్చిన గ్రంథాలయములు
లేవు. ఉన్న గ్రంథాలయము లైనను సర్వజనోపయోగకరము
లుగను లేవు. గ్రంథముల నొకచోట చేర్చునవ్వదు ఒకయూ
రూప్రకారము మనము చేర్చుటలేదు. ఆవేళ కెన్నచేదియిచ్చిన
అదియంతయు గ్రంథాలయములయందు చేర్చునున్నాము.

మన కున్న గంధసంపత్తి

మన గ్రంథాలయములందు సాధారణముగా కనబడు
గ్రంథములలో నవలలును, కథలును, నాటకములును నెక్కువగ
నున్నవి. రైల్వేవాఙ్మయము పెచ్చుపెరుగుచుండుటచే నిట్టి
గ్రంథములే గ్రంథాలయములోని కెక్కుచున్నవి. రవ్వంతిఖరీదు
గల గ్రంథము మిక్కిలి ముఖ్యమైనది ప్రకటింపబడినయెడల
ధనాభావముచే దానిని చేర్చుకొనుటకు జంకుచున్నాము కాని,
వేలకొలది నిరర్థక గ్రంథములుగల గ్రంథాలయమునకంటె కొ
లదియైనను ఉద్వృంధములుగల గ్రంథాలయమే అతిముఖ్యమైన
దని తలంపవలెను. అందుచేత మనము ఉద్వృంధప్రకటనమును
ప్రాత్యసాపణుపవలసియున్నది. ప్రత్యేకవృత్తుల వారీయభి
వృద్ధికి తోడ్పడు గ్రంథరాజములను గ్రంథకర్త లాంధ్రమన
రచించునట్లు సహాయము చేయవలసియున్నది. ఇంగ్లీషు మొద
లగు యూరోపియను వాఙ్మయములో ప్రపంచమందలి జ్ఞానవి
జ్ఞానమంతయుఁ బ్రతిఫలించుచున్నది. ప్రపంచమం దేభాగమున
నైన నాకాభాషలో నుద్వృంధము ప్రకటింపబడినయెడల అది
తప్పక యూరోపియను భాషలలోనికి పరివర్తనము చేయఁ
బడుచుండును. అట్లే మనగ్రంథకర్తలను ఆంగ్లేతరవాఙ్మయ
మునుండి యాంధ్రములోనికి ముఖ్యగ్రంథములను తెచ్చుకొన
వలయును. మతము, వేదాంతము, ప్రకృతిశాస్త్రములు, చరి
త్రము మున్నగువానిలో ఆంధ్రగ్రంథకాల మభివృద్ధి పొందవలసి
యున్నది. మనమతము మనకుచాలునని యూరకుండఁగూడదు.
ప్రపంచములోని మూలమతగ్రంథము లన్నియు తెలుఁగలోనికి
రావలయును. ఈయవ్యయమును తలపెట్టిన రాజమహేంద్ర
వరమందరి ప్రపంచమతగ్రంథములవారి యాశయముకొనియాడఁ
దగియున్నది. ఈగ్రంథమాలయందు చిలుకూరి నారాయణ
రావుగారు రచించిన “కురానేషరీప్త” ఆంధ్రవాఙ్మయమున
కమాల్యాంకారముగ నున్నది. నేటి భారతవర్ష వివచనీనిని
తొలగించి నీగ్రంథము మిగుల తోడ్పడగలదు. గ్రంథాలయము
లన్నియు నీగ్రంథమును తప్పక కొని చదువరులు పఠించునట్లు
చేయవలసియున్నది. ఇట్లే పాశ్చాత్యుల వేదాంతవిచారములను
బెలుపు నుద్వృంధములను మఱియొకరు ప్రకటింపఁ బూనుకొన
వలెను. క్రిిశ్చీ. కె.సి. లక్ష్మూరావుగారు రారంభించిన విజ్ఞాన
చంద్రికా గ్రంథమాలయందు ప్రకృతిశాస్త్రములను ప్రకటిం
చుటకు గట్టిగ పూనుకొనవలయును. కవిత్వమునకును నవలలకును
నాటకములకును నేడు చెల్లుబడియున్నది గాని పైనివివరించిన
గ్రంథములకు లేదు. అయినను దేశమునకు వానిప్రాముఖ్యమును
గమనించి యట్టిగ్రంథప్రకటనమునకుఁ బ్రోత్సాహము కలుగఁ
జేయవలెను.

పల్లెటూరి గంధారియములు

మనదేశసాభాగ్యమంతయు వ్యవసాయముమీఁద ఆధార పడియున్నది. దేశమునాని వృద్ధులన్నిటిలో వ్యవసాయవృత్తి నవలంబించినవారు నూటికి 75 మంది యున్నారు. పేరు తమవృత్తినిశుభ్రురాలైనకాలమందువలెనే సాగించు చున్నారు గాని ప్రపంచమందలి యితరదేశములందువలె వ్యవసాయపథ కుల నభివృద్ధిచేసికొన నిండుకంతయుఁ బ్రయత్నించుట లేదు. నానూటికి వ్యవసాయదారులను తమవృత్తిని విసర్జించి యు ద్యోగపాతకుచే పట్టాములకుఁ జేరుచున్నారు. ఇది విక్లిగ్నియు శోచనీయముగా నున్నది. వ్యవసాయమువలనఁ గలుగులాభమును వారికి నచ్చుఁజెప్పుచు వారు దేశసాభాగ్యమునకు మూలకంపము లనుసంగతి వారికి నచ్చుఁజెప్పి గ్రామములయందే వారిని నిలుప వలయును, వారివృత్తి కనువగు గ్రంథాలయముల నేర్పాటు

చేయవలసియున్నది. పల్లెటూరి గ్రంథాలయములందును ఎక్కివో
లోపంటి నిర్వహణమును మే కనబడుచుండుట విషాదజనక
ముగ నున్నది. పల్లెటూరిలోయందుండు పుస్తకములలో వ్యవసాయ
సృత్తికి తోడ్పడుగ్రంథము లెక్కువగా నుండుట ముఖ్యమైన
శ్రేణిము.

ఇట్లే తల్లి-నన్నుత్తులును అభివృద్ధి నొందుటకు వలయుగ్రంథ రాజములు బయలుదేరినవెను. శిల్పము, వృక్షగము, కవ్యరము ఇంజనీరింగు, వైద్యము, లిఠికళలు, వాస్తు, పశుచికిత్స మున్న గువానిని గుఱించిన యెన్నియోగ్రంథము లాంధ్రములోనికి రావలసియున్నది.

గ్రంథాలయములు గ్రంథకర్తలు

ఇట్టియుద్ధసింధములు తెలుఁదలఁచినికి వచ్చుటయే దుష్టభి
ముగ నున్నది. అట్టివానిని వ్రాయుసామర్థ్యముగల విద్యార్థి
కులే యరుదుగనున్నారు. సమర్థులగువా రున్నను వారు గ్రం
థములను వ్రాయుటలేదు. వ్రాయఁబడినవానికైనను ప్రాతాన్
హములేకున్నది. గ్రంథాలయములు ప్రకేస్తములగుటకు మనము
తోడ్పడవలె నన్న నిట్టిప్రకేస్తగ్రంథప్రకటనమునకు గ్రంథాల
యములు తోడ్పడవలయును. సమర్థులును విద్యావంతులును
నగువారు వ్రాసిన యుద్ధసింధములలో పెద్దవానిని ప్రకటించు
టకు విశేషధనమత్యావశ్యకముగ నున్నది. గ్రంథకర్తల దారి
ద్ర్యము జగత్ప్రఖ్యాతమైయున్నది. అట్టివారు తలతా కట్టుపె
ట్టుకొని వానిని ప్రకటించినప్పుడు వారిగ్రంథములను గ్రంథాల
యముల కుచితముగ నింపని కొరకుకంటె పాఠక ముండఁబోదు.
కావున నీవిషయమై సేనును చేయఁబోవు నీక్రిందిసూచనను తమ
రుత్రస్థగ నాలోచింతురు గాక!

ఉద్ద్రోహ పకటనమునకు హోత్సాహము

అంధ్రగ్రంథాలయసంఘ మొకటి స్థాపింపబడియున్నది. ఇది కొన్నియేండ్లకంటెవఱ కొంత మంచిపని చేసినది. కాని యిప్పుడు దానికి తగినంతపనిలేదు. ఆసంఘమునం దొకయువ సంఘ మేర్పాటుచేయవలెను. అం దయదురుగునభ్యు లుం డినఁ జాలును. వీరి నేతేటిజుజురుగు అంధ్రగ్రంథాలయ మహా సభలో నెన్నుకొనవలెను. గ్రంథకర్త లీయువసంఘమునకు తాము రచించిన గ్రంథముల మూడేసి ప్రతులను పంపుచు ఒక్కొక్క పుస్తకమునకు రూపాయిచొప్పున రిజిస్ట్రేషను రుసుమును చెల్లింపవలయును. ఈ యువసంఘసభ్యులు తమపంచేరిన గ్రంథములను సామధానముగ జాగ్రత్తగఁజదివి అం దేవి ప్రతీస్తము లయినచో నిర్ణయించి ప్రతిపాదమునందును గ్రంథాలయ సర్వస్వమునందును ధర్మగ్రంథాలయపత్రికయందును బ్రకటించుటయే గాక అంధ్రగ్రంథాలయసంఘమునకు జేరిన గ్రంథాలయములపఁ దమయభిప్రాయములను బంపవలెను. ఈయువసంఘమువారు గ్రంథాలయములం దుండఁడగిన వని నిర్ణయించిన గ్రంథములను గ్రంథాలయములవా రందఱును నిర్బంధముగ కొనుచుండవలెను. రిజిస్ట్రేషను రుసుముమూలముగా వచ్చినసొమ్మును పోస్టేజికొఱ కుపయోగింపవలెను. గ్రంథకర్తలు పంపిన మూడుప్రతులలో ఒకదానిని అంధ్రక్షేంద్ర గ్రంథాలయమందును తక్కినవి గ్రంథాలయసంఘమువారు నిర్ణయించు మఱికెండు గ్రంథాలయమందును నుంచవలయును. అంధ్రదేశమున అంత రించిన గ్రంథాలయము లంతరించిపోఁగా 500 గ్రంథాలయము లయినను విగిలియున్నవని నానమ్మకము. కావున నానూచన తమ కంగీకారమైనయెడల గ్రంథకర్త లున్యైంథములను ప్రకటించుటకు ప్రోత్సహము కలిగించినవార మనదుము. 500 ల ప్రతులైనను చెల్లునుగదా యని వారికి ధైర్యముకలుగును. అంధ్రదేశమున చక్కని మూడుగ్రంథాలయములు స్థిరముగ నిలుచుట కవకాశ మేర్పడును.

ఆంధ్ర గంధాలయములు- ఆంధ్రభాష

ఆంధ్రభాషాగ్రంథముల నభివృద్ధియేయుటయే ఆంధ్ర గ్రంథాలయస్థాపనమునందు ముఖ్యోద్దేశ్యమయి యున్నది. కావున ఆంధ్రమున ప్రకటింపఁబడు సమస్త గ్రంథములను సేకరించుటయందు గ్రంథాలయముల త్రవతీసికొనవలసియున్నది. ఆంధ్రమున నేయేవిషయములను గుఱించి యెట్టి గ్రంథములు కామసియున్నవో ఆయాగ్రంథాలయములవారు తెలియజేయుచు తమకు ధనమున్నయెడల సమగ్ర లభవారిని సరిగ నప్యర్పించి వారిచేత గ్రంథములను వ్రాయించి ప్రకటింపఁ బూనుకొనవచ్చును. సమగ్ర లభవారిచేత ఆంధ్రాదిపాఞ్చాయములను గూర్చియు, కాస్తూరిదివిషయములను గూర్చియు, నాంధ్రమున నుపన్యాసముల నిష్పించుట తమవిధి యని యెంచుకొనవలెను. ఎన్ని అవకాశము లున్నవో యన్నిటిని వినియోగించి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కై పాటుపడవలయును.

ఇతర భాషలు

అట్లని యితరభాషలయెడల ననాదరము చూపవలె నని నాయుద్దేశము కాదు. మనవాఙ్మయ మితరవాఙ్మయముల మూలముననే చాలవఱకు నభివృద్ధి చెందులసియున్నది. ఆంధ్ర మున కొంత ముఖ్యస్థానము నిత్తుమో సంస్కృతమునకును సంత టిగౌరవస్థానమునే చూపవలెను. భారతీయవిజ్ఞాన మంతయు సంస్కృతమునని డాగియున్నది. సంస్కృతగ్రంథములను సేక

రిందు అంశవిభానము నాంధ్రములో ప్రసరింప జేయుట
యని యెంచవలెను. సంస్కృతముతరువాత ఇంగ్లీషు మరకు
చాల ముఖ్యముయ్యది. ఇంగ్లీషు ప్రపంచభాష, జీవభాష.
అందు ప్రతిక్షణమునను నెన్నియో యమాల్యగ్రంథములు బయ
లుదేలుచున్నవి. అట్టిభాషమిండిశ్రవణే కాకున్న స్పృశేత
దైనను ఇంగ్లీషు గ్రంథములను నేకరింపవలసియున్నది. నేకరిం
చిన యుద్ధిగ్రంథములను తెనుగులో పెట్టించుటపడదు. ఇంగ్లీషు
లో నున్న యమాల్యకాంధ్రగ్రంథములు కుప్పలతిప్పలుగ బయ
లుదేలుచుండుట జూచి ఆగ్రంథములవిషయప్రాశస్త్యమును
దలంచి అయ్యో అంధ్రభాషామతల్లీ ఎంతరిద్రావస్థలో ను
న్నా వమ్మా" అనికన్నులీరునించుకొనుచుందును. ఆంధ్ర మాం
గ్లములె నెన్నఁడుచ్చవేశకు వచ్చునా యని యుద్విహారుచుం
దును. ఇట్లే ప్రపంచములోని భారతవర్షి యేలరవాఙ్మయమును
దలంచుకొనునప్పుడు పౌరయోజగము కలుగుచుండును. కావున
నాయాభాషలయందలి గ్రంథములు మనయెందుట నుంచుకొని
సిగ్గుపడి యొనను ఆంధ్రగ్రంథముల నభివృద్ధి చేసికొనవచ్చును.

ఆంధ్రభాష - దాని పుస్తకస్థితి

అంధభ్రామరుడనగు పైని నిరూపించియుంటిని గాని
దానిభాషింపిని గూర్చి నా కెట్టియదైర్ఘ్యమును లేదు. కొద్ది
కాలముక్రిందట నధమతరాపయం దుండిన యాంధ్రవాఙ్మయము
నానాముఖముల వ్యాపింపచుండుటను దలంచినప్పు
డు తా న్నా ము క లు గు చుండు క్షణములును లేక
పోలేదు. ప్రస్తుత కాలమున ఆంధ్రు
లయందు భావనాశక్తి విజృంభించుచు నుత్తమవిధ్యము బయ
లుదేటుచున్నది. చక్కని వివనగ్రంథములు ఖండకావ్యములు
బయలుదేటుచున్నవి. చారిత్రికపరిశోధనము తలయెత్తుచున్నది.
నీతి, మత్తగ్రంథములు పైకి వచ్చుచున్నవి. కాస్త్రగ్రంథములు
ను నచ్చటచ్చట పాడచూపుచున్నవి. పత్రికాప్రకటనమునెడల
సమితి తా న్నహము ప్రబలియున్నది. ఇదియంతయు శుభసూచక
మై యున్నది. హిందీవాఙ్మయముతరువాత నేడు తెనుగు
వాఙ్మయమునే కేంద్రీకరింపజేసి యున్నదని వేటుగఁ జెప్పనక్క
రలేదు. బంగాళీవాఙ్మయములో మనవాఙ్మయము తలయెగు
చున్నదని చెప్పిన నతితయోక్తి కానేరదని నానమ్మకము. ఆం
ధ్రప్రజలకు ఆంధ్రమునెడ నభిమానము మెండుగా నున్నది.
ఆంధ్రప్రజలును ఆంధ్రభాషయు భారతవర్షమునందు గౌరవ
ముతో చూడఁబడుచున్న సమయము నచ్చినది. ఇప్పుడు తక్కిన
వాఙ్మయములను ఆంధ్రవాఙ్మయమును మించఁజేయుటయే మన
కర్తవ్యము. అందుకొఱకై ఆంధ్రులలోని విద్యావంతులు నిరంత
రంకృషి సలుపవలసియున్నది.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము-ఆంధ్రభాష

ప్రజలలో స్వభావాభిమాన మిట్లు విజృంభించుచున్న సమయమున ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపిత మయినది. ఈ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రధానోద్దేశములలో

Libraries are the wardrobes of literature, whence men properly informed might bring forth something for ornament, much for curiosity, and more for use. —J. Dyer

The true university in these days is a collection of books —Carlyle

Recorded thought is our chief heritage from the past, the most lasting legacy we can have to the future.

Books are the most enduring monuments of man's achievements. Only through books can civilisation become cumulative.

Frederick Crundent

When I enter a Library I feel as if almost the dead were present, and I know if I put questions to these books, they will answer me, with all the faithfulness and fulness which has left in them. —John Bright

A Library is itself a cheap university.

—Sidgwick

I would rather be a poor man in a garret with plenty of books than a king who did no love reading. —Macaulay

th the rever

ence of a temple — Evelyn

Riches have no charms compared to the charms of literature. — Ringlebergh

I choose free libraries as the best agencies for improving the masses of the people because

for improving the masses of the people, because they only help those who help themselves.

They never pauperize. A taste for reading drives out lower tastes. — André Gide

అని చట్టములో నేర్పాటుచేయబడినది. అంగ్రమునకు మంచి

దినములు వచ్చినవిగదాయని సంతోషించితిమి. కాని మొన్న
పెళ్ళేటా సారంబోతువపనులు మన జరిగినవనంగుండులు నింక

స నేనుప్రారంభిస్తాననుమయమున జరిగినవ్యయంతయు వింతగా పరిణమించి నిరుత్సాహకారముగా మన్నది. అంధ్రమున

విశేషపాండిత్యమునుసంపాదించి,జాతీయవాదియై సకలార్థుల

మనస్సులకును పాలయమునకును సుహృద్భావమును ఆంధ్రమున కెంతయో యుపకారము చేయుచున్నది గంపెడతెలుగు. పెట్టు కొని యువ్వెట్లులాగుచుంటిమి. కాని మనయాస లగుంటు నేమోయని నిట్లుగల్గుట విశువలసి వచ్చుచున్నది. ఆనాడు ఛాన్సలరుగారు చెప్పిన మాటలవలన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము వలన నాంధ్రభాష కట్టిలాభము కలుగనేరవని స్పష్టమయినది. ఆంధ్రభాషాభిమానము సంకుచితమై నొసంగునా! ఆంధ్రభాషాభిమానము కలిగియుండుట యన్న నాంగమును ద్వేషించుట యా? మన మింగ్లాండుదేశమునకు ప్రభువులమై ఇంగ్లీషువారిని మన బొటనక్రేళ్లక్రింద నుంచి మనయధికారబలముచే ఇంగ్లీషు విశ్వవిద్యాలయములందు విద్య ఆంధ్రముననే జరుగవలయునని కావించినచో గోషనుప్రభువుగా చేయుకొందురో! ఆహా ప్ర పంచమనం దెట్లును లేని పరిస్థితులు భారతవర్షమునకు ప్రాప్తించినవే! పరభాషామూలమున విద్య సాగినదేశములు భారత వర్షముగాక మఱియొక్కదానిని (లేలుమదచి మాప లేమగదా! ఆంధ్ర సేనేటునందు చేరినవారందఱును ఆంధ్రభాషాభిమాన పూరితు లగుదురే కాక నారియాలయన నాంధ్రమునకు సుగ తియే కల్లునో దుగ్ధతియే కలుగునో ఇకమందు వారు చేయు చర్యలవలన విశేషము కాగలదు. ఎట్లుయినను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున నాంధ్రమునకు ప్రాముఖ్యమువచ్చుట సులభసాధ్యము కాదని మాత్రము తోచుచున్నది. అక్కటకలా తువకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము దుమ్ముపు కొబ్బరికాయవాటముగ పరిమిల్లుదుకదా! పాపము శమిందుంగాక!

కావున ఆంధ్రవిద్యాలయము ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి తోడ్పడిన సంతోషమే. కాని మనపనినిమాత్రము మనము వదిలి పెట్టుగూడదు. ఈవిషయమై గ్రంథాలయములు తమకర్తవ్యమును మజనుక, నిరంతరకృషిని సలుపుచుండవలయును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రమున ప్రోత్సహింపకయన్న నేతి వీరకాయనలెను, బంగారుపిచ్చివలెను నిలిచి ప్రజలసౌమ్యము విగ్రహించుటకు మాత్రము తోడ్పడు నని చెప్పకలేవుదు. అది యు మద్రాసువిశ్వవిద్యాలయమువలె ప్రజలకు పనికిరాక గులాంఖానా గ్రామ్యుడైట్లును తయారు చేయు నొకయంత్రము వలె పని చేయుచుండును. అట్టియంత్రముతో మన శేమియు పని యుండును.

గ్రంథాలయసభలు-తీర్మానములు.

గ్రంథాలయోద్యమము ప్రారంభించినది మొదలు నేటి దనుక గ్రంథాలయసభలు ఏకైక జరుగుచునేయున్నవి. ప్రతి సభయందును పెక్కు తీర్మానములు కావించబడుచునేయున్నవి. కాని ఆ తీర్మానములలో నెన్ని తీర్మానములు అమలులో పెట్టుబడినో యిందుకు యొకసారి యోచించినచో అందు నూటికి పది యైనను ఉండునో లేదో సంబోధింపవలసియున్నది. ఇట్లుచేత గ్రంథాలయసభయందు తీర్మానములు చేయరాదని నా యభిప్రాయముగ మీరు తలంపకుండుదుగాక. గ్రంథాలయసభ సమావేశమైనపు డెల్లను శేవలము తీర్మానములు ఉపపాదించుటతోను బలపఱచుటతోను చేతుల నెత్తుటతోను కాలమును నర్హుత్తుక, సభకు విచ్చేసిన ప్రతినిధులు ఒకరితో నొకరు పరిచయము చేసికొని, వారివారి గ్రంథాలయపరిస్థితు లెట్లున్నవో అన్వేషింపగలముల మూలమున మున్నట్లించుకొనియు, ఇప్పుటిప్పుడు గ్రంథాలయములను తీవ్రముగ నెదుర్కొనుచున్న సమస్యలను గూర్చి ఉపన్యాసముల మూలమున చర్చించియు అనగా (1) గ్రంథాలయము లెట్లుండవలయునో (2) అవి నిర్వహించవలసిన విధులు (3) అం దెట్టి గ్రంథములకు ప్రాధాన్య మీయవలసినో (4) గ్రంథవర్గీకరణము (5) గ్రంథ సామావళి భాండాగారమునిధులు మున్నగుముఖ్య విషయముల గూర్చి సమగ్రతన వారిచే ఉపన్యాసముల నిప్పించుట మన్నగు ఆచరణరూపముల క్రియాభాగమునందు ఎక్కువలక్ష్యము నుంచుచు గాన కేవలము తీర్మాన రూప మగు సిద్ధాంత భాగమునందు కాలసారణము చేయుట శ్రేయముకాదు. గ్రంథాలయసభలు ఎక్కువకు ఫలప్రదముగ జేయవలయునన్న, ఇప్పుడు జరుగుచున్న విధానమును సంపూర్ణముగ మార్చివేయవలయును. గ్రంథాలయసభలు రాజకీయసభలతో గాని మఱియే యితర సభలతో గాని ముడిపెట్టక ప్రత్యేకముగ జరుపవలయును. అధమ పక్షము చెందు సంపూర్ణదినములు పినికై వినియోగింపవలయును. మొదటివాడు ఉదయము ఆహ్వానసంహృత్తు ని ఉపన్యాసము, అధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును మధ్యాహ్నము ప్రతినిధులు ఒండొరులతో తమతమ గ్రంథాలయపరిస్థితుల గూర్చి సంభాషణరూపమున మున్నట్లించుకొనుటయు, విషయనిర్ధారక సభయు, రెండవవాడు ఉదయము గ్రంథాలయ సమస్యలను గూర్చి ఉపన్యాసములును, మధ్యాహ్నము తీర్మానములును జరుపవలయును. నేను చేసిన యీ నూతనలను సభ్యులు ఆదర బుగితో గమనించి నిరక ముందైనను ఈ విధానమును అవలంబించినచో గ్రంథాలయోద్యమము అదిగకాలములో తొంటి యాన్నత్యమును బడయగలదని నా నమ్మకము.

గ్రంథాలయసభలు-రాజకీయసభలు
తొలుదొల్ల ఈ సభలు కొన్ని వర్తరములు ప్రత్యేకముగ జరుపబడినవి. పిదప వివిధ ఆంధ్రసభలతోనో, మండల సభలతోనో, రాష్ట్రసభలతోనో జంటచేయబడుచు వచ్చినవి. ఆ కారణముచే నీ సభలు తమ ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును గోలు పోయి, తదినము పెట్టువాని తమ్మునివలె పరిహాసభాజనము లగుచున్నవి. రాజకీయసభలయందః తీవ్రమైన ఆందోళనము లందును సంఘర్షణములందును మనము పాల్గొని చిత్తమలందరి స్పృహయు ప్రకాశించి పిడి ఏకాపివేళనో భోన స మ య విరావ మనో ఈసభల నిరికించి, ఎవ్వయో నాలుగు పాడిపాడి తీర్మానముల నబ్ధిల్లిగ నల్లి కేవలము తంతు నడుపుచున్నారము. దీనికి నివర్తనము నేడినట మనము జరుపుచున్న సభయే. ఇట్లుచేయుటచే నీ యుద్యమమును నిర్జీవముగను పరాధీనముగను చేయుటయేగాక గ్రంథాలయతత్వమును కూడినైతే తో పెల్లించి వైచు తీజనిప్రమాదములగుడ నాపాదించుచున్నారము. గ్రంథాలయోద్యమతత్వమునకు బాత్రిగ సరిపడ నట్టియు విరుగుచునట్టియు, రాజకీయవాసనల నిందుఁ జొన్ని గ్రంథాలయసంస్థాకాలమువారి కాజాచియూ యననట్లు ప్రజలను ప్రభుత్వమువారిని శంకింపఁజేయు విపరీతపరిస్థితులకు మనము ఏలకాకముల నీయవలయునో అట్లుచేయుట పిట్టియంత్ర జ్ఞతయో నే నూహింపఁజాలకున్నాను. కావున నీగ్రంథాలయ సంస్థను! స్వతంత్రముగను సర్వజనసమాదరణీయముగను నొనరింపవలయు నన్నచో- ఈ సభలను జాతి మత రాజకీయ సభలతో ముడిపెట్టక ప్రత్యేకముగ జరుపు నేర్పాట్లు కావించవలయును. గ్రంథాలయోద్యమమును గ్రంథాలయములను జాతిమత రాజకీయవిషయములతోకలము కలిగించుటచేతనే ఈయుద్యమము నానాటికి సన్నగిల్లుటయు కొన్ని గ్రంథాలయములు దుర్బలపాలకులయందు సంభవించిన దని నా నమ్మకము. ఇప్పుడైనను మనము మేల్కొని- ఈ యుద్యమమును పైని చెప్పినబంధములనుండి తప్పించి సరియైన మార్గమున నడిపించి దాని నుజ్జీవింపఁ జేయుటకు ప్రయత్నింతముగాక.

గ్రంథాలయములు-వానితో నితరసంస్థలు

రాజకీయసంస్థలతో గ్రంథాలయోద్యమమును లంక వేసినచో గ్రంథాలయోద్యమమునకు ముప్పు వాటిల్లునని యింతకు మున్నె వచించితిని. ఇతర సంస్థలతో గ్రంథాలయములను చేర్చినచో నెట్లు దొసగు వాటిల్లునో అట్లే గ్రంథాలయముల యందు ఇతర సంస్థలను జేర్చినచో తప్పక యనర్థము వాటిల్లునని నా యభిప్రాయము. ఈ యుద్యమారంభ దినము లలో కొన్ని గ్రంథాలయములతో రాత్రి పాఠశాలలు, అన్నదాన సమాజములు, నాటక సమాజములు మున్నగు నితర సంస్థలు చేర్చబడుచు వచ్చినవి. గ్రంథాలయోద్యమముతో బాలభిక్షోద్యమమును జేర్చుటను గూర్చి నా యభిప్రాయము నింతకు పూర్వమే చెప్పియుంటిని. పెక్కువర్తరములక్రింద నే నొక సారి తిరుపతి కేసినపుడు అడట 'శ్రీ వెంకటేశ్వర దీ నాన్న వస్త్రదాన పుస్తక భాండాగారము' అను నామమునొకఫలకము వ్రేలగట్టుబడియుండుట చూచితిని. తోడనే నేను లోని కేసి కార్యదర్శితో ఆ విచిత్రనామమునుగూర్చి ప్రశ్నింపగా, ఇంతకుమందు ఇది వేటువేటుసంస్థలకు నుండెననియు, గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనము లేకపోవుటచే అన్నదానసమాజముతో జేర్చినచో గ్రంథాలయమునకు భవనము లభించుటయేగాక మనుషటికంటె పెక్కుడువృద్ధిగలదుగ నుండుననియు, కావున ఈరెండు సంఘములను ఒకటిగ జేర్చి రెండుసంస్థలపరిపాలనము గ్రంథాలయమువారే నిర్వహించుచున్నారనియు తెప్పెను. పిదప మఱిరెండు వర్తరములకు నేను మరల తిరుపతి కేగుట తలపించినది. అప్పుడా గ్రంథాలయమునుగూర్చి విచారింపగా, అన్న వస్త్రదానము లుండుగా గ్రంథదానము మాత్రము విశేషముగ జరిగియుండుటచే గ్రంథాలయ వంతరించె నని వింటిని. పరస్పరసంబంధము లేని భిన్నభిన్న సంస్థలు ఒకదానితో నొకటి కలిపి కలుగారగంప చేసినచో నిట్టి దుర్బుధి పాలుడునని అప్పుడు నేను తలంచితిని.

గ్రంథాలయవాఙ్మయము

ఒక జాతియొక్క కాని సంఘముయొక్క కాని విన్నాధమును బెల్లించినవలయు నన్న వానినిగూర్చి వ్రాయబడిన వాఙ్మయమును బట్టియు సామెతలను బట్టియు తెలిసికొనదగును. పాశ్చాత్యదేశమునందు గ్రంథాలయ నిర్మాణము పుస్తక వర్గీకరణము గ్రంథసామావళి మున్నగువానిగూర్చి నందలగొలది గ్రంథములు రచింపబడినవి. గ్రంథాలయోపయోగములగూర్చి తెలుపు సామెతలు నిర్వచనములు కుప్పలుతిప్పలుగ నున్నవి. మనదేశమున నట్టివానిని గుఱించి వ్రాయబడిన గ్రంథములు కాని సామెతలు కాని పుండుకైనను గానరావు. దీనినిబట్టి పాశ్చాత్య దేశములందలి గ్రంథాలయోద్యమముతో మనదేశము సందర్భి యుద్యమమును సరిపోల్చి చూచిన మనదేశ వివిషయమున నెంత యధమశీలిలో నున్నదో పరికింపవచ్చును. అంగ భాషయందు గ్రంథాలయములను గూర్చి అప్పటి విజ్ఞానసంపన్నులు వ్రాసిన సామెతలు నిర్వచనములు చుచ్చునట్లే కొన్ని దిశ్కాత్రముగ ప్రదర్శించుచుంటిని.

ఇట్టి యుజ్జేజకరములగు సామెతలు మన గ్రంథాలయ వాఙ్మయమున కొక్కటియేని గలదా. శ్రీ చిలకమర్రి లక్ష్మీ నరసింహముగారు భిక్ష పెట్టిన "వాయు వెల్లరకు నెట్లున్యాసిన మో..... అను సామెత యొక్కటియేగదా మన వాఙ్మయమున కెల్ల దిక్కు? పోనిందు పుస్తకవర్గీకరణమును గుఱించి కాని గ్రంథ సామావళి గుఱించి కాని యింతవనుక నొక పుస్తకమైన వెలువడినదా? కడకు తమ గ్రంథసామావళిల నచ్చొత్తించిన గ్రంథాలయములైన గలవా? అట్టి దింతవనుక గాఢమిగ్రంథాలయము తక్కు నా తెలిసినంత వఱకు కొండొకటి గన్నట్లున్నది. ఆంధ్రదేశ కేంద్ర గ్రంథాలయ వని నేరుపెట్టుకొన్న రామమోహన గ్రంథాలయమునకే ముద్రిత గ్రంథసామావళి లేనప్పుడు తక్కిన గ్రంథాలయముల మాట చెప్ప నేటికి? ఇంతవనుక గర్వపడవలసిన డెల్లను ఈ యుద్యమమును గూర్చి ప్రకటించు పత్రికలు 2, 3 కలవని మాత్రమే. అందు రెండు తెనుగునను ఒకటి ఆంగ్లమునను ప్రకటించబడుచున్నవి. ఆ తెనుగు పత్రికలు రెండను తగినయాదరము లేక కొనయూఁగిరితో ప్రచారము చేయుచున్న... లయశ్రేయము నభిలషించి దాని యభివృద్ధికి పాటుపడుచున్న రెండు తెనుగు పత్రికలైనను మనము పోషించుకొనజాలని నాడు మనకు ఈ సభలే! ఈ అట్టహాస మేలే! ఈ పటాటోపమేలే! ఈ సభలకై మనము వెచ్చించు ధనముతో నిట్టి పత్రికల నేల పోషింపరాదు.

ఓ గ్రంథాలయభిమానులారా! ఏల యింకను దీర్ఘ నిద్ర ను వహించెదరు? ఏల యింకను శుక్లవచనములతోను శూన్య హస్తములతోను బాలామాలపు తీర్మానముల గావించుటతో (ప్రాద్దు గడపెదరు? లేచి నడుము కట్టుకొని గ్రంథాలయవాఙ్మయము నెల్లవిధముల నభివృద్ధిపఱపుడు. గ్రంథాలయములు సరస్వతీదేవి ఆలయము లనియు జాతి మత సంఘ రాజకీయ విషయములతో నెట్టి సంబంధమును లేక లోకకళ్యాణమునకై సర్వతోముఖముగ పాటుపడు నుత్తమసంస్థ గ్రంథాలయోద్యమ మొక్కటియే యనియు ఊరూరఁ దిరిగి ఉన్నెన్నెన్నవనున నువ్వోపింపుడు. గ్రంథాలయములు గల నరకమున నైన నివసంప నిన్నగించుకొని గ్రంథాలయములు లేనిస్వర్గమున నిమగ్నమైన నివసంప నొల్ల అను నిట్టి సామెతల నేనవేలు మీవాఙ్మయమున నలంకరింపఁ జేయుడు.

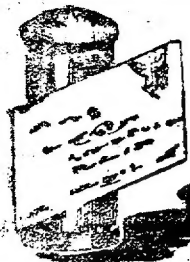
గాలి లేకున్న నెట్టెలో గడపవచ్చు,
గ్రాసమును లేక అవలీల గడపవచ్చుఁ
గడపవచ్చునె మన మొక్కగడియ యైన
గ్రంథభాండారములు లేని కాలమందు.

అను భావములు గల గీతకలు నేనవేలు రచించి ముక్కంతములతో పాడుచుండుడు. అప్పుడు మన గ్రంథాలయోద్యమము పాశ్చాత్య గ్రంథాలయములతో పాటు తులయాగును, మనము ప్రత్యేక జాతి వ్యక్తిత్వము గలవార మను యశము నాస్థించిన వారమై మనమాతృదేశమును భావదాస్య శృంఖలములనుండి విడిపించి సాటిదేశములలో తలయెత్తికొనితిరుగగలవారమగుదుము.

ఇంతవఱకు గ్రంథాలయోద్యమముతో నాకుగల 25 ఏండ్ల సంబంధమునుబట్టి స్వానుభవమున నానేర్చిన విషయములఁ గొన్నిటిని మీకు విన్నవించితిని. ఇంకను చర్చింపవలసిన ముఖ్య విషయము లెన్నియో యున్నవి. ఇప్పుడు మీకు నివేదించినవిషయములకంటె విడిచినవిషయములే ఎక్కువగునన్నవి. గ్రంథ విస్తరభిచే వానిని దిగవిడువవలసినవాడె నైతిని.

ఇంతదనుక గ్రంథాలయ వహాప్రబంధములోని మంగళ గీతకల నాలపించితి. ఇంక విహుదగీతకల విలాపింపవలసినయవధి వచ్చినది. ఇంతవఱకు గ్రంథాలయములనుచిన్నచిన్న పాములనోబడి బడకుండ నిచ్చెనల నెక్కి గమ్యస్థానమునకు చేరువకువచ్చినవి. ఇంతలో పెద్దపామునోబడి యధోపతనము నొందనున్నది. కలకక్షులచే కొన్ని గ్రంథాలయములు కూలనున్నవి. కొన్ని అప్పులలో మునిగి ముప్పులపాలు కానున్నది. ఒక గ్రంథాలయము కొద్దన కీడ్వబడినది. ఒకటి వేలము వేయబడుటకు సిగముగ నున్నది. గ్రంథాలయోద్యమమే తమ జీవితాదర్శముగ నిడికొని గ్రంథాలయకార్యములే తమ యుచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములుకాగా దాని యభివృద్ధికై తన ప్రాణమానసముల భారపోయుచు పాటుపడుచున్న గ్రంథాలయదాసులు పత్రికారంగమునక్రూర నిఘర వాక్యభాగపరంపరలకు గుఱియగుచున్నారు. ఇట్టిదర్శి గ్రంథాలయముల కేల పట్టచుయున్న? విన్ను విటిగి మీఠవడినను ఒకరితోలికి పోవక, జాతి మత రాజకీయవిషయములతో నెట్టి జోక్యమును గలిగించుకొనక, చేతనెనకొలది జనుల కుపకారము సలుపుచు, నిరాదంబరముగ ప్రాద్దులు పుచ్చుచున్న గ్రంథాలయములకా యిట్టి దురవస్థగ్రంథాలయములన్న ప్రజలకింత పలుచనయా? అక్కటా! ఆంధ్రదేశమునకా యీటు గొడ్డు వోయరా?

సభ్యులారా, గ్రంథాలయము లిట్టి కడగండ్ల నేల పడుచున్నవో నేనిచట చర్చింపఁదలచికొనలేదు. మన యాంధ్రదేశ

జాబులు.

నెల్లూరుమండల ప్రాథమిక విద్యాసంఘము
ఈ సంఘముయొక్క ఆరవ మహాసభ యీ నెల 30-31
దులలో యల్లయపాలెము గ్రామమున, నెల్లూరుమండల విద్యా
సంఘాధ్యక్షులగు మ||రా||శ్రీ జెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి
బి. ఏ., యం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
చతుర్వేదుల సూర్యనారాయణ,
ఆ|| సం|| కార్యదర్శి.

ధర్మాయుర్వేదవైద్యశాల-గుడ్లూరు
ఆయుర్వేదభివృద్ధి గుడ్లూరు గోపాలకృష్ణయ్యగారు దా
చావుగ మూడుమాసములనుండి కందుకురు తాలుకా, గుడ్లూరు
గ్రామముందు స్థాపించి జరుపుచున్న "ధర్మాయుర్వేదవైద్యశా
ల"కు తాలూకాబోర్డుపెసిడెంటుగారు కొంతవిరాళిమతిచ్చుట
కు వాగ్దత్తుచేసి రని వినుటకంతయు సంతసించుచున్నారము.
(శ్రీయోధిలాషి.)

గుడివాడ ఫస్టుకంపెని
ఈ సమాజమువారు గుంటూరున రామదాసునాటక
మును ది 19-12-26 న ప్రదర్శించిరి. అందు కనుబడిన ప్రధాన
పాత్రలలో రామదాసు కవీరులభక్తి, జ్ఞాన చైరాగ్యములకు
ప్రేక్షకు లెల్లరు కడుసంతసించుటయేగాక ప్రేక్షకులలో నొక
రయిన గాజుశ్రీ మద్ది సుదర్శనముగారు యీ ప్రధానపాత్ర
ధారుల కిరువురకును సునర్ణపతకములను బహూకరింతు నని
యెల్లరును వినుటలు బహిరంగముగ చెప్పించిరి. తిరుగ యీ
నాటకమును యెంతతీవ్రతలో ప్రదర్శింతురో యనునట్లు భక్తి
తో నోలలాడించిరి. రామదాసు కారాగృహములో నుండి
రాముని బేర్కొని తస్యయావస్థను బొందియుండినపు డెల్లరును
బాష్పబిందువుల రాల్చిరి. తానీషా పాత్రధారి రామకృష్ణ
ణులు స్వప్నములో దర్శనమిచ్చినపుడు మేల్కొంచి శ్రీరామ
పునర్దర్శనమునకై పడిన యవస్థ యెంతయో కొనియాడదగి
యున్నది. రాజశ్రీ మద్ది సుదర్శనముగారు పతకములను నెంత
తీవ్రతలో తయారుచేయుదురో యంత యావశ్యకముగ ప్రదర్శన
లాభము కలుగునని నాయభిప్రాయ దెలుపుచు నింతట విర
మించుచున్నాడ.

మరి ప్రసాదరావు,
ప్రేక్షకుడు.

నర్సాపురం ఆసుపత్రి
మా ఆసుపత్రి దినాదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని వేరు
గా వ్రాయ నక్కరలేదు. ఇప్పుడు రోజుకు 120 మంది రో
గులగుచున్నారు. ఆడ డాక్టరు ఆసుపత్రిలో ప్రవేశించినది
మొదలు ఆడరోగులసంఖ్యకూడా పెచ్చగుచున్నట్లు జిల్లా
స్వస్థుగారివల్లనే తెలియుచున్నది. కాని మందులుమాత్రము
చాలుటలేదు. ఇందువల్ల కొంత అసంతృప్తి ప్రజలలో కనబడు
చున్నది. సం|| కు సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు మొట్టు మొదలగు వాల్తో
కూడా చెండువేలరూపాయలు ఎంతమాత్రము చాలదు. ఇక
జిల్లింగువిషయమై ఇప్పటికి ఇరువది సంవత్సరములనుండి అభి
వృద్ధికి వ్రాతతోలెల జరుగుటయే కాని క్రియ కనబడలేదు. ఇం
దువిషయమై మాకలెక్టరుగారిగుటాడదొరగారు మొన్న యీ
మధ్య చాలా సుట్టిగా వ్రాసినారు. ఈ ఆసుపత్రిని గవర్న
మెంటువారు తీసుకొనినగాని విల్లింగు వృద్ధికాదు అని స్పష్ట
ముగావ్రాసిరి. చెండురోజులక్రిందట మాజిల్లా స్వస్థుగారుమాడ
వచ్చిరి. వీరుకూడా జిల్లింగువృద్ధి, ఆసుపత్రిని గవర్న మెంటు
వారు తీసుకొనుటను బట్టి ఉండునని వ్రాసిరి. ఇది నిశ్చయ
మైన నది ఖాయపడుననిరి. అందువల్ల యిప్పుడు తేలేదేమన
తాలూకా పాడీ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలను గవర్న మెంటువారు
విధిగా తీసుకొని తీర వలె ను. అప్పుడు గాని ప్రజ
లకు పూర్తిగా ఉపయోగించవు. ఈవిషయమై మంత్రివర్గము
వారు త్వరితము ఆలోచించవలయును. ఆలోచనగాదు పనియే
జరుగవలెను. తాలూకాబోర్డులకెంతమాత్రము అభ్యంతరముం
డదు. వారు నిజముగా పెద్దబరువు వదలిననని తలచిమీమాచు
కొనెదరని నానమ్మకము. ఇందువిషయమై బోర్డులకూడా
తీర్మానములను గావించుకొని ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయుట
యొక్కము.

(స్వీయవిలేఖరి)

బ్రాహ్మణ వర్గోద్ధరణము

శ్రీ పుష్పగిరి పీఠాధిపతులకు విజ్ఞప్తి
శ్రీమత్సరమహంసాది సకలవిరుదాంతములైన శ్రీ పుష్ప
గిరి పీఠాధిపతులగు శ్రీమదభినవోద్ధండ విద్యాశంకర భారతీ
స్వామివారి సన్నిధానమునకు
కల్యాణశ్రమనివాసి యగు నారాయణయోగి అనేక
వందనము లర్పించి వ్రాసుకొనిన విజ్ఞప్తి
ఆశ్చర్యమా!
ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణదర్శనమునందు గల్గిచేరితముచే
నధర్మాభివృద్ధియై బ్రాహ్మణులు స్వగర్వాచరణవిముఖు లగుట
వలన పురాతనమునుండి వచ్చుచున్న గౌరవము పూర్తిగ నాశ
మై తక్కినవర్ణములవారిచే నిందింపబడుచున్నారనుట తమకును
వేద్యమై యుండగలదని నమ్ముచున్నాను. రాజకీయ వ్యవహా
రములందును బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతర వివాదము లేర్పడి
బ్రాహ్మణులసీతి చాలవిచారణీయముగా నున్నది. రాజకీయ
మత సాంఘిక వ్యవహారము లన్నిటియందును బ్రాహ్మణులు
స్వార్థపరులై స్వగర్వోత్థలంఘనము గావించుచుండుటచే నిట్టి
కళంకము బ్రాహ్మణవర్ణమున కేర్పడియున్నదనుట కేలాటి
సంశేపామునుండదు. జగద్గురువులై బ్రాహ్మణవర్ణమున సక్ర
మవార్గమున నడిపించుటకును, ప్రపంచమున బ్రాహ్మణ్యమును
గాపాడుటకును బాధ్యతవహించిన తాము ఇందు ఏజోక్య
మును కన్గించుకొనకపోయినచో రాష్ట్రముయొక్క పాపభరి
తమునకే రాజు యెట్లు పాక్షాత్తుడో యట్లు సంఘమునందుఁ
గల్గులోపములకెల్ల సంఘాధికారి (మతాధిపతి) బాధ్యుఁడు
గాన సత్యదర్శియగు భగవంతునివిచారణకు లోనుగావలయుం
డును. ఇట్లు దాము తాటస్థ్యమును వహించియున్నయెడలఁ
బ్రస్తుతము నామమాత్రాపక్షమైయున్న వర్ణాశ్రమధర్మము
గూడ బూర్తిగా నడుగంటి యన్యోన్యకలహములచే బ్రపంచ
మునకుఁ బ్రళయమేర్పడుట కేలాటియాత్రేవణయు నుండదు.
అట్టిసీతి వచ్చునంతవరకు మనుష్యునివలెనే భగవంతుఁడును మా
నమువహించి యుండఁజాలడు. గాన తాము ప్రస్తుతపు ప్ర
పంచపరిస్థితులను జక్కంగా విమర్శించి తగువిధమున ధర్మమును
కలకొల్పుటకుఁ బ్రయత్నించుదురని మిక్కిలి విధేయతతోఁ
బ్రార్థించుచున్నాడను. ఇందు యీహర్షశిర బ 30 లలో
పల తాము ఎట్టిజోక్యమును గల్గించుకొననియెడల సర్వశక్తిఁ
గల భగవంతుఁడే యేదోయొక మానవశరీరమునందావేశించి ధర్మ
సంస్థాపనమునకుఁ బూనవలసినవిధియై యున్నదని విశేషపర్చు
కొనుచు యీలోపల ప్రపంచశ్రేయోభివృద్ధినిగూర్చి తమరు
చేయుఁగల ప్రయత్నమిట్టిదని ధర్మమునకు విధేయుఁడగు యీ
తనభృత్యునకు వ్రాయించి పంపుటకుఁ బ్రార్థించు
చున్నాడను.

ప్రపంచశ్రేయోభిలాషి నారాయణయోగి,
కల్యాణశ్రమము
జిల్లి పల్లెపోస్తు, కనిగిరితాలూకా, నెల్లూరుజిల్లా 9-12-26.
ఖద్దరుహాకింగు

ఆంధ్రదేశములో ప్రతిజిల్లాలోను జనవరి ౧ వ తేదీ
మొదలు ౧౫ వ తేదీవరకు పట్టాములలోను గ్రామములలోను
పల్లెలలోను, ఇంటింటికీతిరిగి, ఖద్దరు అమ్మిన బాగుండునని
తోచుచున్నది. ఖద్దరు వికలులఅను. ఖద్దరు అమ్ముకందా
రులు కాంగ్రెసుయొక్కయు, మహాత్మా గాంధీగారియొక్క
యు, సంచేతములను వ్యాపించేయ పీలుకలును.
ఆంధ్రదేశములో ప్రతిదేశములోగాక తక్కిన జిల్లాలన్నిటిలోను
అభిలృతాత నర్థాసంఘం తనతన విక్రయశాలలు స్థాపించి
యున్నారు. ఆంగ్లయశాలలోనుండి సరకు తీసుకొనివెళ్లి,
చిల్లరగా, నగదుకే విక్రయించుచుండును. విక్రయశాలాధికారులు
మందుగా రొక్కచు తీసుకొనిగాని, తననెవ్వరని జామీను
మీదగాని సరకు సంచార విక్రేతలను ఇయ్యనీలుండును. ఈ
పద్ధతి యీసంగ్రహంతి హాకింగుముట్టుకే వర్తించును. ప్రతిజిల్లా
లోని ఖద్దరు అధిమాములను దీనికి తోడ్పడ గోరుచున్నాను'
ఏయేజిల్లాలో చేయ పీలుకతో ఆహార్యములవారు గుంటూరుకు
తెలుప ప్రార్థితులు. గుంటూరు, పశి మ గోదావరి, తూర్పు
గోదావరిజిల్లాలలో జరుపుచురని తెలియుచున్నది. తక్కిన
జిల్లాలవారుగూడ దీని సాధ్యాసాధ్యములను విచారించి తెలుప
వేడెదను.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,
అ. భా. చ. సం. ఆంధ్రకాళి కార్యదర్శి.

శ్రీ శ్రీ తాళ్లూరి దొరయ్యగారు

నర్సాపురం తాలూకా యలమంచిలి కాపురములు తా
ళ్లూరి దొరయ్యగారి నెల 4-వతేదీ శనివారము పరలోకగతు
లైరి. వీరు కద్దరు దీక్షతో ధరించుచుండిరి. ప్రాచీనకాలముందు
వలె గ్రామవిషయములన్నియు సాధ్యమైనంతవరకు గ్రామము
లోనే పరిష్కరించి కోర్టులకెక్కకుండ జేయుటచే చుట్టుప్ర
క్కల గ్రామవాసులందరును వారియందు విశేష గౌరవభావ
ముతో మెలగుచుండిరి. గ్రామములో వికమత్యమును కలకొల్పి
లంకపాలులు మొదలగు ఆదాయమువలన రు. 6000 లతో నొక
తటాకమును మరల త్రవ్వించి గ్రామవాసులకు దాహతీర్థముల
లోపము లేకుండజేసిరి. అయిదారువేల రూప్యములతో విష్ణు
దేవుని యలయసావిడిసి, పాకశాలభవనమును గట్టించిరి. గ్రా
మములోనికి కంకరరోడ్డు వేయించుటకు వీరుజేసిన ప్రయత్న
మువలన అత్యల్పకాలములోనే రోడ్డు పూర్తియైనది.
కడచిన కాసనభా యెన్నికలలో కులాభిమానమును మూ
లకుదొక్కి దొరయ్యగారి కుటుంబమువారందరును కాంగ్రెసు
కు అత్యంత సహాయముచేసి యీజిల్లాలో కాంగ్రెసుకు జయభే
రీమోగించిన మహాజనులలో ప్రాముఖ్యతనుగాంచిరి. వీరికి ఒక
కొమరుడును, కుమార్తెయు మనుమలును గలరు. వీరియాత్మకు
శాశ్వత బ్రహ్మలోక నివాసనిధి లభించుగాక.

బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తి

శరభాంకలింగశతకము

ఈశతకమునందలి కొన్ని పద్యములు శ్రీవేటూరి ప్రభా
కరశాస్త్రిగారు చాటుపద్యముగీమంజరిలోఁ బ్రచురించి యా
ధులకాశతకమును జవిజూపియున్నారు. ఈశతకము సంపూర్ణ
ప్రతి మాకు లభించినది. మధ్య నొకయాకు ఒకటిపోయినది
కొన్నిచోటులకైవిదష్టములగుటచేవర్ణములు పదములు లోపించి
నవి. దీనిప్రత్యంతరములు ఓరంగల్లు పొంతములలో వీరశైవుల
వద్దనున్నటుల దెలియుచున్నది. ఎవరేని పత్రికయొన్నవారు పం
పించినచో మాప్రతితో దానినిపోల్చి శుద్ధప్రతి వ్రాసికొని
వారికొసంగుటయేగాక ముద్రణసంతరము వారికి ముద్రితప్రతి
గూడఁ బంపుకొందుము. మాకు లభితప్రతి యొసంగినవారు శై
వప్రచారిణి సంపాదకులగు ముదిగొండ వీరేశలింగశాస్త్రిగారు.
వారు ఓరంగల్లు ప్రాంతములలోఁ బ్రతులు గల వని చెప్పియు
న్నారు. కాన ప్రత్యంతరములు గలవారు మాకుఁ బంపి అముద్రి
తదశలో నున్న యీశతకరాజమును సుప్రసిద్ధము గావించఁ
బ్రార్థితులు.

శ్రీపాద రమణకవులు

గద్వాల సంస్థానము

డిశంబరు 2 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు జమ్మల
మడుగులో చెన్నేశ్వర యతిగారి మందిరమున శ్రీయుత పి.
శ్రీనివాసంగారి యాధిపత్యముక్రింద గద్వాలసంస్థానమునుగురిం
చి ఒకసభ గావింపబడెను. ఆ సభయందు శ్రీయుత వెల్లూ
సుబ్రహ్మణ్యంగారును, శ్రీయుత కలనటూల జయరామరావు
పంతులుగారును గద్వాల సంస్థానముయొక్క పూర్వనరేత్రిను,
ప్రస్తుతదీనదశయు సభికులకు విపులముగా దెలిపిరి. ఆయిదట
అధ్యక్షులగు శ్రీయుత శ్రీనివాసంగారు గద్వాల రాజుల యశా
దార్యమునుగూర్చి ముచ్చటించినమీదట ఈక్రింది తీర్మానము
సభికులెల్లరిచే ఏకగ్రీనముగా అంగీకరింపబడెను.

పూర్వమునుండియు సంస్థానములలో కెల్ల విద్యాభి
వృద్ధికై ప్రోత్సాహమొసంగునదియు, కవులను, పండితులను ఆ
దరించునదియునగు గద్వాలసంస్థానమును "కోర్టు ఆఫ్ నాడ్సు"
లో పెట్టుట వై జాము ప్రభుత్వమువారికి న్యాయముకావనియు
సంస్థానమును మరల శ్రీరాజీనామేబాగానికి యియ్యవ
లయుననియు ఈసభివారు వై జాము గుర్తు మెంటువారిని కోరు
చున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

రామచంద్రపురం గ్రామమున శ్రీరామకృష్ణ పరమ
హంస గోరక్షుని సంఘ మొకటి స్థాపింపబడినది.

రామచంద్రపురం గ్రామమున అస్పృశ్యతను తొలగిం
చుటకుగాను శ్రీస్వామి వినోకానంద అస్పృశ్యతానివారణ
సంఘమొకటి స్థాపింపబడినది.

అకస్మాత్తుగా గోడ మాంపడినందున 20 తేదీని ఆన
కాపల్లిలో 5 వ ఫారము చదువుచున్న ఆలమూరి లక్ష్మీనరసిం
హము అను విద్యార్థి మృతిజెందెను.

రాజ్యం రేంజీ ప్రాథమిక పాఠశాల యెయిడెడ్ టీచర్ల మేనేజర్ల సమావేశము

నవంబరు 18 తేదీని గావింపినసభలో ఈవిధపు తీర్మానములు గావింపబడినవి.

తీర్మానములు

ప్రస్తుతము నడుచేయించుకొన్న గ్రాంటు స్కేలు నిరుత్సాహముగా నున్నందున యాదేశ్య వివరించిన టీచింగ్ గ్రాంటు స్కేలు దయచేయించగలందులకు యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

గ్రేడ్	ఆన్ టైండు	టైండు
	రు	రు
లోవర్	10	15
హయర్	20	30
కెకండరీ	30	40

ప్రైవేటు టైనింగ్ సాంఘికవిద్యుత్తు 5 సంవత్సరములు సర్వీసుచేసిన ఉపాధ్యాయులకు హయర్ గ్రేడుతో సమానముగా పరిగణించవలయునను ప్రపోజలు తక్షణమే ఆమలు జరిగింప గలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

గత 3, 4 సంవత్సరములనుంచి కొట్టివేయబడిన గ్రాంటు మొత్తములను తిరిగి కాంక్ష నుచేయించి యిప్పించగలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

గత 4, 5 సంవత్సరములనుంచి గ్రాంటుచెక్కులు చాలా ఆలస్యముగా బటువాడా చేయించుచున్నందులకు నిండా విచారించుచూ, ప్రతిసంవత్సరం మార్చి మొదటివారంలోగానే గ్రాంటులు చేరునట్లు డేర్వాట్లు జరిగించగలందులకు యాసభ వారు కోరుచున్నారు.

నూరురూపాయలలోపు గ్రాంటు మొత్తములను మనీ ఆర్డరుద్వారా పంపిస్తూ అంతకుముందు మొత్తము ఇన్ షూ రెన్సు రిజిస్టరుద్వారా కాన్ సెల్ వారి ఆఫీసునుంచియే పంపించ గలందులకు కోరుచున్నారు.

సిఫార్సుచేయబడిన గ్రాంటున్నూ కాంక్ష నుకాబడిన గ్రాంటున్నూ వివరము మేనేజర్లకు వెంటవెంటనే తెలియజేయ గలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ఒకటికంటె అధికము స్కూళ్లకు మేనేజిమెంట్ ను పూడు డేయేస్కూలునకు నెల మొత్తము యిప్పించినది తెలియజేయగలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

రాత్రిపాఠశాలలో పనిచేయుచున్న పగటి ఉపాధ్యాయులకు కూడా పూర్తి స్కేలు గ్రాంటు యిప్పించగలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

రాత్రిపాఠశాలకు కంటింజెంట్ (దీపపుణిర్వు వగైరాలు) చార్జీలు ప్రత్యేకముగా యిప్పించగలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

బిల్డింగ్ గ్రాంటు కాలపరిమితి 40 సంవత్సరములనుంచి పూర్వమువలెనే 20 సంవత్సరములకు తగ్గించవలసినదిగా యాసభ వారు కోరుచున్నారు.

ప్రైవేటు సాంఘిక తప్పిపోయిన ఉపాధ్యాయులు 10 సం వత్సరములు సర్వీసుచేసినపుడు ఆయా గ్రేడ్లు ప్రైవేటు సాంఘిక వారితో సమానముగా గ్రాంటు స్కేలు దాఖలాలో గణించ గలందులకు యా సభవారు కోరుచున్నారు.

నాల్గవ ఘాతము చదువ నవసరము లేకుండా 3 వ ఘాతము ప్రైవేటు సాంఘిక సర్వీసులోనున్న ఉపాధ్యాయులకు తెలుగులో అన్ని భాగములను మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకు ప్రయోజనముగా చదివి హాజరు హక్కును యిప్పించగలందులకు విశ్వవిద్యాలయ మువారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

టీచర్ల మేనేజర్ల కేవలము టీచింగ్ గ్రాంటు మాత్రమే ఆ ధారపడియున్నందున వారి పిల్లలకు నున్నతవిద్య నుచితముగా నిప్పించగలందులకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

యా సంవత్సరం పట్ల మెంబర్ గా రికార్డును చేయు స్కూళ్లు రికార్డును చేయుటలో చాలాసంఖ్య తగ్గించినట్లు తెలియవచ్చినందున యా సభవారు విచారించుచు, సిఫార్సు కాబడిన స్కూళ్లన్నిటిని పూర్తిగా రికార్డును చేసి 1925-27 సంవత్సరములకే ద్రవ్యసహాయము నిప్పించగలందులకు కోరు చున్నారు.

వారికాశాని అనవసరముగనుక బాలురశాఖలో చేర్చ గలందులకు యాసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(సం) కొత్తకి సోమన్న,
సభాధ్యక్షుడు.

IT CAN

BE IMPROVED

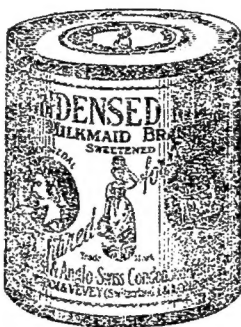
No matter what quality of Coffee is used or how carefully it is prepared, the delicacy of its flavour will be improved and increased by adding to it :

MILKMAID BRAND CONDENSED MILK

This is only logical because Milkmaid Condensed Milk is guaranteed pure full cream cow's milk of such a rich uniform quality that all the fragrance and creaminess of new milk is combined with the aroma and flavour of the coffee :

PROVE THIS AT LITTLE COST.

Buy a Trial Tin of

MILKMAID BRAND CONDENSED MILK

from your dealer for Annas 2 or send Annas 3 in stamps together with your name and address in full to :

MILKMAID MILK, P. O. Box 396, CALCUTTA.

NESTLE & ANGLO-SWISS CONDENSED MILK CO., (INCORPORATED IN SWITZERLAND), CALCUTTA.

బెజవాడ పురపాలక ప్రాథమిక పాఠశాల సంఘము

బెజవాడ డిసెంబరు 21:—శ్రీయుత అయ్యదేవరకాశేత్వర రావు పంతులు బి.వి. డి.ఎం. ఎం.ఎల్. సి. గారు శాసనసభా సభ్యత్వమున విజయము గాంచియుండుటచే మా సంతోషమును, సానుభూతిని వెల్లడించుచు, నేడు హయ్యర్ ఎలిమెంటరీ బాలి కా పాఠశాల భవనమున శ్రీవారికి అల్పహారవిందును, అచటనే శ్రీయుత డాక్టర్ ధన్వాడ రామచంద్రరావు పంతులు గారి యధ్యక్షతక్రింద శ్రీకాశేత్వరరావుపంతులుగారికి వినతి పత్రిక సమర్పించుచు, ఒక సభ జరుపబడెను. సభాప్రారంభమున బాలురచే దేశీయగీతములు పాడబడెను. శ్రీరామచంద్ర రావుపంతులుగారు కొంతసేపు ముచ్చటించినపిదప శ్రీయుత చింతూరు వెంకటరెడ్డిగారు "జాతీయవిద్య, జాతీయ భావములు పిల్లలలో ఉపాధ్యాయులకులుగ జేయవలయుననియు అందరును ఖద్దరు ధరించవలయు ననియు, ఈ పట్టణమునందలి మ్యూనిసిపల్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు అత్యల్ప జీతములతో బహుకష్టతరముగా పట్టణవాసము చేయుచున్నారనియు, వీరికి తగిన వేతనములు ఇప్పించుటకు సాధ్యమగుప్రయత్నములు చేయుడు"మనియు చెప్పిరి.

పిదప కాశేత్వరరావు పంతులుగారు జాతీయ విద్యా విషయములగుర్చి తాము ప్రధానమంత్రిగారితో మాట్లాడినపుడు వారుగూడ తమకు పూర్తి యయిన అంగీకారమే ననియు జాతీయవిద్యావిధానమునకు తానుగూడ తోడ్పడుదునని చెప్పినట్లును అందుచే కొద్దిరోజులలో హిందీ భాషప్రచారమును రాత్నాలనుమధురగానమును ప్రతిపాఠశాలలో ప్రవేశ చెట్టుటకుప్రయత్నములుజరుగుచున్నవనియుచెప్పిరి. మరియుదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు దేశగౌరవమునకుఉపాధ్యాయుడే ఆధారభూతుడనియు, ఎట్లు బాలురకు అన్నపానాదులనిచ్చి పోషించు వారే తల్లిదండ్రులుగాని, వానికి జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగించువాడు ఉపాధ్యాయుడే యున్నాడు. ఉపాధ్యాయుడు జాతీయవిద్యను పిల్లవానికి గరవిన వానికి జాతీయభావము లేర్పడును. కాని దా స్వవిద్యగరవినవాడు దాస్యనేవాస కుడగుటయేగాక దేశద్రోహ

మునకుగూడా సాహసించుచున్నాడు. జర్మనీలో ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు దేశీయవిద్యలను, జాతీయభావములను గరవించి అభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుటచేతనే వారు గొప్పవార మని ప్రగల్భముల గొట్టుచున్నారు. అట్లే బ్రిటిషువారును తమ దేశీయవిద్యల నెక్కువయభిమానముతో పిల్లల నభ్యసించజేయుటచేత మేము సార్వభౌములమనియు, మీ దేశీయులు అజ్ఞానులనియు చెప్పుచున్నారు. కారణము మన దేశవిద్యలను మనమాచరింపకుండుటయే.

కాన మేము శాసనసభలలో తర్కించి ఎల్లయినను, జాతీయ విద్యావిధానమును అమలులోనికి తెచ్చించెదము. మీకు తగిన వేతనముల నిప్పించెదము. మీరు బాలురను, దేశభక్తిపూర్ణులనుగను, స్వతంత్రులనుగను తయారుచేయుడు

"మరియు ఇంగ్లాండువెళ్లి తిరిగి తనప్రజలకు జూచుటకు వచ్చిన మన అగ్రాసనాధిపతిగారికిని, వారి తల్లిగారికిని, ధన్వాడ అనంతంపంతులుగారికిని నా కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల నర్పించుచున్నా"నని ఉపన్యాసమును ముగించిరి.

శ్రీయుత తా. వేణుగోపాలరావుగారు వచ్చిన మహాజనులకందరికిని మనఃపూర్వకవందనము లర్పించిరి. పిదప అగ్రాసనాధిపతిగారు సభను జయప్రదముగా ముగించిరి.

(ఒక ఉపాధ్యాయుడు)

ఆంధ్ర గ్రంథమండలి విశాఖపట్టణము

ఈనెల 9 వ తేదీని సభ్యులవరును గ్రంథమండలముందు సమావేశమై ఈక్రిందితీర్మానములు సిద్ధపరచిరి.

1. గ్రంథమండలికి ఉపయోగించు బట్టను కద్దరునే ఉపయోగించవలెను.

2. గ్రంథమండలియందు మహాత్మాగాంధీగారి ఛాయాపటమును పదిరోజులలోపున ఉంచుటకు నిశ్చయించిరి.

3. మహారాజశ్రీ చిత్రకారులగు ఆకుల సత్యసారాయణగారు చిత్రపటములను చిత్రించి ఆంధ్రగ్రంథమండలి తరపున భారతపత్రికకు నిచ్చుటకు ఆమోదించినందున యా సభవారందరూ అభినందించుచున్నారు.

కవికొండల కొండలరావు.

గుంటూరు జిల్లా, సామ్రాజ్య, మద్రాసు
శాసనసభా ఓటర్ల సంఘము
ప్రధాన కార్యాలయము, గుంటూరు

ఈ సంఘముయొక్క - ముఖ్య దృష్టిములు

1. గుంటూరు జిల్లా తరపున యీ సంవత్సరమున యెన్ను
కొనబడిన మద్రాసు శాసనసభాసభ్యులు నలుగురు శాసనసభ
లయందు చేపాటుపనిచేసినది, ఆయావిషయములందు వారేమేమి
ప్రవర్తించినది, వారి యభిప్రాయముల సేవలనుగా వెల్లడించినది
తేలికైయు ముగింపుకొనగలిగినదిగా నుండునట్లు చేయుట.

2. గుంటూరు జిల్లాలో ప్రతి గ్రామమునందును రాజ
కీయ వ్యవహారమునందు ఓటర్లు పూర్వముగా శ్రద్ధవహించి వారి
స్వాభిమాన నిరసనను వెల్లడించుటకు తగు ప్రయత్నమును గావించు
ట.

3. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును కేంద్రము
ను విజ్ఞానాభివృద్ధి కనుకూలముగు గుంటూరు నగరమునందు స్థాపిం
చుటకు తగు ప్రయత్నములు చేయుట.

4. ప్రతి గ్రామమునందును ఆయా గ్రామమువారికి శాసన
సభయందు జరుగు విషయముల చిత్తుబిల్లులను వెల్లడించుటకు ముగ్గు
రికి మించిన చిన్న యుపసంఘమును నేర్పరుచుట.

5. ఢిల్లీలోనున్న యిండియా యెస్ట్ లీ కార్యక్రమము
లను చిత్తుబిల్లులకుగా ఓటర్లకు ప్రకటింపబడును.

6. ప్రతి ఓటరును గుంటూరునందు స్థాపించబడిన ప్ర
ధాన కార్యాలయమునందును రికార్డులను స్వేచ్ఛగా చూచుకొను
టకు హక్కు కలిగియుండును.

7. ప్రతి గ్రామమువారును, వారు వారు అనుభవించుచు
న్న యిబ్బందులను ఆయాసంఘములవారికిన్ని, శాసనసభా స
భ్యులకున్న దెలియబరుచుటకు వారి వారి యిబ్బందులను
సంఘప్రధాన కార్యాలయమువారికి వ్రాయవలెను.

8. గుంటూరు జిల్లా తరపున యెన్ను కొనబడిన మద్రాసు
శాసనసభా సభ్యులు నలుగురును ఢిల్లీలోనున్న ఇండియా
యెస్ట్ లీ సభ్యులకుగా యీ సంఘమునకు గౌరవసభ్యులుగా నుం
డవలయును. వారికి చందాలను యివ్వవలయును.

9. ఈ సంఘముయొక్క బహిరంగసభలకు గౌరవసభ్యు
లు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించవలెను.

10. సంవత్సరమున కొకతూరి ఓటర్ల మహాసభ ప్రధా
న కార్యాలయమునందు జరుగవలెను. ఆమహాసభ (కాన్వెన్షన్)
నందు 3 సంవత్సరమునందు జరిగిన యావత్తుపని నిశేధింప
బడును.

11. ఖద్దరుప్రచారముగా చేయబడును. గ్రామ పున
ర్నిర్మాణమును గురించి ప్రతి గ్రామములో ప్రబోధము గావించ
బడును.

12. మన జిల్లాకు రానున్న సెంట్రల్ మెంటుబారికి రైతు
లపక్షమున యెక్కువ శక్తులను గౌరవ మెంటువారు వేయకుం
డా యుండునట్లుగా తగు ప్రయత్నములు చేయుట.

13. 1929 సం॥ లో రానున్న రాయల్ కమిషన్ వారి
యెదుట ప్రజలు తమ యిబ్బందులను స్పష్టముగా దెలియబ
రచుటకును యెక్కువ హక్కులను కోరుటకు ప్రజలను తయారు
చేయుట.

14. ఈ సంఘమునందు ఓటర్ల మాత్రమే సభ్యులుగనుం
డవలెను. ఓటర్లు కానివారు సభ్యులుగా నుండవలెనుగాదు.

15. ప్రతి గ్రామమువారు సమదాయముమీద ఒక్కప
ర్యాయమే యీ సంఘమువారు చేయు ప్రచారమునకు వారికి క్రి
తీరిది ధనసహాయము జేయవలయును.

16. ఈ సంఘములో జేరు ప్రతిసభ్యుడు ఒకపర్యాయ
ము సంవత్సరమునకు రు 0-4-0 లు తక్కువలేకుండా శం
దాసు నివ్వవలయును.

స్థాపకులు: - తూములూరు నాగభూషణము, కలవ
గుంట నరసింగరావు, చలసాని సత్యనారాయణ చౌదరి, న్యాప
తి నారాయణరావు, కోటంరాజు రాజేశ్వరరావు, మద్ది వెంక
టసుబ్బయ్య, ఆర్థర్ పాల్, నూకల కృష్ణమూర్తి, మల్లెల నా
గేశ్వరరావు, ఆకుల శ్రీపతిరావు నాయుడు, ధారా చినబసయ్య
హాకిం సయ్యద్ మస్తాఫా సాహెబు, శేషగపల్లి రామస్వామి
గుప్త (తాత్కాలిక ప్రసిడెంటు) మాడభూషి వెంకటేశ్వర్లు
(తాత్కాలిక కార్యదర్శి.)

కేధరిన్

గ్రంథకర్త: - శరణరామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీ గ్రంథమున కనువాదము.
లోకప్రసిద్ధమున ఒకపేరువలె చరిత్రము. అందరును చదువలసిన
సులభ శైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్ష్యనారాయణగారి
అమూల్యమున పీఠిక గలదు. ధర - 0-4-0.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసు.

హిందూజన్మ రెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి దేవభీమాకంపెని లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.
ఆన్నివిధములైనవిషయములలో దేవభీమాకంపెని ఇచ్చు
మొదటితరగతి ఇండియన్ కంపెని.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము,
(3) ఆటోమేటిక్ కాన్వర్షన్, (4) భారతీయ మన
కుటుంబ, (5) దయగల సర్వీసు, (6) తనదని నిరూపించిన
తత్వానుసారముగా తిరిగించెదరు.

వివరమును నీతిగుప్తానికి వ్రాసిన బడయగలరు.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,
Secretary Madras Branch
Post Box No. 337 Mount Road Madras

లలిత 3149

విజయనగరమున యువజన సంఘమున వెలువడు
చుండు మాసపత్రిక. విద్యార్థుల కార్యవాదములకు కవులకు
కాశియనునకు పండితుల వివిధవిషయవిమర్శలకు విద్యార్థులవ్యా
సరచనకు ఇది నూతనరంగస్థలము. చారిత్రక సాంఘికసాహితీ
ప్రముఖ విశేషములందు వెలువడుచుండును వింతవింతకథలు
చిత్రచిత్రములైన ప్రశ్నములు! విద్యార్థులకు పోటీపరీక్షలు!
జహాననాములు! ఇట్లు సర్వవిధములకును బహుళములను
పొందునట్లు పురుషుని సర్వజనసమాదరణీయమైన రాగలవిజయ
దశమినాడు వెలువడుచున్నది. వ్యాసములను పంపగోదవారు
అక్షింబు 8-వ లేదోపున కార్యస్థానమునకు చేరనట్లుండునప
వలెను. మాదిరిప్రతి ఉచితముగ పంపజాలము. పరియవారు,
ఆరణ్యము బిల్లులపంపిన బడయగలరు. పిమ్మట చందాదారులకు
వారి చందానుండి, ఈ ఆరణ్యము విసహాయించుకొందుము
చందా సంపత్తిరమునకు రు 8-0-0
ఆరు నెలలకు 1-12-0
విడిప్రతి 0-6-0

కార్యదర్శి

లలితాకార్యస్థానము, విజయనగరము.

ఆంధ్ర భాషాసాహిత్యము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది
నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన మ-రా-శ్రీ కట్టమంచి రామ
లింగారెడ్డి యమ్. ఏ. గారు ప్రకటనమైన పీఠిక వ్రాసి
యున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాచార్యా వీన సాంప్రదాయములు రెం
డును చక్కగా వివరింపబడినవి. సుమారు 160 మంది పూర్వ
కవుల ప్రయోగములు బహువిధములను వివరించినవి. శైలి మిక్కిలి సుల
భము. విద్యార్థులు, పండితులు భాషాభిమానులగువాడైన జరుగ
వలసినది. ఇట్టి వ్యాకరణ వింతమును తెలుగులో లేదు.
రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు. 300 పుటలు

రెండు సంపుటములు పోస్టేజీకా రు 1-4-0
రెండు కలసిన బైండు 1-8-0
ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, నాటికాడల లక్షణము 0-8-0

కావలసినవా రిట్లు వ్రాయవలెను.

తాడూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు,
8170 ఇన్నీ నుపేట, రాజమండ్రి.

1926 - 1927 సం॥రమునందు
చెన్న పురి పందెములు

గింధి

వింటరు మీటింగు (5 దినములు)
మూడవదినము, శుక్ర వారము

24-12-1926

ప్రథమ పందెము
మధ్యాహ్నము 2-15 గంటలకు

చెన్న పురి బహుధరలు

1926-వ సం॥ డిసెంబరు 23-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు.

మొదలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 98 0 0 వరకు		
బియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలివి ,, వ 42 గలవి రు	13 0 0	14 0 0
నెల్లూరివి ,, డిబ్బో ,,	16 0 0	17 0 0
డిబ్బి ,, డిబ్బో ,,	16 0 0	17 0 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,,	9 10 0	10 0 0
నువ్వులు ,,	22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0
నెనగలు ,, డిబ్బో ,,	14 0 0	15 0 0
పెసలు ,, డిబ్బో ,,	13 8 0	14 0 0
మినుములు ,, డిబ్బో ,,	16 8 0	18 0 0
ఉలపలు ,, ర 165	9 0 0	9 12 0

3. నూనెపప్పులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి	158 0 0	156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా 1-కి,	45 0 0	48 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	40 0 0	42 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగబా 1-కి రు 105 మిషన్ నూనె	94 0 0	
ఆముచము బా 1-కి	104 0 0	105 0 0

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	65 0 0	66 0 0
కూరపసుపు ,,	25 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	132 8 0	140 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	40,45	
కాశహస్తీపాయకట్టు ,,	50,55	
బెల్లము బా 1-కి	40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	31 8 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	31 0 0	35 0 0
చదరం ,,	31 0 0	38 0 0
రవుండు ,,	31 0 0	34 0 0

6. నూలు.

పుల్లూరు యేనుగ నెం 80 - ట్ట 1-కి	5 0 0	
నూళియేనుగ నెం 20	6 9 0	
నెం 20 టెన్ని సింహం యాటి	6 15 0	
నెం 24 ,, లాకి ,,	6 4 0	
నెం 60 ,, కారం ,,	9 6 0	
నెం 80 జమ్మరు ,,	7 8 0	
నెం 40 ,,	9 14 0	
నెం 44 ,,	5 1 0	
నెం 14 1/2 పాండిచేరి	6 6	
నెం 12 1/2 న్యూకాటన్	5 0	
నెం 14 1/2 ,, న్యూకాటన్	6 6	
నెం 10 1/2 కోయంబత్తూరు	5 8	
నెం 12 1/2 ,,	5 9 0	
నెం 14 1/2 ,,	6 8 0	
నెం 12 1/2 చూళ	5 4 0	
నెం 16 1/2 ,,	5 0 0	

7. దూది.

బోండావస్త్ర బాతువ 1-కి	800 0 0	
పల్నాడుదూది ,,	145 0 0	

8. లోహములు.

వెండి 100 తులంకు	60 0 0	61-0-0
బంగారు, తులము 1-కి	21 4 0	21 8 0
సవరము 1-కి		18 9 0
ఇత్తిడి బా 1-కి	238 0 0	243 0 0
రాగి డిబ్బో	258 0 0	260 0 0

రోమహరి కబ్బి 1-కి రు 0-8-0

ఈ ధన్యమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు
రెండు నిమిషములలో మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మ
ము నలు తెక్కుదు. మంటయొండదు. రోమములు రాలిపోవున
అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు లెక యిబ్రాహం

అవ్వతాంజనము

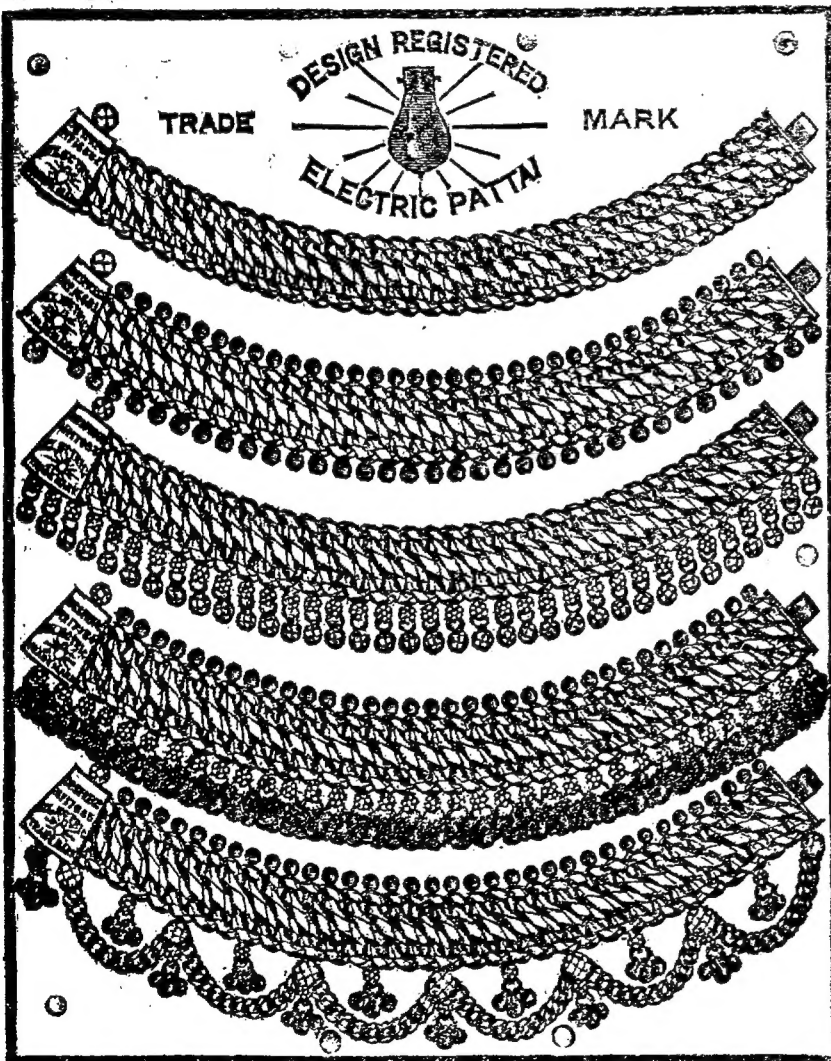
చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0 ప్రతియింట నుండవగినది

ముత్తయ్య కంపెనీ నిలవ బట్టల విక్రయము

15 - 12 - 1926 తేది నుండి ప్రారంభింపబడినది.

విలువగల చీరలు, మంచి ట్రేడ్ గుడ్డలు, పూల్ గుడ్డలు, లాగులకును పట్టలకును ఉపయోగపడు పలురకము లగు సిల్కు గుడ్డలు, చీరము లైన దుస్తులు యింకను వందలకొలది యితర రకముల గుడ్డలు అతిచౌక ధరకు యివ్వబడును. - ఈతరుణమును పోగొట్టుకొని అవలంబించుచుండు.

కె. యస్. ముత్తయ్య కంపెనీ, 287 ఎస్టేట్ నేడ్ మదరాసు.

నూతనముగా ప్రవర్తింపబడిన
“ఎలెక్ట్రిక్”

పట్టుగొలుసులు

మొదటి రకము పెండికి గ్యారంటీ

పేటెంటు ఆఫీసున రిజిస్టరు చేయబడినది. ప్రేడు మార్కు-రిజిస్టరు అయినది. 2568 ఆర్డరులపై ని గొలుసులు వి. పి. ద్వారా పంపించ గలము. కార్టర్లయ్య ఎంతకూనిక పెండితో గొలుసు చేయవలసి నదియు వ్రాయించ కోరెదము. పెండికి నా నాటి ధరల చార్జీ చేయుదుము. జత 1-కి మజూరి:

సెట్ నెం.	చిన్న నెం.	చిన్న నెం.
సెం. 1	రూ. 6	రూ. 4
సెం. 2	" 7	" 5
సెం. 3	" 8	" 6
సెం. 4	" 8	" 6
సెం. 5	" 9	" 7

పోల్ పేటెంటు:- నారాయణ దాస్ పీట్రి, 191. చైనాబజారు, రోడ్, 2568 మదరాసు.

వెలసరసము త్వరపడుదు గుణముధికము

చంద్రచూడపాకము ధాతుపుష్టికారి, శక్తివర్ధకము, ధాతుసంబంధవ్యాధులకూ, స్త్రీవ్యాధులకూ సంజీవిని. వెల సేరు ౧ కి మూడురూపాయలు మాత్రము.

శ్రీభద్ర శాంకరీరసము:- ఘోర

జ్వరములకు రామబాణము. శిశురోగములకు సంజీవిని. వెల ౫౦ మాత్రల డబ్బి ౧ కి రూపాయి ౧. మావద్ద సకలవిధ వ్యాధులకూ శాస్త్రసమ్మతముగు మందులు దొరుకును. త్వరలో వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదకలావిభూషణ విద్యార్థి కె. శేషశాస్త్రి ఎ.వి.ఎస్. ఆయుర్వేదశాల, శృంగేరి, మైసూరుఇలాఖా.

హిందూ మహాయుగము

గంధక ర్త: 3151
శ్రీశ్రీ కొమఱ్ఱాజు వేంకటలక్ష్మణరావు ఎం.ఎ. గారు ఈ విఖ్యాత గ్రంథరాజ విష్ణుడు తిరిగి 6 వ కూర్పు అచ్చుతింపబడినది. మాతృదేశ చరిత్రాభిమానియైన ప్రతి యాంగ్లభాషాను దీనిని చదివితీరవలయును. అంగ్లమున దీనిని మించిన చరిత్రగ్రంథ మింకొకటిలేదు. ఇది పరిశీయగ్రంథముగ నుపయోగింపబడుచున్నది. ఇందు దేశపటములు, సుహృదుల విత్తరువులు కలవు. ధర కాగితపులైదు రు1-4-0, అట్టలైదు 1-8-0, క్యాజికోలైదు 1-కి-0 ఎక్కువ పుస్తకము లొక సారి కొనువారికి కమిషనీస్యబడును.

కానూరు, వీరభద్రేశ్వరరావు, బి. ఏ. యల్.టి, హిజిరు, లక్ష్మణరావు గ్రంథమాల, గవర్నమెంట్ బుక్ షాపు.

శ్రీ జీవయాత్ర

గంధక ర్త: శ్రీమతి కవితరీత కాంచనపల్లి కనకాంబ-విద్యార్థి. ఈ గ్రంథము తత్త్వమును బోధించు ఉత్తమ పద్యకావ్యము కథ కాదనినదినిబోలి రసవంతముగనుండు. వెల. రూ. 2-కి-0.

“గీతాశాస్త్రము పెజుకల్”
గీతాశామాంజనేయ చిరసంవాద 8150
ఖ్యాతగ్రంథం బిపుడి
భూతిలమున జీవయాత్ర బోంబే బొగడల్.
శివయాత్రాంతర్గత పద్యముకావలి. వెల రూ 0-కి-0.
వలయువా రీక్రింది విలాపమునకు వ్రాయవలయును.
పి. టి. జగన్నాథరావు
2/11 అలంగా త్తపిళ్ళిబిడి, తిరువల్లిక్కేణి-ముద్రాణు.

నిత్యకర్మాష్టకము

టీకాతాతపర్యసర్వరసహితము

శృంగేరి జగద్గురువులవారిచేత ప్రశంసింపబడి, రు. ౨౦ పుస్తకముగా మందిన గ్రంథరాజము ౬ వేల గ్రంథములు. దాదాపు విక్రయమయినవి. ఈ పుస్తకము సంధ్యాది ౮ నిత్యకర్మమున్నూ, వీనికి సంబంధించిన యజ్ఞపరీక్షారణా, నూర్య మస్కారాది ౪౦ ఇతరవిషయములున్నూ కలవు. గాయత్రి రంగుల పటము కలదు. కొలదిప్రతులే కలవు. త్వరపడుడు.

సాదాబైదు 2-8-0 కలికోబైదు 3-0-0 లైబ్రరీఎడిషన్ 4-0-0 3138

సంస్కృతగ్రంథముల కేటాగునకు వ్రాయుడు.

మానేజరు:- స్వధర్మ ప్రకాశిని, కీల్ పాకు, మదరాసు.